

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Prva obletnica

V teh dneh se katoliški svet s hvaležnostjo spominja prve obletnice, odkar je po smrti velikega Pija XI. kardinal držav. tajnik, Evgen Pacelli kot Pij XII. prevzel nase težko papeško breme in s tem vodstvo katoliške Cerkve. Zgodovina nam kaže, da je papeževanje v vseh časih silno težavna služba, ki je samo v prvih treh stoletjih dala 30 mučencev. Pa tudi kasneje so papeži večkrat umirali v ječah, v pregnanstvu, v ujetništvu, Petrova skala je bila vedno predmet najhujših napadov vseh vidnih in nevidnih božjih sovražnikov. Z naraščajočo civilizacijo in kulturo se v tem pogledu ni prav nič spremenilo. Mislimo samo, koliko napadov, zasmeha in sumničenja je bil deležen pokojni Pij XI. zaradi svoje moške odločnosti, s katero je neustrašeno branil božje in naravne pravice Cerkve in njej izročenih vernikov. Cerkev je vedno kje preganjana in zatirana, skoraj vedno teče kje mučeniška kri njenih najboljših sinov. A naj trpi kdorkoli, ni mogoče, da bi pri tem ne trpelo in krvavelo tudi srce skupnega očeta vesoljne Cerkve — papeža.

Pij XII. je pa še prav v posebno težkih okoliščinah stopil na papeški prestol. Španska državljanska vojna še ni bila končana, prav tako tudi še ne vojna na Daljnem vzhodu, ko je že vse kazalo, da se pripravlja še mnogo hujša vojna vihra: nova svetovna vojna, ki je lani na jesen potem res tudi izbruhnila. Vojni časi ne pomenjajo le velike nevarnosti za splošno kulturo, ampak še prav posebej za krščanstvo. Premnogi ljudje prihajajo v velike duševne stiske, ko gledajo, kako je teptana pravica in svoboda narodov, kako gospoduje surova sila, kako narašča malikovanje pred gmoto in golim nasiljem, ki se cinično posmehuje vsem, ki so zidali na duhovne vrednote, na pravico in na Boga, pa jih v prah poteptane zasmehljivo vprašuje oborožena pest močnejšega: kje je sedaj tvoj Bog, da ti bo pomagal?! Ne moremo si tajiti, da v takih mračnih dobah mnoge krščanske duše veliko trpe, mnogi se pohujšajo in zdvajajo nad Bogom in njegovo pravico, ker so nervozni, kratkovidni, nepotrepežljivi in zahtevajo, da bi bili naši načrti tudi božji načrti in da bi tudi Bog vse račune poravnaval sproti vsako soboto. A vojna vseeno ostane velika nesreča za prizadete narode, ki prinaša v deželo bolezní, pomanjkanje in revščino, razbija družine, poraja nepreskrbljene sirote in slepo uničuje dobrine, ki jih je marljiva človeška roka morda v stoletjih s trudom ustvarila. Vojna je velika nesreča in ob velikih nesrečah večkrat ljudje otope, da postanejo brezčutni za boljše, čednostno življenje. Značaji podivjajo in posirove, čut za pravo in lastnino in celo spoštovanje pred človeškim življenjem se zabriše in izgine, da celo drugače poštení in mirni ljudje postanejo sposobni za najhujše krivice in zločine. Človeška družba je, — pa naj se nekateri narodi še tako upirajo temu spoznanju — končno le enoten organizem, ki je ves bolan, če so bolni njegovi posamezni udi. Zaradi vojn med posameznimi državami trpe vsi narodi in ves svet, materialno kakor duhovno. Gotovo je pri tem najobčutnejše zadeta ravno vesoljna katoliška Cerkev, ki se razteza po vseh delih zemlje, ima med vsemi narodi svoje pripadnike in mora z bolelostjo gledati, kako narodi vstajajo drug proti drugemu in se v sovraštvu med seboj uničujejo.

Papeževanje Pija XII. pada torej v dobo, ki je izredno težavna, ko se zdi, da so sproščene vse slabe strasti in vse podzemne sile in ni nikjer več ne mesta ne smisla za duhovno in nadnaravno življenje. Toda spričo tolikih sene razgled iz Vatikana po svetu vendarle ne kaže samih temin. So tudi razveseljive sončne strani v sodobnem življenju, ki se jih sveti oče ob svoji prvi papeški obletnici gotovo raduje.

Če je veliko neutajljivega zla na svetu, je pa po drugi strani tudi resnica, da so skrbi in preizkušnje današnjega časa prebudile v katoličanih čut skupnosti in okrepile trdno

Zopet si očitajo, da so za mir:

Predlogi za mir na zapadu, pogoji za mir na severu

V ponedeljek bo v angleški spodnji zbornici razprava o teh mirovni poskusih

Berlin, 2. marca. AA. DNB. Angleški tisk pri naša vest, da je lord Tevistok v zvezi z angleškimi mirovnimi napori stopil v zvezo z nemškimi poslaništvom v Dublinu in da je od tega poslaništva sprejel gotove predloge, ki vsebujejo nemško mirovno ponudbo.

S pristojnega nemškega mesta izjavljajo z ozirom na to vest, da so vsa ta nespretna poročila izmišljena in da predstavljajo samo del poizkusov, pripisati z ozirom na vedno večjo negotovost v Angliji Nemčiji dejanja, ki jih je nemški tisk pred nekoliko dnevi ostro obsodil. Zdi se, da skuša angleška vlada rešiti svoj prestiž s takimi pravljicami.

Berlin, 2. marca. AA. DNB. Današnji nemški tisk naglašja, da so vesti o nemški mirovni ponudbi po nemškem poslaništvu v Dublinu samo nov nanever angleške vlade, pomiriti angleški narod zaradi razočaranj, ki mu jih je prinesla sedanja vojna. Berlinski dopisnik Hamburger Fremdenblatta piše:

Nemški nameni za spomlad gredo v popolnoma drugi smeri kakor to poroča angleški tisk. V zadnjih izjavah vodje Nemčije ni bilo nobene besede o kakih mirovni načrtih. Mi vemo samo za eno rešitev, to je, da vodimo do konca borbo. Ki jo je sovražnik pričel in to brez milosti in z vsemi sredstvi do končne zmage. Kar pripoveduje

sovražnik o nemških mirovni načrtih je samo poizkus potolažiti ljudstvo v zapadnih demokracijah, ki je razočarano, ko vidi, da Nemčije ni bilo mogoče zlomiti z blokado in da je ne bo mogoče zlomiti niti na bojišču.

Berliner Börsen Zeitung pravi: Značilno je, da se z angleške strani širijo vedno lažnive vesti o nemških nameni za mir. S tem naj se napravi v Angliji vtis, da lahko Anglija po svoji volji sklepa o teh stremiljenih Nemčije. Tudi v konkretnem primeru gre samo za smešen poizkus postaviti dejstva na glavo. Pravo dejstvo pa je to, da nemških položajev ni mogoče zavzeti in da je na nemški strani pravica in moč.

Völkischer Beobachter naglašja: Niso potrebne dolge razprave za pojasnitev nemških vojni ciljev. Vojni cilj Nemčije je osvoboditi se stalnih poizkusov zapadnih velesil vmešavati se v nemško razmere. Tudi pot k temu cilju je jasna. Uničiti moramo terop plutokratov na zapadu, kajti brez tega ne more biti niti prave svobode niti pravega miru.

Nemčija odločno zanika

Berlin, 2. marca. AA. Stefani. Uradno sporočajo, da so popolnoma neresnične vesti angleškega tiska, da je lord Tevistok stopil v stik z nemškimi

poslanikom v Dublinu in da je sprejel nemške mirovne predloge.

Chamberlain bo pojasnil

London, 2. marca. t. Reuter. Angleško javno mnenje je zelo pozorno za neka lahna mirovna pogajanja, ki bi se naj bila razvila med nemškim poslanikom v Dublinu in lordom Tevistokom.

V spodnji zbornici bo v ponedeljek popoldne moral odgovarjati na vprašanja o tej zadevi predsednik vlade Chamberlain. Vprašanja bo stavil poslanec sir Jocelyn Lucas, ki bo zahteval, da naj predsednik vlade pojasni, kakšni so bili mirovni predlogi, ki so bili izmenjani v Dublinu. Predvsem bi naj predsednik angleške vlade pojasnil, če so nemški predlogi, ki jih je podal nemški poslanik v Dublinu, iskreni.

Delavski poslanec Sorenson bo vprašal predsednika vlade, če so predlogi, ki jih je prejel angleški zunanji minister iz Dublina, resnični. Nato bo general Speans vprašal predsednika vlade, če bo njegov notranji minister storil vse, kar je potrebno, da bi se zavrla tuja propaganda v Angliji. General misli, da je nemški poslanik v Dublinu dostavil vse te predloge samo zato, da bi olajšal nemško propagando v Angliji.

Stalinovi pogoji za mir s Finsko

Mirovna pogajanja med Finsko in Sovjetsko Rusijo so se baje že začela

London, 2. marca. ta. Reuter. Dopisnik »Daily Expressa« poroča iz Amsterdam, da je prejel fotografski posnetek besedila mirovni pogojev, ki bi jih Stalin stavil Finski, potem ko bi sovjetske čete vkorakale v Viipuri. Ti pogoji bi bili naslednji:

1. nova meja med Finsko in Sovjetsko Rusijo bi bila potegnjena tako, da bi Sovjeti dobili tudi nekaj utrjenih postojank na Mannerheimovi črti pri Viipuriju;

2. Sovjeti bi tudi dobili trdnjavo Koivisto in vse tiste postojanke pri tej trdnjavi, kjer so Finci imeli svoje topništvo;

3. Sovjeti bi zasedli še finske otoke Holgländ, Lavansari, Seiskari v Finskem zalivu;

4. za dobo deset let bi Sovjeti nadzirali pristanišče Petsamo in nova meja bi bila določena ob reki Nutsi, kjer so sedaj boji;

5. finska vlada bi morala biti spremenjena tako, da se Stalinu pred »ljudstvom« ne bi bilo treba sramovati, da se pogaja s »plutokrati-denarježi«. Diplomatska mirovna pogajanja med obema strankama bi se naj bila že začela na podlagi teh pojavov, toda vse se drži v največji tajnosti.

Najvažnejše pri tem je to, da je Stalin odnehal s svojo zahtevo, da bi dobil Hangoe, ki je pravi »Gibraltar« v Baltiku. Prav tako je Stalin odstopil od svoje zahteve, da naj se v Helsinkiju vse ne

vladni stolec njegov nameščenec pri kominterni Kuusinen.

Dopisnik poudarja, da se nemški in švedski diplomatski krogi silno trudijo, da bi v Kremlju dosegli toliko, da bi se mirovna pogajanja čimprej zaključila. Švedska in nemška vlada bi naj bili ponudili vse svoje posredovalne usluge. Sploh pa igra švedska vlada glavno vlogo pri teh pogajanjih za sklenitev miru med Finsko in Sovjetsko Rusijo.

Rusko časopisje že piše o miru

Stockholm, 2. marca. ta. Reuter. Vesti iz Talina vedo povedati, da so danes ruski listi objavili

Velika delavnost angleškega in nemškega letalstva

London, 2. marca. t. (Havas.) Letalsko ministrstvo je danes objavilo vest, da so bila angleška letala preteklo noč četrtič nad Berlinom. Vseh četrdeset poletov nad nemškim glavnim mestom so angleška letala opravila v zadnjih petih dneh.

in vojna, so sedaj nastopile. Vsak trezno misleč človek lahko spozna, da je edino Cerkev imela prav in da je edino ona zmožna voditi narode po varni poti resnice k sreči, miru in blagostanju.

In še tretjo sončno stran naše dobe lahko omenimo: Cerkev s svojo božjo resnico je postala tako mogočna luč, da k njej svoje oči obračajo tudi nekatoliški narodi. Papeštvo je postalo mogočno duhovno žarišče, h kateremu se upolno ozirajo vsi, ki jih skrbi usoda človeštva. Mnogi to in onstran morja šele zdaj, ko grozi razsulo, spoznavajo, da je Cerkev s svojim naukom in življenjem najmočnejša bramba človeških pravic in svobod, najboljše varstvo družinskega in zakonskega življenja, in da je zmožna oplemenititi mlada srca z najboljšimi nagibi in pokazati iskajoči mladini edino pravo pot v življenje. Ravno v današnjih težkih dneh doživljamo neke vrste povečanje papeštva in Cerkev, ki vidimo, da od nje pričakujemo sveta in vodstva vsi, ki so pravice lačni in žejni resnice.

Pij XII. torej lahko vidi raz svojega prestola poleg sene tudi sonce. Ko se ob prvi obletnici njegovega pontifikata radostnim odmevom iz vsega katoliškega sveta pridružujemo tudi verni Slovenci s svojimi proslavami, želimo sv. očetu najbolj to, da bi njegova neprestana mirovna prizadevanja bila čim bolj uspešna in da bi čim prej krščanstvu in vsemu svetu postal »knez miru«, kakor je prerok nazval Onega, čigar namestnik je papež na zemlji.

Drin

vest, da bo sklenjen prav kmalu mir med Finsko in Sovjetsko Rusijo. Takoj po padcu Viipurija bodo objavili premirje na vsem severnem bojišču.

Švedski list »Aftenbladet« piše, da si bo zasedbo Viipurija Sovjetska Rusija rešila svoj ugled, ki bo zakril vse dosedanje neuspehe sovjetske vojske. Prav tako bodo Sovjeti zadržali Viipuri kot predpogoj za izvedbo vseh ostalih mirovni predlogov.

Vse te vesti na je seveda treba sprejeti z velikimi pridržki. Vojna med Finsko in Sovjetsko Rusijo traja že četrti mesec in je posebno Sovjete stala silno mnogo žrtve in izgub. Prav tako je vprašanje, če bi Finci kdaj mogli neporaženi sprejeti kake predloge, ki bi ne bili zanje častni in ki bi mogoče odložili ves spor za Baltik samo za nekaj mesecev.

Prav verjetno je, da pritiska na konec sovražnosti na severu predvsem Švedska, ki želi vsaj za nekaj časa vpostaviti ravnotežje na severu, da bi se lažje pripravila za vsestransko obrambo, če bi se drugod po Evropi vojna še nadaljevala. Prav tako pa želi mir na severu prav gotovo tudi Nemčija, ki tudi mora želeži, da bi se sovjetsko gospodarstvo pomirilo, uredilo in okrepilo tako, da bi bil sovjetski trg čim bolj na korist nemškemu vojnemu gospodarstvu.

Prav tako dodaja angleško letalsko ministrstvo, da so angleška letala v pretekli noči zopet krožila nad severozapadno in srednjo Nemčijo.

Nad Berlinom so bila angleška letala sedaj še šestič od začetka vojne.

V London so tudi prispela poročila, da so v dajes zjutraj ob 6 slišali silno močno topniško streljanje. Streljanje je prihajalo iz severovzhoda ob Bervicku in Firth ob Forthu. Verjetno so letala zopet napadla parnike in vojne ladje. Številne eksplozije pa so slišali tudi v Northumberlandu in sicer ob 4 zjutraj.

Angleška letala so se dvignila ob 9 zjutraj in opazila dvojne letal nad severovzhodno Anglijo. Letali sta obspavali z ognjem iz strojne ribiške ladje iz Scarboroughta.

Letalski napadi na parnike

Nemška meja, 2. marja. t. (Havas.) DNB je objavila danes popoldne vest, da so nemška letala zopet uspešno napadla angleške parnike in vojne ladje. Vse te ladje so vozile v tako imenovani »spremljajci«. Letala bi naj bila zopet potopila nek parnik, drugi parnik pa je bil zelo poškodovan, ker je zažgal goreti. Bombe iz letal so zadele še štiri ostale ladje tako hudo, da lahko rečemo, da so popolnoma uničene.

London, 2. marca. t. (Havas.) Uradno objavljajo, da se je takoj potem, ko so slišali eksplozije z morja v raznih krajih obale, angleška letala takoj vzletela in iskala tuja letala, pa niso nikjer več srečala sovražnikov.

Na severni angleški obali so se samo izkrcali mornarji z norveškega parnika »Westfoss« (1388 ton), ki je bil včeraj potopljen. Rešilo se je 29 mornarjev.

Letaki pristajajo s padali

London, 2. marca. t. (Reuter.) Angleška letala so ponoči nad Berlinom metala na tisoče letakov, prav tako pa tudi ogromno padal, ki so tudi nesla na tla velike zavoje letakov.

Zemunska vremenska napoved: Preležno va dro. Umirjeno hladno v vsej državi. Severni veter bo precej močan, zlasti pa na Primorju.

Sodišče je ugotovilo: Stojadinovičeva agencija je pošiljala v svet lažnjiva poročila o Jugoslaviji

Belgrad, 2. marca. m. Tukajšnje sodišče je danes izreklo razsodbo v zadevi tožbe, ki jo je vložil bivši narodni poslanec Dragomir Stojadinović proti bivšemu poslancu Dragošlavu Pantoviću radi znane interpelacije proti Dragomiru Stojadinoviću kot dopisniku agencije »Fournier« v Parizu. Sodišče je toženega Dragoslava Pantoviča oprostil. Razsodba je izredno zanimiva in je redkost v časnikarskih analih. V svoji razsodbi sodišče poudarja, da v delu bivšega narodnega poslancina Pantoviča ni nobenega kaznivnega dejanja po tiskovnem zakonu in tudi nobenega drugega dejanja po istem zakonu. Pantović je kot narodni poslanec po predsedništvu narodne skupščine, torej po predpisani poti vložil interpelacijo na predsednika vlade o delovanju časnikarske agencije »Fournier« in proti delovanju Dragomirja Stojadinoviča. Ta interpelacija ni bila namenjena za tisk in jo Pantović tudi ni dal dnevnemu časopisu. V objavi te interpelacije Pantović ni sodeloval, zato sodišče obtoženega Pantoviča popolnoma oprosti. Prav tako je sodišče oprostil Damjana Sokiča za »Pravdo« in Vladimirja Ribnikarja za »Politiko«, ki sta objavila omenjeni interpelaciji brez komentarjev.

Sodišče v obrazložitev svoje oprostilne razsodbe ugotavlja, da se je z izvedenimi dokazi ugotovilo, da so resnična vsa dejstva, ki so v interpelaciji navedena, katere tožba inkriminira. Tako je priča Rajmond izpovedal, da je bil Dragomir Stojadinović šef pisarne dopisništva omenjene agencije v Belgradu. Dragomir Stojadinović je dopisništvo vodil po svoji mili volji. Iz buletina agencije »Fournier«

tako pravi nadalje obrazložitev razsodbe, ki so bila izdana pred vložitvijo interpelacije, je razvidno, da je omenjena agencija resnično razširjala lažnje in tendenciozne novice o Jugoslaviji.

Tako iz buletina z dne 15. marca 1939 izhaja, da je situacija v Belgradu ob priliki konzultiranja z voditeljem HSS predstavljena na skrajno vznemirljiv način, kakor bi se pripravljali najtežji dogodki. V poročilu z dne 15. marca je pričakovanje težkih dogodkov še bolj poudarjeno. V poročilu z dne 16. marca je bilo sporočeno, da navzle demantiju krozi govorice o bližnji ostavki Cvetkovičeve vlade. V poročilu z dne 16. marca 1939 se dogodki v zvezi z konzultacijami politikov kažejo tako črno in se ob enem spravljajo v zvezi z dogodki na Češkoslovaškem. V poročilu z dne 17. marca 1939 se javljajo tedaj netočne vesti o izkrcavanju italijanskih čet v Albanijo. Prav tako je ta agencija dajala inozemstvu druge novice o stanju v Jugoslaviji, ki so bile netočne.

Sprejati navedenim poročilom se ne more odreči značaj tendencioznosti in netočnosti, s katerimi se je hotelo prikazati stanje v državi kot skrajno kritično, razbito in negotovo. Zato je tudi navedba interpelacije povsem točna. V nadaljnjo obrazložitev svoje oprostilne razsodbe izhaja sodišče izpovedi posameznih prič, predvsem bivšega namestnika šefa osrednjega tiskovnega urada Boška Bogdanoviča in ravnatelja agencije Avale Djordja Perića. Obrazložitev se zaključuje z naslednjo ugotovitvijo: Ker so vse navedbe interpelacije, v kolikor so inkriminirane, resnične, je sodišče izreklo oprostilno razsodbo.

Dogovarjanja med Cvetkovičem in Stanojevičem

Belgrad, 2. marca. m. Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković je snoči odpoval v Niš ter je imel danes več sestankov s prvaki JRJ iz Niša in niške okolice. Med drugim je sprejel tudi bivšega poslancina Mito Dimitrijeviča, ki se je včeraj mudil v Knjaževcu ter je bil sprejet pri Aci Stanojeviču, šefu radikalnega glavnega odbora. Po razgovoru, ki ga je Dimitrijevič imel s predsednikom vlade in s predsednikom JRJ Cvetkovičem, se je Dimitrijevič ponovno odpeljal v Knjaževac, kjer bo jutri ponovno obiskal Aco Stanojeviča.

Minister dr. Krek v Sloveniji

Ljubljana, 2. marca. Danes ob 10 dopoldne se je pripeljal v Ljubljano gradbeni minister dr. Miha Krek. Nocoj ob pol 7 je minister imel na Vrhniki dobro obiskano zaupniško shod JRJ, ki se ga je udeležilo kakih 100 somišljenikov. V ponedeljek dopoldne ob 10 pa bo minister imel v Ljubljani pri Starem Tišlerju sestanek zaupnikov za ljubljansko okolico.

Skupni urad delavskih zbornic v Belgradu

Zagreb, 2. marca. AA. Včeraj je bil v Zagrebu sestanek predstavnikov vseh delavskih zbornic in osrednjega tajništva delavskih zbornic. Sestanka so se udeležili tajnik osrednjega tajništva Zarija Popović, tajnik belgradskih delavskih zbornic Ljubomir Mitić, predsednik novosaške delavske zbornice Vasa Bermetić, predsednik ekopljanske delavske zbornice Trifun Despotović, tajnik sarajevske delavske zbornice Jovan Jakšić in predsednik Viktor Galinec in tajnik dr. Vinković od zagrebske zbornice, dalje pa tudi zastopniki splitske delavske zbornice. Na tem sestanku so razpravljali o organizaciji osrednjega tajništva delavskih zbornic in o spremembi njegovih pravil. Po razpravi je bil snoči podpisan sporazum, po katerem se osrednje tajništvo delavskih zbornic pretvarja v skupni urad delavskih zbornic kraljevine Jugoslavije s sedežem v Belgradu. Izdelani so bili tudi novi pravilnik, ki ureja delovanje te skupne ustanove vseh delavskih zbornic v naši državi.

Nove pošte v Sloveniji

Belgrad, 2. marca. m. Poštni minister dr. Torbar je na posredovanje senatorja g. Smodeja podpisal odlok, s katerim se odpirajo nove poštovalnice v Prežganjah pri Litiji, v Uršnih selih pri Toplicah in v Šmihelu pri Novem mestu.

Zemljoradniško zborovanje

Belgrad, 2. marca. m. Iz Novega Sada poročajo, da je imel kmetijski minister dr. Branko Cubrilović konferenco s pristaši zemljoradniške stranke. Minister Cubrilović je imel pri tej priliki daljši politični govor, v katerem se je zadržal v glavnem na vprašanju sporazuma s Hrvati. Govoril je tudi o drugih zadevah, kot o davčni reformi in je poudaril, da morajo bremena nositi tisti, z vprašanjem razdelitve zemlje med tiste, ki jo nimajo. Po poročilu, ki ga objavlja nocojšnja »Pravda«, je minister Cubrilović poudaril, da bodo tudi tukajšnji kmetje v kratkem dobili zemljo brez ozira na njihovo narodnost.

Slobodan Jovanović upokojen

Belgrad, 2. marca. m. Po določilih zakona, ki določa, da vseučiliški profesorji ne morejo ostati še nadalje v aktivni službi, ko so dokončali 70. leto starosti, je upokojen Slobodan Jovanović, profesor na belgradskem vseučilišču in eden ustanoviteljev Srbskega kulturnega kluba.

Obravnava zoper Marka Markoviča

Belgrad, 2. marca. m. Na tukajšnjem sodišču se je danes nadaljevala razprava proti organu uprave mesta Belgrada Marku Markoviču zaradi umora pokojnega dr. Ede Markoviča. Na sodišču so zdravniki izpovedali, da je izključena vsaka možnost, da bi se Marković sam mogel raniti v roko, da pa rana izvira najbrž iz revolverja, k katerim je streljal pokojni dr. Edo Marković. Po zaslišanju zdravnikov so govorili zastopniki družine pokojnega dr. Markoviča. Razprava se bo v ponedeljek nadaljevala.

Določila za kapitanske izpite

Belgrad, 2. febr. m. Na predlog ministra za vojsko in mornarico so kraljevski namestniki podpisali uredbo o težajih za polaganje izpitov za stopnjo kapitana II. razreda glavnih vrst orožja. Po tej uredbi se bodo kandidati za polaganje izpita za stopnjo aktivnega kapitana II. razreda glavnih vrst orožja zaradi polaganja tega izpita pošiljali:

radikalnega glavnega odbora Mišo Trifunoviča, da je znano brošuro o pogledih radikalnega glavnega odbora za sporazum s Hrvati izdelal glavni odbor in da za njo tudi odgovarja, so časnikarji vprašali bivšega poslancina Dimitrijeviča, ali je tudi niemu znano, da je glavni odbor izdal to brošuro. Dimitrijevič je izjavil, da za brošuro ne ve. Znano mu je le toliko, da je Trifunović v imenu glavnega odbora prevzel vso odgovornost za njo, toda kljub temu smatra, da ta brošura ne sme biti in da vsekakor tudi ne bo razlog za prekinitev pogajanj z združenim radikalov.

iz pehote v pehotno oficirsko šolo, iz artiljerije v artiljerijsko oficirsko šolo, iz konjenice v konjenično oficirsko šolo, iz inženjerije v inženjerijsko oficirsko šolo in iz letalstva v poveljstvo letalske šole. Trajanje teh tečajev in drugo bo določil minister za vojsko in mornarico s posebnim pravilnikom. Za polaganje izpita za stopnjo kapitana II. razreda se bodo kandidati pozivali na svoje stroške na tedenske vaje.

Težave s hrvatskim proračunom

Zagrebaški Obzor se v članku bavi z vprašanjem, kolikšen bo novi hrvatski proračun ter pri tem navaja misli Hrvatskega lista, ki pravi, da bi banovina Hrvatska morala od skupne državne blagajne dobiti najmanj 30% vsega državnega proračuna. Obzor pravi na to, da je treba upoštevati, da je mnogo zadev še skupnih, zaradi česar naj bi pripadalo banovini Hrvatski 30% proračuna tistih ministrstev, ki so svoj delokrog prenesla na banovino Hrvatsko. Na koncu pa Obzor veli: »Pri tej priliki je treba povedati, da sta bivši banovini savska in primorska imeli skupnega proračuna nekako 900 milijonov din, in sicer kakih 600 milij. državnega ter kakih 300 milij. banovinskega proračuna. Danes so kajpada potrebe banovine Hrvatske mnogo večje, že zaradi delokroga, ki je precej širši kakor je bil delokrog prejšnjih dveh banovin. Poleg tega pa je Zagreb priključen še nekaj okrajev iz drinske, zetske in donavske banovine. Če vse to premislimo, niso daleč od stvarnosti tisti, ki sodijo, da bi prvi proračun banovine Hrvatske moral biti okoli poldruga milijarde dinarjev. To pa seveda nikakor ni dovolj, da bi se s tem krile vse potrebe banovine Hrvatske, vendar je s to vsoto realno treba računati. Kako bo banska oblast, če prvi proračun banovine Hrvatske ne bi zadoščal za kritje neobhodnih izdatkov in investicij, dobila potrebna sredstva, to bo vsekakor predmet obravnavanja bana dr. Subašića, dr. Mačka in drugih merodajnih činiteljev. Njorda bo tudi širša javnost o tem obveščena, ko bo razglášena uredba o prvem proračunu banovine Hrvatske. Za zdaj pa je treba upoštevati povedana dejstva, da imamo jasno sliko o višini vsote, ki naj se okoli nje suče prvi proračun banovine Hrvatske.« — Vsekakor je ta zadeva takda, da tudi močno zanima druge državljane Jugoslavije, ker iz tega izhaja, če zadevo pravilno presodimo, nujna posledica: Treba je nujno izvesti celotno preureditev države, sicer bo tudi proračun banovine Hrvatske ostal več ali manj v zraku ter odvisen od osrednje državne blagajne, kar pa ne bi bilo dobro ne za Hrvate, ne za Slovence in ne za Srbe.

Osebnosti

Belgrad, 2. marca. m. Za profesorja 5. pol. skupine državne trgovske akademije v Mariboru je napredoval Alojzij Struna, v 9. pol. skup. je napredoval na okrajnem sodišču v Šmarju pri Jelšah kanclist Franjo Ralc. Z odlokom prosvetnega ministra je upokojena Ana Rave, učiteljica pri Sv. Ani v Slov. gorici.

Belgrad, 2. marca. m. Upokojen je Josip Lenora, sodni eksetutor sodišča v Mariboru, in bil odlikovan z redom sv. Save III. stopnje. Za uradniškega pripravnika na okrajnem sodišču v Novem mestu je postavljen Miroslav Mišigoj.

Belgrajske novice

Belgrad, 2. marca. m. Občni zbor belgrajske mestne občine je imel snoči sejo, na kateri je razpravljalo o vseh aktualnih vprašanjih v mestni občini. Pri tej priliki se je župan Vojin Djuričić toplo spomnil smrti bivšega šefa demokratske stranke Ljube Davidoviča, ki je bil v l. 1910–1914 belgrajski mestni župan.

Belgrad, 2. marca. m. Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Budisavljevič je odpoval v Zagreb, od kjer se bo vrnil v ponedeljek. Iz Belgrada je odpoval tudi minister za gozdove in rudnike dr. Đžafer Kulenović, ki bo kot po navadi prebil nedeljo v Brčkem.

Belgrad, 2. marca. m. Na predlog ministra za vojsko in mornarico so kraljevski namestniki podpisali uredbo o vojnomo stanovanjskem skladu. Belgrad, 2. marca. m. V Belgradu bo jutri 20. redni občni zbor delničarjev Narodne banke. Na obnem zboru bodo volili namesto izpadlih članov nadzornega odbora nove člane.

Welles je bil včeraj pri Hitlerju

Berlin, 2. marca. t. DNB poroča, da je Hitler danes dopoldne sprejel ameriškega državnega podtajnika Sumnerja Wellesa in imel z njim zelo dolg razgovor. Wellesa je spremljal odpravnik ameriškega veleposlaništva v Berlinu Kirk.

Na sestanku je bil navzoč še zunanji minister von Ribbentrop in za tolmača je bil dr. Schmidt. Po Wellesa je šel na ameriško veleposlaništvo načelnik nemškega protokola von Doernberg, pred poslojem kancelarstva pa so mu izkazali vojaške časti.

Ko je bil Sumner Welles včeraj pri zunanjem ministru von Ribbentropu, pa se nista pogovarjala v angleščini, dasi zna von Ribbentrop dobro angleščino. Zato je bil že na včerajšnjem sestanku dr. Schmidt, ki je tolmačil razgovor. Von Ribbentrop se namreč ne more v času vojne izražati v sovražnem jeziku.

Berlinski dopisnik »Basler Nachrichten« objavlja, da je ves čas Wellesovega bivanja v Berlinu visela na hotelu »Adon« ameriška zastava. Welles je takoj po prihodu v Berlin sprejel časnikarje in jim izjavil, da je zelo vesel zaradi lepega sprejema, ki ga je doživel v Berlinu.

Podrobnosti o razgovoru med von Ribbentropom in Wellesom seveda ni mogoče izvedeti, prav gotovo pa je omenil von Ribbentrop ameriškemu državniku, da je zelo škodljivo »da že od novembra 1938 ni več v Washingtonu nemškega veleposlanika«.

Te dni pa nemški krogi še raje poudarjajo, da je jasno, da ne sme nikdo omejevali Nemčiji njenega življenjskega prostora, prav tako pa zahteva Nemčija svobodo morja. Vse pa soglasja v mnenju, da Nemčija lahko sklene mir šele tedaj, ko bo sovražnik popolnoma premagan.

Italija bo dobivala dovolj premoga

Rim, 2. marca. AA. Havas: Italijanski veleposlanik v Londonu Giuseppe Bastianini, ki je prebil nekoliko dni v Rimu, je zapustil snoči italijansko prestolnico ter se vrnil v London. Smatra se, da bo vrnitev italijanskega veleposlanika v London pospešila italijansko-angleška gospodarska pogajanja, ki so zastala zaradi težav, ki so se pojavile v zvezi z vprašanjem premoga. Anglija nudi Italiji, kakor je znano, toliko premoga, kolikor ga Italija rabi, v zameno pa zahteva izdelke italijanske težke industrije. V Rimu bi želeli ta premog plačati izključno s poljedelskimi proizvodi ter naglašajo, da italijanska težka industrija ne more sprejeti naročil za Anglijo, ker mora delati na to, da se zviša vojni potencial Italije.

Pristojni krogi smatrajo, da Anglija še ni sprejela glade tega zadnje besede. To je verjetno tudi razlog, da fašistični tisk ne komentira angleškega sklepa o embargu za nemški premog, ki se izvažal v Italijo. Ta embargo je stopil včeraj v veljavo ter italijanski listi beležijo samo to dejstvo.

Rim, 2. marca. AA. (Stefani.) Uradno sporočajo, da se pripravlja protestna nota, katero bo italijanska vlada jutri poslala Angliji v zvezi z ukrepi, ki jih je angleška vlada izdala proti prevozu nemškega premoga v Italijo.

Myron Taylor pri Piju XII.

Vatikan, 2. marca. t. Havas: Sv. oče papež Pij XII. je danes sprejel posebnega Rooseveltovega odposlanca Myrona Taylorja v posebni avdijenci.

Ribbentrop pojde v Rim

Curiah, 2. marca. b. Iz Berlina poročajo, da tamkajšnji narodno-socialistični krogi ne izključujejo, da bo nemški zunanji minister von Ribbentrop te dni odpoval v Rim na razgovor z grofom Ciano in šefom italijanske vlade Mussolinijem. Do tega obiska bi moralo priti, še predno bo Welles odpoval iz Londona in še predno se bo na svojem povratku v Ameriko še enkrat vrnil v Rim.

Pri revmatizmu, gihtu in išijas masirajte boleče dele z »Nibol« mastjo in vzemite »Nibol« tablete. Tudi pri prehladu, gripi in glavobolu pomagajo »Nibol« tablete.

»Nibol« v lekarnah Din 20—

Apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana

Reg. br. 17, 814/35

Dve belgijski letali sestreljeni

Bruselj, 2. marca. t. (Reuter.) Vse belgijsko javno mnenje je pod vtisom dogodka, ki se je odigral danes na belgijsko-luksemburški meji. Nemška letala so v bližini te meje sestrelila dve belgijski letali. Eno letalo je treščilo ob tla in je bil letalec ubit, drugi letalec pa se je iz svojega letala rešil s padobranom. Vse javno mnenje je pod silnim vtisom te hude kršitve belgijske nevtiralnosti in zunanji minister je že poslal protest nemški vladi.

Napad na angleški parnik ob ameriški obali

Newyork, 2. marca. AA. Havas: Ladj »Makie« je prešla od angleške ladje »Subged« v est, da jo je napadla neka podmornica v bližini Portorica. »Subged« ima 4.862 ton. Ladj »Unanga« je bila takoj poslana na pomoč napadeni ladi. Vse ladje 18. distrikta so dobile naročilo od ameriške mornarice, naj pomagajo »Subgedu«. Mornariško ministerstvo sporoča, da so bili trije rušilci poslani na kraj, ki ga je navedla angleška ladj. Ti trije rušilci so

»Molase«, »Sterlay« in »Meeon«. Kraj, ki ga je sporečila ladj »Subged« se nahaja 300 milj severno od Portorica in okoli 1000 milj od Floride. Pomorski krogi izjavljajo, da se nahaja ta kraj v nevtralnem conu, ki jo je določila konferenca v Panami.

Vaje kaspijskega vojnega brodovja

Nemška meja, 2. marca. t. Havas: Nemške radijske postaje so v svojih oddajah za inozemstvo objavile vest, da so bile te dni na Kaspijskem morju velike pomorske vaje sovjetskega vojnega brodovja, ki je na Kaspijskem morju. Pri vajah so sodelovale tudi vse topničarke sovjetskega kaspijskega brodovja.

Z razkosane Poljske

Pariz, 2. marca. b. Nemške okupacijske oblasti na Poljskem so na zahtevo sovjetskih oblasti izročile Sovjetski Rusiji voditelje narodnega ukrajinskega gibanja, ki so pobegnili v Nemčijo. Ista usoda je doletela številne člane ukrajinske legije. Iz Lvova in Krakova so prispele novice, ki soglasno potrjujejo, da so morali razpustiti vse ukrajinske organizacije. Gibanje pa je navzlic hudemu pritisku zelo močno. Značilne rezultate je dal popis prebivalstva, ki je bil izvršen na povelje okupacijskih oblasti. Ta popis je izpadel povsem nasprotno od pričakovanja teh oblasti, zlasti v Bidožcu in Poznanju. Navzile pritisku in aretacijam v Bidožcu se je v 76% prebivalstva izjavilo, da so Poljaki, v Poznanju pa 75,5%. To je tembolj značilno, ker je poljskemu prebivalstvu bilo sicer dovoljeno, da se svobodno vpiše, toda to prebivalstvo se je dobro zavedalo, kaj ga čaka s priznanjem poljske narodnosti in kako veliko nevarnost prevzema s tem nase.

Zadnja vest

Velika Finska zmaga severno od jezera Ladoga

Helsinki, 2. marca. t. Havas. Uradno poročajo o veliki finski zmagi severno od jezera Ladoga. Finci so zaplenili 30 sovjetskih tankov.

Bitka za Viipuri še traja, vendar se Finci v redu umikajo na novo obrambno črto, da bi tako štedili z ljudmi in materialom.

Sovjetske priprave ob Afganistanu

Moskva, 2. marca. t. (Reuter.) Poročajo, da se vrše velike vojaške priprave v Tadžikistanu, kjer posebno hitro grade ceste v neposredni bližini afganistanske meje. Ceste grade iz glavnega mesta te republike, ki se imenuje Stalinabad.

Gafencu pojde v Sofijo in Rim

Rim, 2. marca. b. Italijanski tisk poroča iz Bukarešte, da bo romunski zunanji minister Gafencu te dni odpoval v Sofijo. Takoj po obisku v Sofijo pa se bo Gafencu podal v Rim.

Nemci zažgali lastno ladj

Aruba, 2. marca. AA. Havas: Nemška ladj »Troja« (2.390 ton) je pristala v Arubi na istoimenskem nizozemskem otoku, v bližini severne obale Venezuele. Ladj je odto odpovala 29. februarja zvečer, takoj nato pa jo je ustavila neka angleška križarka. Posadka nemške ladje je nato »Trojo« sama zažgala.

Vsemogočni je poklical k sebi svojega zvestega služabnika, velečastitega gospoda

Alojzija Kokelja

duhovnega svetnika in župnika

na Vurbergu pri Ptuj, v 72. letu starosti, odlikovanega z redom sv. Save V. stopnje, z znakom ruskega rdečega križa in s križcem pro Fide et Ecclesia in Russia merito. Pogreb blagopokojnika bo v torek ob 10 dop. od župnišča na pokopališče na Vurbergu.

Molimo za pokoj pokojnega sobrata!

Ptuj, dne 2. marca 1940.

IVAN GREIF, prošt in dekan v imenu dekanijeke duhovščine.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Odpisalec prezidenta Združenih držav Severne Amerike Sumner Welles se ni postavil svojih nog na evropska tla, ko je bil že pozdravljen v dveh govorih, od katerih je enega imel angleški ministrski predsednik Chamberlain, drugega pa nemški vodja Hitler. Chamberlain je v poslanski zbornici izjavil, da ne more biti govora o miru.

Če se ne vrne svoboda Češkoslovaški in Poljski. O Avstriji ni Chamberlain dejal ničesar, ali naj ostane v nemški državi ali ne. Zanimal je, da bi imeli Anglija in Francija namen Nemčijo uničiti, to je, kakor se je govorilo, razkosati jo v male države, tako da bi nemški narod ne imel v Evropi nobenega političnega pomena in nobene besede več. Pač pa je dejal, da bosta morala Anglija in Francija v tesnem medsebojnem sodelovanju ustanoviti in zagotoviti tak mir in tak red v Evropi, da ne bo mogel tega stanja nihče več zmotiti, na kar bi se lahko evropski narodi razorožili. Istočasno je govoril v Monakovem Hitler, ki je izjavil, da vojne ne more biti prej konec, preden ne dobi Nemčija nazaj vseh svojih kolonij in preden Anglija in Francija ne bosta prisiljeni, da se odrečejo vsakega vmešavanja v zadeve Srednje Evrope, ki je, kakor je rekel vodja nemške države, življenjski prostor Nemčije. Ta izjava je seveda zbudila pozornost vsega sveta predvsem pa držav in narodov Srednje Evrope, ki smatrajo, da so svobodne in neodvisne in da imajo pravico odločati o svoji usodi samo one. Hitlerjeve besede o nemškem življenjskem prostoru so zato nemški listi raztolmačili tako, kakor da ne ogrožajo svobode in neodvisnosti srednjeevropskih držav in narodov, pač pa stoji Nemčija na stališču, da nihče ne sme v Srednji Evropi voditi politike, ki bi ogrozila nemške politične in gospodarske koristi, oziroma bi nemškemu narodu branila njegovo prirodno udejstvovanje. Seveda to tolmačenje ne more nikogar pomiriti in stojijo svobodni narodi Srednje Evrope slej ko prej na stališču, da je njihov življenjski prostor njihov in da to ne more biti v nasprotju z resničnimi interesi kogarkoli, ki je pripravljen živeti z njimi v miru in sodelovanju za splošni blagor naše celine. — Govora odgovornih voditeljev vojskujočih se strank dokazuje, da se bo vojna le še poostрила, in sicer ugišga francoski in angleški listi, da namerava Nemčija že marca meseca razviti na zaledeneli zapadni fronti veliko bitko, kar ni nemogoče, kakor to dokazuje finski bojišče, na katerem rdeča armada že štiri mesece naskakuje z odprtega polja Mannerheim. Erto, o kateri trdijo, da ni nič manj odprta kakor Maginotova ali Siegfriedova. Seveda je ta naskok po tolikem času deloma uspel le zaradi ogromne premoči naskakovalca, dočim si na zapadni fronti stoji naproti številno približno enaki armadi. Sicer pa je treba pripomniti, da je tudi ta vest, kakor velika večina drugih, samo domnevanje in da nihče ne ve, kaj misli Nemčija zares ukreniti. Vprašanje je tudi, ali se bo

razširila fronta tudi na jugovzhod ali ne, in če se bo, kdaj se utegne to zgoditi. Je močna stranka v Angliji, v Franciji pa velika večina, ki je za to, da bi se vojska razširila od Donave do Kavkaza in Kaspiskega morja, kjer bi bilo s strani Perzije mogoče zasedati petrolejska ležišča v Bakuju, s čemer bi bila presekana preskrba Nemčije z ruskim petrolejem in bi bila obremenjena na svoji črnomorski obali tako zelo ogrožena, da bi prenehala biti koristen zaveznik Nemčije ter bi ji ne mogla pomagati, ako bi armadi demokratičnih velesil pritislili na Nemčijo z juga preko balkanskih držav. Toda angleška vlada se še vedno obotavlja, da bi storila ta korak, ki bi pomenil vojsko s Sovjetsko Rusijo in bi bil, kakor je na zadnji seji angleškega parla-

menta, dejal znani Lloyd George, na vsak način zelo tvegan. V Londonu namreč še ni ugasnilo upanje, da se bo Rusija, ako bi se njen, od nje same izzvan spor s Finsko uredil kolikor toliko zadovoljivo in bi tako Sovjetska Rusija dosegla vse, za čemer je težila, pustila Nemčijo na cedilu, ali bi ji vsaj ne nudila tiste opore in podpore, kakor je določena v dosedanjih dogovorih in pogodbah med Berlinom in Moskvo. Zato švedski listi celo Anglijo sumijo, da Finski zaradi tega ne pošilja tiste pomoči, ki bi bila potrebna in ki se je venomer obljubljala, da bi Sovjetske Rusije preveč ne razdražila, ker računa z njo za bodočnost ne samo v Evropi, temveč tudi na Daljnem vzhodu, kjer danes Japonci šarijo, kakor se jim zljubi. Ta slednja domneva pa je preveč zlohotna, da bi zaslužila vero, da pa Anglija res ima nekatere razloge, da je nasproti Sovjetski Rusiji previdna in zaenkrat še noče iti do skrajnega, o tem ni dvoma. To bi se dalo sklepiti tudi iz govora turškega ministrskega predsednika Saidama, ki je izjavil,

da Turčija nima nobenih sovražnih namenov nasproti Sovjetski Rusiji in da tudi sama ne verjame, da bi jo Rusija hotela napasti. Pač je Turčija dobro pripravljena za vsak primer, če bi hotel kdo ogroziti njeno ozemlje in njeno neodvisnost, ki da jo bo branila z vsemi silami. Slej ko prej Turčija vztraja na tem, da bi Balkan ostal od vojske nedotaknjen in bo podpirala v tem prizadevanju slej ko prej balkanske države. V tem oziru se čedalje bolj izboljšujejo odnosi med Bolgarijo in Romunijo, da ne govorimo o Italiji, čije politika gre odločno in neomajno za tem, da bi sredozemsko in balkansko območje ne postalo pozorišče vojne. Med tem pa

divja vojska na severu dalje in je po treh mesecih najbolj krvave borbe, v kateri je finski narod pokazal junštvo brez primere, rdeča armada prodrla do Viborga ter, če so tozadeva poročila resnična, zavzela prednostje te največje finske trdnjave. V ljuti tritedenski bitki ob vsej Mannerheimovi črti je sovjetska armada potem, ko je vrgla v boj divizijo za divizijo brez ozira na ogromne žrtve, s premočjo orožja in letalstva predrla Mannerheimovo črto na levem krilu med jezerom Vuoksi in Viibourgom. Obenem pa sporočajo, da so Amerika, Švedska in Nemčija uspele pregovoriti Rusijo kakor Finsko,

da bi začela mirovna pogajanja, ki naj bi bila častna za Finsko, obenem pa zadovoljila nekatere zahteve Sovjetske Rusije, ki hoče biti varna tako na Severnem ledenem morju, kakor v Finskem zalivu. Kako se bo to zgodilo, ni znano. Na vsak način kaže to zlasti prizadevanje Nemčije, da bi sovjetska armada bila osvobodena severne fronte za primer, če bi se vojska razširila na jugovzhod. Tudi v tem oziru bo šele bodočnost pokazala, kako

se bodo računi ujemali z dejanskimi dogodki.

Kaj pa z Wellesovim potovanjem po Evropi? Nikakor se ne sme misliti, da bo to potovanje brez vsakega uspeha, ker bo vojska divjala dalje še s podvojeno silo. Prvič Rooseveltov odposlanec sploh nima naloge, da bi staval kakšne predloge za mir, ampak se je prišel samo osebno poučiti, kakšen je dejanski položaj v Evropi in kakšne cilje imata obe stranki ter kako si mislita bodoči novi red v Evropi, zlasti v gospodarskem pogledu, kar Ameriko najbolj zanima. Vse to bo velikega pomena, če ne naravnost odločilnega, takrat, ko bo napočil pravi trenutek, da se vojska ustavi in se umakne razgovorom in pogajanjem o miru. V razgovorih Wellesa z evropskimi državniki se je pokazala tudi

važna vloga Italije v sedanjem krvavem sporu, kar je zbudilo tako v Angliji kakor v Franciji neko nerazpoloženje nasproti Italiji, na katero so odgovorili nekateri italijanski listi precej odločno in ostro, da Italija ni odstopila od nobene svojih zahtev in od svojih pogledov, kako naj bi se uredila Evropa in kako naj bi se zlasti izpolnile zahteve in potrebe Italije v njenem življenjskem prostoru, ki je Sredozemsko morje in Balkan. Italija se je zamerila tudi zaradi tega, ker se je postavila nekako na čelo vseh nevtralnih držav, katere podpira z vsemi silami, da bi jih kdo ne zavedel v vojno. Zlasti v Franciji so zelo nejevoljni, ker je Mussolini baje v razgovoru z Wellesom zopet postavil znane zahteve po izpremembi posestnega stanja v Sredozemskem morju v prilog Italiji. Opazil se je tudi neprijazen korak Anglije nasproti Italiji, ki obstoji v tem, da Angliji ne bodo več trpeli prevoza nemškega premoča po Atlantskem oceanu v Italijo, dasi se obe stranki v svojih izjavah slej ko prej močno brzdate, ni pa mogoče prezreti, da italijanski tisk začenja zopet podčrtavati prijateljstvo z Nemčijo.

Notranji pregled

Danes teden je v Celju zborovala Slovenska kmečka zveza, zastopnica slovenskega kmeta. Navzočni so bili zastopniki kmečkega stanu iz vseh krajev slovenske domovine. Poleg tehničnih strokovnih zadev so obravnavali tudi splošno sloven-

Borba za Viipuri še traja

Helsinki, 2. marca. t. Havas: Danes popoldne je bil v Helsinkiju dan znak, da se bližajo sovražna letala. Sovjetsko letalstvo je v zadnjih dneh predvsem bombardiralo kraje v južni Finski, kjer je bilo v tamošnjih krajih mnogo žrtev med civilnim prebivalstvom. Posebno hudo je bilo poškodovano mesto Friedrichskam, kjer je bilo 10 oseb ubitih, štirje pa so bili ranjeni. Mnogo hiš še gori.

Sovjetska letala so tudi bombardirala Kouvala, Rihimaki, Koeklar, Rajamaki in Karis, toda v teh mestih niso napravila mnogo škode.

Helsinki, 2. marca. b. Uradno poročajo, da so se finske čete umaknile iz Viipurja v tretji obrambni pas Mannerheimove črte.

Helsinki, 2. marca. Semkaj so prišle novice, da so predhodnice sovjetskih čet vkorakale v toku dneva v Viipuri.

Moskva, 2. marca. b. Popoldne je bilo izdano uradno poročilo, da so sovjetske čete zasedle že sredino mesta, ki so ga Finci ob umiku zažgali. Mesto gori na vseh koncih in krajih.

Finski glavni štab, 2. marca. b. Na treh raznih sektorjih divjajo strahovite borbe še izven središča Viipurja. Sovjetski oddelki mečejo neprestano ročne granate ter uničujejo finska strojniška gnezda, ki še vedno sejejo smrt in grozo med sovjetske napadalne oddelke. Do popoldneva Sovjeti niso mogli popolnoma obvladati finskega odpora ter še vedno ni prišlo do odločilnega uspeha. Na vzhodnem delu mesta se je Fincem celo posrečilo vreti sovjetske čete iz predmestja. Trdnjaveki sistem, ki leži za mestom, sestoji iz treh vrst težko betoniranih položajev, ki ležijo eden za drugim in so branjeni s topovskim ognjem.

Sovjetsko vojno vodstvo se zaveda pomembnosti teh položajev in je pričelo strahovito letalske napade na nje. Vse kaže, da sovjetske ofenzive ne bo mogoče ustaviti tudi ne po padcu Viipurja, ker po prišlekih poročilih namerava maršal Vorosilov, ki navzlic strahotnim izgubam še vedno razpolaga s sto tisoč izvežbanih vojakov, nadaljevati prodor

„Sovjetija je nerodna pomožna vojna ladja pod nevtralnno zastavo“ -

piše londonska „Times“

London, 2. marca. dl. Gospodarstvo je Ahilova peta Sovjetije — piše „Times“ ob priliki težav, ki jih je tromesečna vojska na Finskem povzročila v prehrani in v prometu v Sovjetski Rusiji. To so vojni strokovnjaki vedeli še predno so Sovjeti napadli Finsko. To so vedeli tudi Nemci. Vsem je bilo znano, da je rdeča armada zaradi raznih čistjenj izgubila 70% višjih častnikov. Finska je dala prav strokovnjakom.

Vse do decembra l. 1939, piše „Times“, se je Stalinova zunanja politika kot sukal, da se je videlo, da je tudi on sam bil prepričan, da Sovjeti ne morejo v vojsko. Čeprav je Sovjetija načelno napadalna, se je vendarle ogibala spopada s kako velesilo, in sicer tako dosledno, kakor se je dosledno hvalila s svojo vojaško močjo. Boljševiki so se bali japonskega in nemškega napada. Ko se je Nemčija pričela vojaško krepiti, so Sovjeti iskali rešitve v Zvezi narodov. Iz čiste sebičnosti so Sovjeti bili takrat za skupno oboroženo pomoč žrtvi, ki bi bila napadena. Posebno so se zavzemali za pomoč tistim žrtvam, ki so bile daleč od nje, na primer Abesinija, in za katere sovjetska oborožena pomoč sploh ni mogla priti v poštev. Ko pa je napadalec prišel do samega praga Sovjetije, pa je Stalin hitro premenjal politiko.

Stalinov govor na kongresu komunistične stranke v marcu 1939 je najboljši ključ za razumevanje sovjetske zunanje politike. Bil je tako skrbno in dvomiseln sestavljen, da se je zapad prevrnil, ker ga je razlagal v svoj prilog. Poudarjen je on del, ki govori o pomoči napadeni državi, a zanemari del, ki govori, ki je mnogo važnejši, v katerem pa je Stalin soglasal z nemško tezo o varnosti na podlagi dvostranskih mesto kolektivnih pogodb. Stalin v govoru ni izključil pogodb z napadalnimi državami kot takimi, ampak le s tistimi, ki jih je on izvel. Jasno je, da je pri tem mislil na Nemčijo, ker je bil prepričan, da bo Nemčija navalila na zapad, da si osvoji kolonije. Stalin se je tedaj veselil, ker je bil prepričan, da

se zadeve. Med drugim je bilo v govorih naglašeno: Slovenski avtonomiji se slovenski narod vseh 20 let svojega boja v Jugoslaviji niti enkrat ni odrekel, zaradi česar slovenski kmet zahteva, naj se zdaj slovenski skupni zahtevi takoj ugodijo. V resolucijah je bila znova izrečena zahteva: Slovenska banovina naj se takoj ustanovi. Dalje pa so resolucije naglasile še mnogo drugih kmečkih zahtev, izmed katerih omenjamo zlasti to: Zemlja naj bo last tistega, ki jo obdeluje, zato naj se onemogoči prehajanje kmečke posesti v nekmečke roke. S tem v zvezi naj se končno izvede agrarna reforma ter naj se slovenske kmetije zavarujejo tako, da se ustanovi dedna kmetija.

V Belgradu pretekli teden ni bilo posebnih političnih novic. Povedati se da edino le to, da je srbska zemljoradniška stranka v razsulu. Znani levičar dr. Dragoljub Jovanović, ki ga je stranka izločila iz svoje srede, ker se je približeval komunizmu, je ustanovil svojo stranko, ki bo čisto levičarska. Drugi voditelji srbskega kmeta v tej stranki sicer tudi niso preveč sovražni levičarstvu ter celo simpatizirajo z njim, vendar so Jovanoviča odklonili, ker jim njegov način agitacije ne ugaja. Zato je nastopil dr. Gjorgjevič, ki je izjavil, da bi zemljoradniško stranko postavil na zadržno podlagi in misel, o čemer pa levičarsko navdahnjeni voditelji ne marajo nič slišati, ker se komunistem in zadržništvu ne skladata. Tako se ta stranka srbskega kmeta na vseh koncih in krajih krha ter naražene leze.

Privilegirana izvozna družba, ki je znana pod skrajšanim imenom PRIZAD, bo poslej od kmetov kupovala tudi vino in žganje, da bo tako urejala cene vina in žganja, ne da bi od tega na škodo kmeta zaslužili prekupci.

Člani banskega sveta donavske banovine so sklenili resolucijo, v kateri pozdravljajo sporazum s Hrvati, izjavljajo pa svojo zahtevo, naj se zdaj nemudoma ustanovi tudi srbska banovina.

Hrvatska banovina pa se zdaj bori za svojo finančno samostojnost. Meseca aprila bo moral biti uveljavljen novi preračun, vprašanje financ pa še ni rešeno. Zato se zdaj na vso moč pogajajo, da bi se to vprašanje čimprej uredilo. Kakor poročajo, bi utegnil hrvatski preračun znašati poldrugo do dve milijardi dinarjev. Vprašanje je, kako bodo mogli Hrvati to pokriti. Ker pa so zahteve hrvatskega ljudstva do banovine zdaj mnogo večje, predlagajo nekateri, naj bi se razpisalo notranje posojilo, o čemur pa merodajni krogi na Hrvatskem nečejo še nič slišati.

ke izgube. Če se bo Sovjetom posrečilo zavzeti Viipuri, bodo dobili tam samo ruševine. Verjetno so Finci že organizirali nove obrambne položaje severno od Viipurja. Sovjetske čete pritiskajo zelo močno tudi pri Tajpali, toda dolejš so bili vsi napadi odbiti.

Helsinki, 2. marca. AA. Havas: Finci postavljajo pri svojem umiku povsod pasti, razne mine in

zapreke. Majhni oddelki ostanejo še naprej na nekaterih postojankah, se bore in manevrirajo z namenom, da bi čim delj zadržali sovražnika. Zaradi tega je treba pričakovati nov zastoj pri operacijah, ker sovjetske čete celo tudi v izpraznjenem pasu napredujejo zelo počasi in zelo previdno. Sovjetske čete bodo morale ponovno preurediti svoje sile in pripraviti nove postojanke za napad. Po bojih pri Summi in po prvem finskem umiku so morale ruske čete ostati osem dni na svojih postojankah, preden so začele z ofenzivo pri Viipurju.

Dopisnik »Dagens Niheter« meni, da je treba iskati vzrok finskega umika v ogromni premoči sovražnika in njegovega težkega topništva. Finski topovi niso mogli pripraviti k molku sovjetskih 30 cm topov, ki so lahko streljali brez kamuflage in na podlagi podatkov sovjetskih ogledniških balonov in letal. Pa čeprav bi bila izguba Viipurja še tako težka, pa pravi dopisnik »Socialdemokraten«, da je vendar treba priznati, da je strateški pomen Viipurja manjši zaradi dejstva, da je bilo treba zahodno obalo Karelijske ozine izprazniti.

Kaj pravijo ruski ujetniki

Navodila Zveze brezbožnikov

»Osservatore Romano« od 29. februarja prinaša sledeče: Urad mednarodne protikomunistične zveze, ki ima svoj sedež v Ženevi, je že ob izbruhu finsko-sovjetske vojne poslal na Finsko odposlanstvo, ki mu je na čelu zdravnik dr. Lodigenski. Odposlanstvo je izdalo zanimivo poročilo na podlagi spraševanja ujetnikov rdeče armade na finskih tleh. Rezultat te ankete je sledeči:

1. Slej ko prej je ruski narod boljševizmu sovraven; trpi režim, ne priznava ga za kot pravega in ga smatra za zlo, ki bo slej ali prej moralo izginiti in napraviti prostor novemu redu.
2. Komunistični režim nima trdnih podlag. Pomankanje zaupanja, ki vlada v vrhovih stranke, in neprestane čistke ne dovoljujejo, da bi se režim ustalil in da bi se uprava izboljšala.
3. Napor v vojski s Finsko je dokazal, kako slabotna je vsa sovjetska organizacija, predvsem vojska in da bi vsaka daljša izkušnja brez dvoma omajala režim. Ljudstvo ne želi drugega, kakor zu-

nanjih zapletljajev, ki bi, kakor pravijo ujetniki, gotovo sprožili preobrat.

4. Rešitev ruskega vprašanja in izboljšanje splošnega mednarodnega položaja obenem s strmo-glasenjem komunističnega režima v Rusiji, k čemur bi veliko pripomogla dejanska in zadostna pomoč Finski, je neobhodno potrebna in bi se v današnjih razmerah dala uresničiti.

Kar se tiče duha, ki preinja sovjetski režim v borbi zoper Finsko, pa ga najlažje razberemo iz navodil, ki jih je Zveza brezbožnikov v ogromni množini razdelila med rdečo armado na finski fronti. Ta navodila ali zapovedi so sledeče:

1. Pomni, da se ne boriš samo za veličino Sovjetske Rusije, ampak tudi za osvoboditev finskega naroda.
2. Ti se boriš za ustanovitev sovjetske finske države, ki bo predstraž brezboštva v Severni Evropi.
3. Kdor ima kakršnokoli vero, ta je tvoj sovražnik in je sovražnik domovine in Stalina.
4. Ne pozabi, da je bila finska duhovščina tista, ki je najbolj hujšala na vojno zoper Sovjetsko Rusijo in je dajala navodila, kako minirati fronto.
5. Med vojno bodi vojak, v odmorih pa propagandist.
6. Pleni, toda ščiti tiste, ki so žrtve duhovščine.
7. Ne prizanašaj nobenemu duhovniku, ki ti pride v roke.
8. Ne prizanašaj nobeni cerkvi.
9. Misli vedno na Ljeningov izrek: vera je mamilo za ljudstvo.
10. Imej vedno pred očmi, da tvoja smrt lahko koristi brezboštvo in da le brezboštvo more osvoboditi svet.

Za razmah francoskega poljedelstva

Pariz, 2. marca. AA. Havas: Parlament je nadaljeval včeraj razpravo o interpelacijah o poljedelski politiki. Interpelanti so zahtevali od vlade, naj podpira poljedelstvo proizvodno za časa vojne ter naj gleda na to, da se poljedelski proizvodi uporabljajo čim najbolj gospodarsko. Interpelanti so tudi zahtevali, naj se tovarniški delavci opreje kmetijskih del in naj se na njihovo mesto najamejo brezposelni delavci.

Stalinovi Sovjeti niso nič drugega, kakor nerodna nemška pomožna vojna ladja pod nevtralnno zastavo.

»Times« zaključuje svoj članek, da je barbar-ski in roparski napad boljševske Sovjetije na Finsko dal zaveznikom vso pravico, da se obrnejo proti Sovjetiji, ako morejo na ta način uspešneje pobijati glavnega nasprotnika. Težko bi Sovjetska Rusija mogla napram Angliji in Franciji voditi uspešno vojsko. Po drugi strani, piše »Times«, dobiva rdeča vojska na Daljnem vzhodu, kakor tudi letalstvo, bencin iz Bakuja preko Sredozemskega morja in Suez. To se pravi, da je na milost in nemilost izročena francoski in angleški vojni mornarici.

Gospodarstvo

Naša kontrola cen v tuji luči

»Südsost Economist«, ki izhaja v Budimpešti, prinaša pod naslovom »Zakasnelo nadzorstvo nad cenami v Jugoslaviji« sledečo sodbo o naših ukrepih proti dviganju cen:

»V nasprotju s sosednimi državami, predvsem z Madžarsko, kjer je imela državna kontrola cen velik uspeh, so ostali v Jugoslaviji oblastveni ukrepi proti druginji brezuspešni. Indeks cene v trgovini na drobno, ki so znašali leta 1930 100, so narasli v Beogradu od 93,3 konca avgusta na 98 konca oktobra in 105,6 konca decembra, v Zagrebu od 88,2 na 92,1 in na 100,8, v Ljubljani od 87,2 na 89,6 in na 107,8. Če primerjamo s tem razvoj cen na Madžarskem, vidimo, da doseže pravilno izpeljano nadzorstvo nad cenami tudi drugačne rezultate.

Vlada je po dolgem obotavljanju, ki ima svoj vzrok, ne ravno v zadnji vrsti, v ugovorih prizadele, sklenila, da izda uredbu o kontroli cen. Ta uredba vsebuje prepoved za uvoznike, proizvajalce in veletrgovce, da ne smejo povzročiti cen omejevanja števila vrst blaga brez predhodnega dovoljenja. Seznam tega blaga obsega 31 predmetov dnevne potrebe, med temi moka, riža, kave, čaja, jedilnega olja, navadnega pralnega mila, sveč, lesa za kurjavo, premoga, bombažnega prediva, grobih bombažnih tkanin, volne, kos, motik, lopat itd. Kontrola cen bodo izvrševale banske uprave, ki jim bodo pridržani strokovni svetovalci. Vsako povišanje cen mora biti sporočeno uradu za povišanje cen pri ministrstvu za trgovino in industrijo. Ta urad ima pravico, da preiskusi tudi povišanje cen, ki so bile po 1. septembru, in da po potrebi odredi tudi znižanje teh cen. Tudi lahko določi maksimalne cene in vrši direktno kontrolo pri podjetjih, katerih delokrog je v več banovinah. Glavna njegova naloga pa je, da zasleduje razvoj cen in ugotavlja vzroke dvigovanja. Za vodjo urada za kontrolo cen je imenovan dr. Mijo Mirković, profesor na visoki trgovski šoli v

Beogradu. On je istočasno predsednik odbora za kontrolo cen, ki mu pripadajo tudi zastopniki ministrstev, gospodarskih zbornic ter združenih organizacij. Lokalni odbori, ki so bili ustanovljeni na podlagi prve uredbe proti druginji, morajo informirati urad za kontrolo cen o dvigavanju cen in o vzrokih tega dvigavanja.

Zalibog pa je ta uredba prišla zelo pozno. Zaradi pomanjkanja kontrole je druginja za konzumente že neprijetno narasla. Uredba tudi ne omogoča nadzorstva nad cenami v trgovini na drobno. Tudi kmetijstvo je ostalo izven kontrole. S tem je v sistemu kontrole cen ostala precejšnja razpoka. Še občutnejša pa se pozna, da obsega kontrola le omejeno število predmetov. Cene so med seboj tesno povezane in je n. pr. težko obdržati maksimalne cene za moko, če je cena žita prevelika. Sodeč po okolnostih, ki so pripeljale do uredbe, pa jo je smatrati gotovo le kot prvi korak splošne kontrole cen. Po besedilu uredbe ima država še bolj dalekosežne namene, kajti kot naloga urada za kontrolo cen je izrecno določeno, da ima pripravljati centralno gospodarstvo glede posameznih vrst blaga.

Na jezi se Jože, za tvojo veliko glavo boš dobil klobuk edino v Kranju.

Trgovina HINKO poleg farne cerkve, ima največjo izbiro na Gorenjskem!

Izvoz lesa v l. 1939

Naš izvoz lesa je znašal v preteklem letu 1.229.445 ton v vrednosti 1.121 milij. din. proti 1.015.399 tonam odnosno 981 milij. din v l. 1938. Z ozirom na to se je vrednost izvoza lesa povečala po količini za 28%, po vrednosti pa za 26%.

Od skupnega izvoza lesa je šlo v klirinške države za 684,8 milij. din ali 61%, dočim je v letu 1938 znašal delež klirinških držav 569,4 milij. ali 64%. Izvoz v klirinške države je torej narasel za 115,4 milij. din ali za 20%.

Se bolj pa se je procentuelno povečala prodaja lesa v neklirinške države. Izvoz v neklirinške države je znašal leta 1938 321,8 milij. din, leta 1939 pa 436,4 milij. din, povečanje znaša 114,7 milij. din ali 35,6%.

Najvažnejši trg za naš les je bila lanske leto Italija, ki je uvozila 37% našega celokupnega izvoza. Na drugem mestu je Nemčija z 14%, potem Anglija z 11% in Madžarska z 10%. V te štiri države smo izvozili lanske leto skoraj 63% vsega našega lesnega izvoza.

Reorganizacija osrednjega tajništva delavskih zbornic

Zagreb, 1. marca. Danes so se uspešno končala pogajanja glede reorganizacije osrednjega tajništva delavskih zbornic v Beogradu. Pogajanja so se na eni strani udeležili zastopniki hrvatskih delavskih zbornic, na drugi strani pa zastopniki vseh ostalih zbornic v državi. Predstavniki hrvatskih zbornic so predložili načrt novega statuta, ki naj v bodoče uredi to ustanovo, ter je bil projekt z malimi spremembami v celoti osvojen. Zastopniki delavskih zbornic so napravili pisni sporazum, v katerem se navaja, da se predloženi osnutek v celoti sprejema ter da se vse tri narodnostne skupine izjavljajo in so soglasne, da se načrt »Pravilnika skupnega urada delavskih zbornic«, takšen naziv predvideva novi pravilnik, za to ustanovo da v odobritev ministrskemu svetu, ki ga naj izda kot uredbu z zakonsko močjo. Omeniti bi bilo, da je v statutu sprejeto načelo enakopravnosti narodnostnih skupin delavskih zbornic tako da imajo v ravnateljstvu tega skupnega urada delav. zbornice vse grupe enako glasov, tako Slovenci, Hrvati in Srbi.

V zvezi s preračunom te ustanove je bil sprejet sklep, da je najprej treba z ozirom na novi pravilnik točno omejiti delokrog in šele na podlagi tega napraviti proračun, ki bo pa precej zmanjšan. Dosedaj so delavske zbornice prispevale za vzdrževanje tajništva 8% od ce-

lotnega svojega proračuna, zdaj, tako je bilo sklenjeno, pa naj ta prispevek nikakor ne znaša več kot 6%. Od strani slovenske delavske zbornice se je pogajanje udeležil tajnik delavske zbornice Hafner Andrej.

Konferenca trgovinskih in obrtnih zbornic

Ljubljanska zbornica za trgovino, obrt in industrijo sklicuje v skladu s ostalimi zbornicami za 5. marec 1940 konferenco zbornic v Ljubljani. Predkonferenca tajnikov bo 4. marca. Na dnevnem redu konference bodo sledeča vprašanja:

1. pridobitna z ozirom na davčno reformo (poročata Zbornica za TOI v Ljubljani in Obrtna zbornica v Beogradu);
2. skupni davek na poslovni promet (Obrtna zbornica v Zagrebu);
3. revizija ustanov socialnega zavarovanja (Trgovsko-industrijska zbornica in Obrtna zbornica v Novem Sadu);
4. skupno nastopanje obrtništvu proti monizmu (Obrtna zbornica Osijek);
5. ustanovitev Zveze obrtnih zbornic (Obrtna zbornica Sarajevo).

Kot je razvidno iz dnevnega reda, bodo glavni predmeti posvetovanja davčna vprašanja.

Licitacija za strojne in električne naprave žitnega silosa v Beranah. Privilegirana d. d. za silose razpisuje javno ofertalno licitacijo za izdelavo strojnih naprav in električnih instalacij žitnega silosa v Beranah. Licitacija za strojne naprave bo 20. aprila t. l. ob 11. uri, za električne instalacije pa 22. aprila ob 11. uri, obe v prostorih družbe, Beograd, Obilicjevenac 2-IV. Vsa potrebna pojasnila kakor tudi licitacijske elaborate dobijo interesi v sekretariatu družbe po ceni 120 din za elaborat za strojne naprave in po ceni 80 din za elaborat o električnih instalacijah.

Borze

Denar

Dne 2. marca 1940.

Devizni promet je znašal ta teden na ljubljanski borzi 11.111 milij., proti 14.178, 13.444 in 12.786 milij. din v prejšnjih tednih.

Curih. Beograd 10, Pariz 9.925, London 17.525, Newyork 446, Bruselj 75.40, Milan 22.52, Amsterdam 236.87, Berlin 178.80, Stockholm 106.15, Oslo 101.325, Kopenhagen 86.10, Sofija 5.50 ponud., Budimpešta 7.95 pon., Atene 3.30 pon., Carigrad 3.55 pon., Bukarešta 3.40 pon., Helsingfors 700 nominal, Buenos-Aires 104.275.

Današnje športne prireditve

V LJUBLJANI: Ljubljana; Hajduk, nogometna prvenstvena tekma ob 14.30 na igrišču Ljubljane.

V PLANICI: Državno prvenstvo v skokih z mednarodno udeležbo na 65 m skakalnici ob 11 dopoldne.

Danes skoki v Planici

Planica bo danes pozorišče ogorčene borbe za naslov državnega prvaka v skokih. Tekem se udeležijo v mednarodnem razredu tudi Nemci in to 11 po številu, ki so najboljši izbranci v tej panogi. Poznani skakalci so to, z Bradlom, svetovnim prvakom na čelu, Berauerjem, Höllom. Tem so stilo dorasli tudi vsi ostali nemški tekmovalci: Weiler, Palme, Maier, Wein, Marr, Wimmer, Heckel in Friedl. Med njimi je težko pokazati najboljšega, ker so vsi to stilo dovršeni in rutinirani skakalci, vsi polni borbenosti in volje do zmage. Kdo bo prvi, bo danes odločila Planica.

Dobrim Nemcem bodo hoteli naši fantje dokazati, da se doma ne dajo kar tako gladko odpraviti, da znajo in zmorejo tudi oni vložiti v borbo potrjevanje, elan in pravo sportno hotenje do zmage. Kar 27 naših najboljših bo nastopilo v tej lepi sportni tekmi, ki obeta nuditi vsem udeležencem res odlični sportni program. Bevc, Florjančič, Pribošek, Novšak, Jakopič in oba Klančnika bodo hoteli imeti glavno besedo. Ne samo oni! Vsi mlajši, ki imajo veliko treniranja in pa smotno skakalno solo, pa računajo po svoje in prepričani so, da bodo tem našim najboljšim trd oreh do zmage.

Tekma prične ob 11. uri dopoldne in je tako možno priti na njo pravočasno z obema jutranjima vlakoma. Na železnici je dovoljen 50% popust z obrazcem K 13, vstopnica k tekmi je malenkostna 5 din. Ves potek tekmovalstva bomo prenašali po zvočni aparaturi trdnice Radio Pegan, tako, da bo vsem omogočen dobro vide in dobro slisen potek tekme.

Nihče naj ne zamudi videti te elite revije močne skakalne garde, zato vsi v Planico vspehujat naše tekmovalce k zmagi!

Za to važno mednarodno prireditev so sprejeli pokroviteljstvo gg.: Dr. Aleksander Cincar Marković, minister zunanjih zadev, armijski general Milutin Nedić, minister vojske in mornarice Jevrem Tomić, minister FVN, in dr. Marko Natlačen, ban dravske banovine.

Popoldne bo pred odhodom prvega vlaka razglasitev rezultatov pred restavracijo Osvobodilne kolodvora.

Smučarsko prvenstvo akademikov

V Kranjski gori tekmujejo akademiki jugoslovanskih univerz za državno prvenstvo v smučem sportu. Tekmujejo okrog 60 akademikov ljubljanske in zagrebške univerze, medtem ko Beograd ni zastopan. Prvi dan je bil na sporedu smuk ter so bili doseženi naslednji rezultati:

1. Heim Hubert (Zagreb ASO) 3:07.2.
2. Dr. Novak Jože (Ljubljana JASO) 3:18.2.
3. Herle Franci (Ljubljana ASK) 3:24.8.
4. Žerjav Drago (Zagreb ASO) 3:44.2.

V ženski konkurenci je zmagala: 1. Mravljak Tatjana (Ljubljana JASO) 2:47.4. 2. Pavlič Erika (Ljubljana JASO) 3:14.8.

3. Hirschl Edita (Zagreb ASO) 3:22.6. V skokih je zmagal Legat Srečko (Ljubljana JASO). Izven konkurence je zmagal Novšak Albin (Bohinj). Prvenstvo danes nadaljujejo s tekami v slalomu in s tekom na 15 km.

Smuški tečaj visoke šole zaključen

Včeraj se je končal smučarski tečaj slušateljce šole za telesno vzgojo, ki se je vršil od 11. februarja do 2. marca na Pokljuki pod vodstvom ge. referentije Milice Sepe in načelnika ministrstva za telesno vzgojo g. Dražga Ulaže. Včeraj dopoldne so se tečajnice ogledale Bled, popoldan pa je bil namenjen ogledu Ljubljane. Zvečer je jugoslovansko zimsko-sportna zveza priredila tečajnicam in vodstvu skupno večerjo v kolodvorski restavraciji. V toku večerje sta bili izmenjani zdravici med načelnikom ministrstva za telesno vzgojo V. Aričičem in predsednikom Jugoslovanske športne zveze dr. Pircem. Zvečer so tečajnice odpotovale v Beograd.

Pluj

Kino Royal, Pluj. Danes največji pevski film sezone »NANON« (Erna Saek, Johannes Heesters). Prihodnji spored: »FLAS GORDON«.

ZFO

I. mladinska akademija ZFO

bo danes dopoldne ob 11. uri v veliki dvorani hotela Union. Akademija, katere so dobro naštudirali naši mladiči in mladenke ter dijaštvo, bo nudila zanimive točke in pester program. Vsega skupaj bo 15 lepih in zanimivih točk, katerih nihče ne zamudi ogledati. Akademija bo trajala poludružno uro.

Kdor še nima vstopnice naj si jo preskrbi danes dopoldne pri blagajni kina Uniona od 9. ure naprej.

III. telovadna akademija FO Št. Vid-Zavod

FO Št. Vid — zavod sv. Stanislava vabi na svojo III. telovadno akademijo, ki bo danes dopoldne ob pol 4 v veliki zavodski dvorani.

Na programu so poleg obveznih prostih in orodnih vaj številne točke, ki so jih naštudirali fantje sami.

Pridite, mladina vas vabi in pričakuje. Bog živi!

Mladčevski sestanek bo danes po pol 9 sv. maši. Udeležba za vse mladce je obvezna.

Glavni redni sestanek. Članstvu sporočamo, da se jutrišnji sestanek ne vrši v društveni sobi, temveč v cerkveni dvorani ob 8. Za vse redno članstvo je udeležba obvezna. Vabljeni pa so tudi podporni člani in starešine. — Bog živi!

Smuške tekme koroškega fantovskega okrožja ZFO

Minulo nedeljo so se v Starem trgu pri Slov. Gradcu vršile III. smuške tekme koroškega okrožja ZFO. Tekme so se vršile v smuku in teku za člane in mladce. Mladci so imeli progo 5 km, člani pa za tek 9 km, za smuk 10 km. Doseženi so bili naslednji rezultati:

Mladci: Tek: 1. Barl Franc, Slovenj Gradec 17.0, 2. Plazovnik Stanko, Guštanj 17.20, 3. Zemljč Janko, Slovenj Gradec 18.0. V teku je tekmovalo 13 mladcev, v smuku pa 15. — Smuk: 1. Lečnik Franc, Guštanj 1.00, 2. Plazovnik Stanko, Guštanj 1.05, 3. Križaj Rado, Slovenj Gradec 1.09.

Člani: Tekmovalo je v smuku in teku po 10 članov. — Tek: 1. Konečnik Franc, Stari trg 40.30, 2. Kralj Lojze, Guštanj 40.50, 3. Konečnik Leopold, Stari trg 44.30. — Smuk: 1. Gams Slavko, Smartno pri Slov. Gradcu 33.38, 2. Kralj Lojze, Guštanj 34.17, 3. Konečnik Franc, Stari trg pri Slov. Gradcu 35.05.

Po končanih tekmah so se v društveni dvorani razglasili izidi tekem. Podpredsednik okrožja br. M. Vostner je pozdravil prisotne odličnike in vse navzoče člane ter se zahvalil tekmovalcem za njihov trud in žrtve in jim čestil k doseženim uspehom, ki so jih doprinesli k napredku telesne vzgoje koroškega okrožja in celokupne podzveze. Zastopnik podzveze br. Črnetič iz Maribora je bil po svojem pozdravu najprej pojasnil dobro in slabo stran prireditve in končno razglasil zornji rezultat, ki so ga vsi navzoči sprejeli z aplavzom na posamezne tekmovalce.

Krekovo okrožje Fantovskih odsekov Škofja Loka sporoča svojim odskom, da bo spomladanski okrožni svet dne 10. marca 1940 v mali dvorani Društvenega doma v Škofji Loki s pričetkom ob pol desetih uri dopoldne. Pozivamo vse odseke, da se sveta polnoštevno udeležijo. Za okrožne odbornike je udeležba strogo obvezna. Natančnejša navodila bomo pravočasno objavili. — Odbor.

Smuka v planinah je marca meseca najugodnejša. V Triglavskem pogorju na Komni in v dolini Triglavskih jezer je snega ca 150 cm, v prisojnih legah leži sneg. Dom na Komni ima še na razpolago 36 postelj tako, da je preskrbljeno za ležišča za turiste, ki bodo šli v prihodnjih dnevih na Komno. Koča pri Triglavskih jezerih je oskrbovana od sobote dne 2. marca dalje ter ima na razpolago 16 postelj v sobah in 10 ležišč na skupnem ležišču. Erjavčeva koča na Vršču je oskrbovana ob sobotah in nedeljah, na Vršču je 100 cm snega, na prisojnih straneh sneg, koča ima na razpolago 13 postelj v sobah. V Kamniških planinah je na Kravcu 100 cm snega in na Veliki planini 70 cm snega, prisojno srenec. Dom na Kravcu ima na razpolago 10 postelj v sobah in 2 ležišča na skupnem ležišču. Erjavčeva koča na Vršču je oskrbovana ob sobotah in nedeljah, na Vršču je 100 cm snega, na prisojnih straneh sneg, koča ima na razpolago 13 postelj v sobah. V Domu v Kamniško Bistrici je še uporabna za kolensarje in za avtomobil. Informacije o snežnih razmerah v gorah in o zasneženosti planinskih postojankah dobite v društveni pisarni SPD Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I.

Snežne razmere

Poročilo Tujakoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS 2. marca 1940. Rateče-Planica 820 m: —7, jasno, vetrovno, 50 cm snega, ocelno sroč, skakalnice uporabna. Kranjske gora 810 m: —8, bumeranger se dviga, jasno, vetrovno, 50 cm snega, sren. Dom na Komni 1320 m: —4, sneži na 140 cm podlage. Dom na Kravcu 1700 m: —6, sneži na 100 podlage. Dom na Kofcih 1500 m: —6, sneži, na 70 cm podlage.

Boguslav Kuczynski:

30

Beo iz Varšave

»Saj sem ti rekel...« je začel mlajši, pa je obmolnil. Stachowiak je mislil, da bo govoril dalje, pa je moral spoznati, da sta si strelca sama hotela nekaj poklicati v spomin.

»Ah, včeraj sva doživela v Brestu tako čudovito zgodbo.«

»Spominjam se,« je rekel Stachowiak, »da sta prišla včeraj zelo nervozna k nam.« »Zato pa,« je rekel starejši, »čprav mu je bilo težko govoriti z obvezanim grlom.«

»Prišla sta čez most s trinajsto divizijo?« je vprašal Stachowiak.

Sram ju je postalo kot fantiče. Stachowiak je sklenil, da jih bo speljal do konca. Po dogodku z majorjevo mu je bilo treba veselih ljudi.

»Zato pa...« je rekel starejši z bolnim grlom. »Imeli so naju za špijona. Tako se nama je pripetilo tisto...«

Zasmejala sta se oba, pa ju je vendar še bilo sram.

»Pomislite,« je začel, »prišla sva v komando in takoj so nas rekli iti v neko poslopje. Tu so strelci, gospod! mi je rekel vojak, ki nas je spremljal. No, dobro. Stopili smo tja in se javili. Bilo je nekaj častnikov in dve gospe ter so nas povabili na večerjo. Oba sva se tudi legitimirala takoj v začetku. Toda vi sami veste, kako je z legitimiranjem. Nihče ne pogleda v dokumente, dokler mu nisi sumljiv. Potem pa je že prepozno.«

Drugi stelec je samo pripomnil: »Tako je.«

»Naglo pa so začeli krog nas nekaj šepetati. Eden je prišel, drugi odšel. Gledali so naju nezaupno. Končno so začeli vsi odhajati.

Predstavljate si: prav kar so prinesli čaj na mizo, jedilnica velika, in midva sama za mizo. »Pojava se midva,« sem rekel. Stvari smo imeli s seboj. Stopila sta na hodnik. Tema. Luč je bila samo v jedilnici. Nekdo je šel čez hodnik. Stopila sva skozi prva vrata. Ta nekdo je hitro pristopil, obstal pred vrati in jih takoj zaklenil. Potem se je umaknil. »No, Stašek,« sem rekel. »Sedaj je pa konec.«

Stachowiak se je smejal in ju poslušal. Ni vedel, kaj na to pomeni, toda že se mu je svitalo.

»Jaz sem hitro skočil k drugim vratom — in te so bile odprte. Takoj ven, navzdol in na cesto. Povsod je bilo vse prazno. Nihče naju ni ustavljal. Bežala sva tako dolgo, dokler nisva dobila vašega avtomobila.«

»Razumem,« je rekel Stachowiak. Zdelo se mu je, da je strelce povedal drugače. Vesel je bil, da ni on sam, ki preživlja tak nemir, temveč da se tudi boje sumničeni.

»Do tega trenutka smo se tega zavedali. Kdo bi tudi mislil o naju, da sva zbežala iz mesta.«

Nekaj časa sta se pomenkovala o tem, zakaj ju strelci niso vzeli s seboj in na ta račun izrazila več opazk.

Ženske so se razgubile med grmovjem. Polkovnica, njena mati, njen sin in dve služkinji so se sedele v neki kotlini. Trava je bila tam pokosena in sveža. Kmalu za njima je bila majorka z materjo in dekletcem, še naprej Marta in Wanda. Stachowiak je pogledal v nebo. Ničesar ni opazil. Samo nad drevesi se je vil majhen dim, kakor od pastirskih ognjev.

»Grem pogledat, kaj je,« je rekel in šel. Pokazalo pa se je, da je dim bil precej dalje, kakor pa je splošno mislil. Toda smrad po pogorišču je bilo čuti takoj že nekaj sto korakov vstran. Nekje v mislih se mu je posvetilo, da je morda plin, ki bi ga lahko vrgli

na zemljo sovražni aeroplani. Gorela je trava in suho vejčje. Spoznal pa je kmalu, da je to delo vžigalne bombe, ki ni padla na primerno mesto ter zaradi tega ni povzročila večje nesreče. Toda dim se je še vedno dvigal. Ko je to ugotovil, se je Stachowiak okrenil nazaj. Komaj pa je prišel do ženske, že so bila sovražna letala zopet nad njima. Marta je ležala v mali kotlini, Wanda pa je sedela pod grmovjem.

»Kar ležite, gospa,« je rekel gospe kapitanovi. Toda ona se ni hotela vleči. Dvignila je glavo. Oči je imela motne in lica vsa goreča. Stachowiak je sedel poleg nje.

»Gospa Marta,« je tiho poklical. »Pridite še vi sem.«

Videti je bilo, da je ona razumela, da ni nekaj v redu ter je prišla. Letala so brneče letela prav nad njimi.

»Prosim, pomirite se, gospa,« je tolažila Marta Wando. Vzela je v naročje njeno glavo. Stachowiak je pomiril udarjanje žile. Srce je udarjalo slabo, zdaj hitreje, vedna pa neenakomerno. Kapitanova je drhtela. Tako so sedeli vsi trije skoraj pol ure. Stachowiak je prinesel od polkovnice še nekaj vode.

Potem je napad minul. Starejši polkovnikov deček je prišel k njim.

»Ali nas hočete, gospoda, obiskati na našem novem stanovanju?« je povabil in se smejal ter govoril z gospo Wando. Prišla sta še oba strelca ter smo se vsi smejali.

Na poti pa so medtem časom zamenjali hladilnik. Prišlo je več avtomobilov in vsi so hoteli njihov bencin. Polkovnik se je pritoževal, da so mu vzeli preveč zaloge. »Kar jemali so, kakor so hoteli,« je mahnil z roko. Mi pa imamo smolo s hladilnikom. Tudi ta, ki smo ga zamenjali, ni dober. Morali bi vzeti starega s seboj.«

In tako so se zopet vozili in se ustavljali vsak čias. Izkazalo se je, da novi hladilnik ni

povsem spadal v ustroj njihovega motorja. Poleg tega je puščal tudi ventil. Najboljše bi bilo, da bi se vrnil nazaj po starega, toda nekaj deset kilometrov iti nazaj v taki nevarnosti ni kazalo. Zato je bilo treba zopet čakati in hladiti kot prej ter nabirati vode ob poti.

»V Lucku bomo našli kakšnega obrtnika, ki nam bo popravil hladilnik. Potem pa bomo pogнали, kar se bo dalo.«

Čim bliže smo bili Lucku, tem boljše stvari so se godile na poti. Tam so popravljali škodo, ki so jo napravile bombe. Kopali so jarke ob strani in vlagali mine. Seveda samo pod mostove. Poleg ceste so metali kamenje da ga je bilo cele kupe. Pripravljali so ovire in zaseke, barikade in protitankovske kole. Ne samo na ta način, da so vozove nametali na cesto kot protitankovsko oviro, temveč zabijali so ostre železne traverze v cestišče. Pol ure po napadu je že zopet nastalo normalno delo na cestah. Uro pozneje pa so sovražniki že zopet metali nanje bombe. In tako vse dan.

Stachowiaku je noga vsak hip bolj zatekala. V čevlju je mogel ubiti samo še prste. Pete je držal nazven. V vsej nogi je čutil trgiranje prstov. »Lepa stvar,« je pomislil. »Izgubim nazadnje še nogo po svoji zanikarnosti.« Skrivaj si je ogledal nogo, da bi ga ne videle ženske. Pri prvem odmoru si jih je umil. Koža se ni dobivala sinje barve. To je še dobro. Iskale je pomoči pri kapitanovi, pa ona je bila še tako živčno razvržena od zadnjega napada, da ni bil z njo nič na boljšem.

»Ni vredno živeti. Kako dolgo bomo še tako bežali kakor dezertjerji?«

Kapitanico je grizla tudi vest zaradi moža, ki je v vojni in ga varala že v Varšavi s študentom, spremljajočim jo s postaje. Tudi Stachowiak jo je odбил. Zato ni mogel računati na njeno pomoč. Začel je premišljevat, če bi ne bilo boljši zanj, da zapusti avtomob.

Ljubljanski davkoplačevalci zahtevajo kraljev spomenik na Kongresnem trgu

Spodaj objavljamo spomenico ali bolje rečeno odprto pismo ljubljanskih davkoplačevalcev odboru za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani.

Kakor znano, so nekateri odločilni člani odbora s svojimi pristaji med občinam skušali politično vprašanje v strankarstvo, toda tudi s to zvezo se jim ni posrečilo preslepiti niti svojih političnih pristajev. Samoljubni odborniki naj prečitajo podpise davkoplačevalcev na odprtem pismu in pogledajo, čigavo glasilo jim je že v pelek serviralo to jasno odprto pismo! Mi objavljamo to pismo, da vsa Slovenija spozna, kako osamljen je spomeniški odbor s svojo zahtevo, saj za davkoplačevalci Kongresnega trga in okolice stoji ne samo vsa pametna Ljubljana s mestnim svetom na čelu, temveč tudi vsa patriotična Slovenija.

Vsestransko utemeljeno in tudi možato odločno zahtevo odprtega pisma je podpisala in jo še podpisuje dolga vrsta davkoplačevalcev, med njimi tudi Provo društvo hišnih posestnikov, torej množica nepristranskih predstavnikov tistih krogov, ki so podarili ogromno večino za spomenik zbrane vsote. Zadnje in odločilno besedo ima pa povsod pač tisti, ki plača!

Zato naj odbor v poslednjem trenutku občuti vsaj trohico odgovornosti, ki mu jo narekuje zvestost prevzete ali prilaščene si naloge.

Glavno mesto Slovenije hoče okrog spomenika kralju Aleksandru I. s Kongresnim in novim Južnim trgom ustvariti reprezentativno središče vseh kulturnih in gospodarskih prizadevanj našega naroda. Ljubljana hoče imeti podobo kralja Zedinitelja v svoji sredi na najčistnejšem prostoru!

Pomena novega osrčja ljubljanskega mesta okoli spomenika kralju Aleksandru se pa morajo zavedati tudi tisti, ki imajo v rokah ključ novega Južnega trga, da ga za kraljevim spomenikom prinesemo zidati že letos, saj se posestniki vseh drugih zemljišč zavedajo ogromne koristi zase in Ljubljano ter zato zahtevajo Južni trg. Z Južnim trgom bo krasotno veličastni okvir spomenika šele popoln in viteški kralj Zedinitelj bo res kraljeval v pravi senci Slovenije!

Pismo se glasi:

Beseda za Kongresni trg

Kongresni trg je brez dvoma najlepši trg našega mesta in tudi važen, saj imamo na njem krasno nunsko cerkev, lepo kazinsko poslopje in več drugih čednih hiš, gotovo pa ta trg predstavlja za univerzo, poslopjem Filharmonične družbe in s hišo Matice slovenske — osrčje slovenske kulture. V neposredni bližini je za prepoved našega naroda važno poslopje stare ljubljanske čitalnice. Glasbena matica z Glasbeno akademijo in s hermani naših glasbenikov, krasno poslopje realke, nova vseučiliška knjižnica, Oražnov dom, dramsko gledališče in več drugih važnih in lepih poslopij, zlasti pa na samem Kongresnem trgu tudi še Ovičjeva hiša kot dokaz naših dobrodelnih prizadevanj in ustanov. Ta trg je bil od nekdaj tudi najbolj reprezentativen in edini prostor za velike manifestacije. Dandanes nam pa ni treba gledati čez Ljubljano tja na usihanje Šentjakoba, saj sami z vseh strani občutimo, kako se gospodarsko središče Ljubljane pomika proti severu. Tudi živahnost Kongresnega trga in njegove okolice se je umirila ter postajata trg kakor tudi okolica iz dneva v dan bolj mrtva. Že davno na prerojenje obsojena »Zvezda« hira in umira, da je že skrajni čas za novo ureditev trga z novim nasadom. Denar za ureditev okolice spomenika na Kongresnem trgu je občina vendar že zajamčila.

Kongresni trg je zanemarjen v prvi vrsti zaradi zavlečevanja, če dobimo spomenik na trg ali ne. O estetski strani tega vprašanja so že dosti govorili in pisali razni strokovnjaki, še več pa tisti, ki si domišljajo strokovnost in odlično besedo o estetskih stvarih. Dobro se spominjamo, kako je pred leti tudi spomeniški odbor že predlagal, naj spomenik stoji na Kongresnem trgu. Razne organizacije so se izjavile za ta trg, ker je edini primeren za velike manifestacije. Vsa pametna ljubljanska javnost se tudi zaveda, da bi s kraljevim spomenikom na tem trgu pridobil spomenik zaradi svojega dostojnega in važnega okolja, prav tako bi pa vsa Ljubljana spet dobila za res reprezentativen trg ter z njim samim pokazala domačinu in tujcu vsebino Ljubljane in Slovenije.

Pustimo navedene činitelje ob strani in preletajmo trdoživo vprašanje nekoliko tudi z bolj prozaične, torej z gospodarske plati. Spomenik kralju Osvoboditelju in Zedinitelju je gotovo velika privlačnost, ki bi na ta trg pritegnila večkrat velike množice, vedno pa semkaj vabila goste in obiskovalce našega mesta.

Skoraj prevečkrat se bahamo z našim tujskim prometom, vendar pa v Ljubljano res prihaja toliko tujcev, da bi se precej poznalo podjetjem, če bi spomenik stal na tem trgu. Od ogledovanja mesta upehani tujec bi rad

sedel pred kavarno, da mirno prečita podatke o nunski cerkvi, univerzi, Filharmonični družbi in drugih zanimivosti trga, predvsem pa seveda o spomeniku. Filharmonični družbi in drugih zanimivostih trga, predvsem pa seveda o spomeniku. Tu bi nakupil spomenik ter še marsikaj, saj bi na olepšanem in s kraljevim spomenikom povečanim trgu našel največ ogleda vrednega na prav majhnem prostoru. S Kongresnega trga je najlepši pogled na Grad! Ni nam treba naštevati še drugih privlačnosti trga, saj mora vsakdo ugotoviti, da bi s kraljevim spomenikom vse znamenitosti trga in okolice dobile svoje središče, višek in poudarek. Ljubljana bi s kraljevim spomenikom na Kongresnem trgu dobila svoje reprezentativno središče, ki bo v kratkem še povečano z novim Južnim trgom.

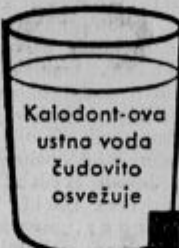
Vsa južna stran Ljubljane se že zaveda posledice premikanja gospodarskega središča Ljubljane proti severu mesta. Na šentjakobski okraj nam pač ni treba spominjati, saj to občuti že vse Gradišče z Židovsko ulico in Jurčičevim trgom in tudi Cesta 29. oktobra ter sploh ves ta okoliš. V spomeniškem odboru menda sedi tudi kak gospodarstvenik iz tega okraja in ga zato javno opozarjamo na to zelo važno vprašanje našega napredka. Odkrito se pa čudimo vsem onim gospodom, ki proti prvotni odločitvi sedaj z nepremakljivo trmo silijo tako važno privlačnost na rob mesta tja ob železnico in ob najbolj prometno ter prav zaradi prometa z vozovi in avtomobili najbolj nemirno in nepretrdnostno Bleiweisovo cesto. Ali pri svojem odločanju res ne čutijo tudi odgovornosti za napredek našega mesta ter take s samoljubnim justicentiranjem delajo škodo davkoplačevalcem in ugledu vse Ljubljane. Izgovora pri tem ni prav nobenega, saj se je o tem vprašanju že popolnoma jasno izjavila najvišja avtoriteta za arhitektonska vprašanja, ne samo v našem mestu in v naši državi, temveč avtoriteta z ugledom in priznanjem vsega sveta. Za to avtoriteto, ki jo ne sme omalovaževati noben lajik in ne more prezreti noben strokovnjak, se je tudi strokovna Inženirska zbornica, Klub arhitektov in organizacija graditeljev spet izjavila proti spomeniku ob železnici in za spomenik na Kongresnem trgu. Laiki v odboru naj si torej ne domišljajo na svoje diplome drugih strok in naj ne odločajo o vprašanju, ki zanje niso pristojni, pač pa naj odpro oči, za gospodarski, tujskoprometni pomen in za druge uvaževanja vredne čimbenice, ki jih ne bi smeli pregledati, če bi se zavedali odgovornosti tudi za blaginjo glavnega mesta Slovenije. Popolnoma neupravičena trmoglavost pri tem vprašanju nam pa upravičuje domnevo, da je v tem primeru samoljubnost in domišljija vendar že prevladovala nad namenom odbora.

Ko smo že pri tem najvažnejšem vprašanju pozitivne in prerojenja Kongresnega trga, ne smemo prezreti, zakaj ni bila podaljšana

Rešite
svoje zobe!

Ukrenite rajši danes kot jutri, kar je potrebno, da preprečite nevarni zobni kamen: uporabljajte Sargov Kalodont! — Dvakrat na dan Sargov Kalodont! — to ohrani Vaše zobe zdrave. Pomislite: v Jugoslaviji vsebuje samo Sargov Kalodont znanstveno priznani sulforicinoleat proti zobnemu kamnu.

SARGOV

KALODONT

Proti
zobnemu
kamnu

Šubičeva ulica na Kongresni trg, ker bi tudi ta prepotrebna zveza Zvezde s Tivolijem pomenila za trg sam in za vsa Ljubljano prav veliko pridobitev. Vsakdo mora upoštevati, da so splošne koristi pred koristjo posameznika.

Želimo, da bi bila ta resna beseda v poslednjem trenutku res uvaževana tudi v odboru za postavitev spomenika, saj mora tudi odbor uvideti, da hoče proti volji Ljubljancev oropati Kongresni trg največje privlačnosti in tudi največje časti. Zato smo pa tudi pripravljeni, da bomo v kratkem pohvalili spomeniški odbor ter tako spoznali neutemeljene pogostih očitkov, da je samoljubnost močnejša od dolžne pietete. — Davkoplačevalci s Kongresnega trga in okolice (nad sto podpisov).

Za Phoenixove zavarovance!

Akcionarski odbor Phoenixovih zavarovancev v Zagrebu želi dokazati, da večina Phoenixovih zavarovancev zahteva odkup svojih polic v polni odkupni vrednosti, ker je za to še dovolj aktivna. Vsi Phoenixovi zavarovanci se pozivljajo, da v dokaz soglasja s to zahtevo oddajo ali pošljejo priporočeno svoje police z zadnjim premijskim potrdilom v plog Jugoslavenski Udružen Banki v Zagrebu. Zavarovanci dobe od banke posebno potrdilo, tako da lahko vsak čas dvignejo svoje police. Pristojbina za plog znaša Din 60,—, od tega pa se del lahko plača tudi za nazaj. Informacije daje:

Akcionari odbora Phoenixovih osiguranika, Zagreb, Washingtonov trg 4.

Devetdesetletnica na Trški gori

Rodila se je 3. marca 1850 v Gornji Straži pri Novem mestu in se je pisala Senica. Starši

so ji zgodaj umrli in je otroška leta preživela pri stricu. O mladih letih pravi: »Lepo je bilo, nikdar nikdo ni zaklel in ljudje so se radi imeli. V šolo nisem hodila eno minuto ne, je sploh ni bilo. G. župnik so nam v nedeljo popoldne po nauku dali »Plateltaf«, kjer so bile črke, in tako smo se ta večji sami učili brati; jaz sem se iz buklic: »Ključ nebeskih vrat«. Pisati nas ni nikdo učil in še danes ne znam. Vse so pomirle, samo še eno prijateljico imam iz onih let, »Boštjanka« iz Vayte vasi, ki je pa bolj stara, kot jaz. Bila sem v raznih službah, povsod je bilo lepo.«

Leta 1896 se je poročila z Janezom Krašovcem na Trški gori, ki je bil sodar, muzikant, delaven, spoštovan, in je imel svojo domačijo za cerkvijo, kjer je še danes stari Krašovčev dom. Stara leta preživlja Jera pri svoji hčeri Tončki, ki je poročena s prijaznim mežnarjem Francetom Jenčičem v novi domačiji. To hišo in posestvo je

kupil za Krašovca znani Bojančev oče iz Št. Petra, za posredovanje je zato oče Bojanec imel 3 leta 8. sept. (na žegnanje) gostilno v Kraševčevi hiši.

Na Gori je Jera že nad 60 let in se ji ni nikdar stajalo po dolini. Na vse strani vidimo — pravi — sonce imamo, pički v gozdu pojejo, v dolini je pa megla in prah. Jera je izreden značaj, prava živa kronika. Ima občudovanja vredni spomin in je pravi užitek, kako živo pripoveduje razne dogodke. Enkrat na primer je pisu tega pripovedovala, kako so pred kakimi 75 leti v Novem mestu usmrtili tri ljudi iz Zdinje vasi pri Sv. Petru. »Ko sem bila stara 15 ali 16 let — je začela — se je zgodilo nekaj strašnega v Zdinji vasi. Fant je hotel poročiti dekle, oče dekletov pa je bil proti. Ko je oče dremal pri mizi, mu je eden odsekal glavo s sekuro. Krivi so bili žena, hči in oni fant. Zato so bili vsi obsojeni na smrt na vešalih. Takrat je bilo veliko razburjenje po vsej okolici in so gospodarji prigovarjali mlajšim ljudem, naj gredo gledat obešanje za svarilo, kako končajo hudo delci. In res je drlo mlado in staro gledat v Novo mesto, kaj bo. Ljudje so začeli kar ob dveh ponoči hoditi z doma, tako da je bila na Kapiteljskem hribu v Novem mestu taka gneča, da je moral vojak na belem konju delat red. Obsojence so peljali na treh vozovih, vsakega posebej in vsakega je spremljal en pater. Prav dobro sem se videla, da je rabel vsakega prijel za usta in mu glavo obrnil na stran, pa je bil mrtev.« Je pa »Krašovka« tudi globoko verna, veliko premoli doma in v toplejših dneh vsako popoldne cele ure pri Mariji na Gori. Na pamet zna vse mogoče molitve in vse litanije. Se zadnje čase se nauči dolge molitvice in ima kar veselje, če kdo gleda v knjigo in posluša, ona pa vse dobesedno pove. Na koncu vpraša: »Ali sem katero besedo spustila?«

Jera zelo rada poje Marijine in narodne pesmi: Se sredi februarja letos je v družbi kot mladenka zapela: »Zabučale gore, zašumeli lesi, o mladost ti moja, kam si šla — o j kje si?« Vedno pravi: »Jaz bom pela naprej — vi pa pojte čez.« Kadar pridejo k prijazni gospej Kramaršičevi iz Ljubljane, ki ima vrh Trške gore ljubo hišico in lep vinograd, gostje, pa vse kar zažari, ko pribriž njena dobra prijateljica, naša Jera Krašovka, pa zapoje, vsi pa z njo, če znajo — če ne, pa poslušajo njo, ki poje z lepim glasom, ko mlad deklič, take stare in pristne narodne, da vsi kar zavzeti poslušajo in jo nagradijo z velikim aplavzom — ona pa je vesela in ponosna in če ima kdo aparat, pa se fotografiramo z njo.

Jera je originalna osebnost, ki pove vsakemu svoje in brez ovinkov! Tako so prišli sem iz Hmeljnika turisti, ki so bili brez sraj, bosonogi in imeli zelo kratke hlače. Jera sedi pred hišo in, ko jo prostijo, če se smejo ohladiti v hiši — jih Jera ježno gleda in pravi: »Ja že, pa srajce si oblecite — nage vas ne bom gledala. Ko sem bila mlada, je bila še sramežljivost, zdaj bi pa najrajši kar nagi hodili.« Oblekli so se fantje in Jera se je prijazno z njimi pogovarjala.

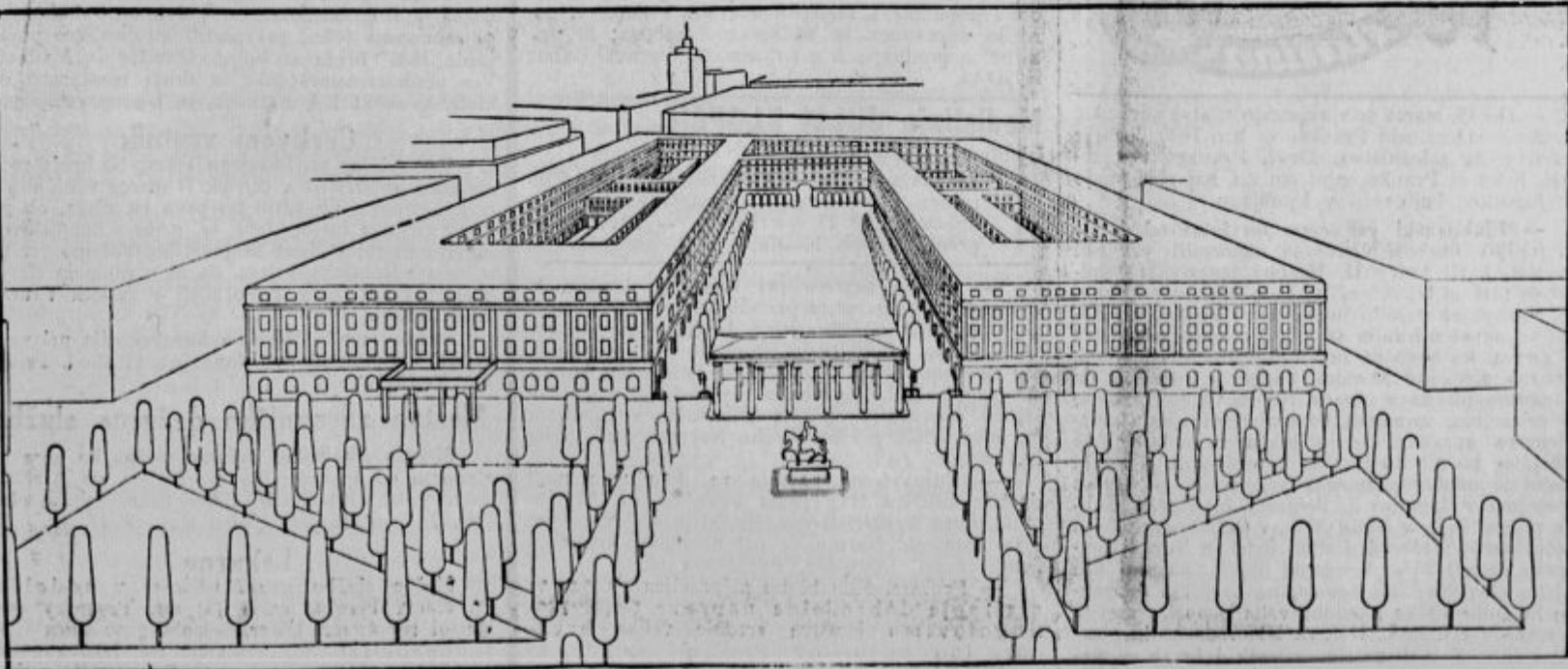
Jera kljub starosti zelo gleda na snago in red. Vsako leto si kupi vsaj dve novi obleki, ki jih pa potem razdeli. Njeno največje veselje je, kadar pride »Domoljub«, ki ga vsega prebere, spomin ima tudi čudovit. Zanimivo je pismo, ki ga je meseca junija 1938 narekovala in poslala večjemu vinogradniku, ker jo je oviralo trnje, ko je šla v mesto. Piše:

Gnadlov gospod!

Okoli Vašega vinograda je tako preproženo s trnjem, kakor bi na Goro gonil krave in kozle. To ni samo sramota za Vas, gnadlov gospod, ampak za vso Trško goro, posebno za tiste, ki tukaj stanujejo. Jaz ne stanujem 20 ali 30 let tukaj, ampak 60 let, veste, gnadlov gospod. Prej je bilo lahko, ko sem bila mlada, zdaj sem pa stara, pa bi se rada za škarpno držala, pa je polna trnja. Kar želim, da bi se Vaš vinograd premaknil dol v Kačjo rido (ob glavni cesti proti Mirni peči). Gnadlov gospod Vas pozdravlja Jera Krašovka s Trške gore.

Tej dobri, blagi in šegavi ženi želimo, da dočaka najmanj še 100-letni jubilej tako bistrega in vedrega duha, in da še veliko premoli tam na gori pri Mariji, ki varuje naše vinograde!

— Pri zaprtju, motnji v prebavi, vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Načrt Južnega trga s propilejami in kraljevim spomenikom.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 3. marca: Cetrti sredpostna nedelja. Kunigunda, cesarica. Marin, mučenec.

Ponedeljek, 4. marca: Kazimir, spoznavalec. Lucij, p.

Torek, 5. marca: Janez Jožef od Križa, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal gospod Jožef Gani, dolgoletni uslužbenec trdnice V. H. Rohrmann, zaposlen kot skladiščnik v trgovini M. Pakič. Pogreb bo v ponedeljek ob 4 popoldne izpred mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti na pokopališču k Sv. Križu. Dobremu krščanskemu možu blag spomin! Zalujocim naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrla gospa Neža Gorjane roj. Markon, posestnica. Pokopali jo bodo v ponedeljek ob 4 popoldne. Naj v miru počiva! Zalujocim naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani so umrli: Gospod Stane Červan, knjigovski in torbarski pomočnik. Pogreb bo v ponedeljek ob pol petih popoldne. — Gospod Ivan Pipan, sodar pivovarne Union. Pokopali ga bodo v ponedeljek ob 2 popoldne. — Gospod Ivan Zagar, uslužbenec finančnega ravateljstva v pokuju. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Naj jim sveti večna luč! Zalujocim naše iskreno sožalje!

† Smrt prekmurskega milijonarja. Kakor poročajo iz Budimpešte, je tamkaj umrl prekmurski veleposestnik g. Geza Hartner, star 68 let. Pokopni je bil pred vojno in med vojno poslanec gornjega dela Prekmurja v budimpeškem parlamentu. Po vojni je živel povečini na svojem veleposestvu v Gradu (Gornji Lendavi). Prad 14 dnevi je odšel v Budimpešto, kjer se je podvrževal nevarni operaciji na želodcu, vendar pa mu ni bilo dano, da bi se spet zdrav vrnil domov. Pokopan bo v rodniški grobnici v Gornji Lendavi, kamor ga bodo prepeljali iz Budimpešte. Na poti v Budimpešto ga je spremljal sin g. Ferdinand Hartner, župan v Murcki Soboti. Pokopni Geza Hartner je imel svoja posestva tudi v Nemčiji, na Madžarskem in v Švici. Njegovo premoženje cenijo na več deset milijonov dinarjev.

Osebnosti

— Promocija. Na ljubljanski univerzi je bil v soboto 2. t. m. promoviran za doktorja filozofije gospod Zajo Drago iz Ljubljane.

— Diplomirani so bili na filozofski fakulteti v Ljubljani v februarju ti-le kandidati in kandidatke: Bačar Karel (skupina za nar. jezik in književnost), Beličič Vincenc (skupina za nar. jezik in književnost), Bizjak Danica (skupina za nar. jezik in književnost), Brodnik Ana (romanska skupina), Dolar Simona (germanska skupina), Kokočič Edvard (skupina za nar. jezik in književnost), Kopač S. Bernardina (skupina za nar. jezik in književnost), Kostanjevec Mira (skupina za nar. jezik in književnost), Koren Marjeta (skupina za nar. jezik in književnost).

OBISK št. 3

Vedno lepše in vedno uspešnejše se uveljavlja ilustrirani družinski mesečnik »Obisk«, ki je začel izhajati letošnje leto ter si je že doslej pridobil simpatije povsod. Po opremi, po vsestranski, zanimivi, pisani in sodobni vsebini je ta naš mesečnik že doslej dokazal, da ga mirno lahko vzoredimo z najboljšimi in najlepše opremljenimi tujimi magazini, pred katerimi pa ima še to prednost, da zna aktualne stvari priobčevati v kramljajoči, poljudni obliki, ne da bi pri tem količjak stopal z gladine, ki je za resnost in dostojnost potrebna. Ta način najbolj odgovarja znanemu okusu in dojamu in ta način je tudi dosegel, da je »Obisk« doslej že dobil toliko naročnikov in prijateljev in da to število stalno in naglo narašča. (Naročnina stane 72 dinarjev letno, »Obisk« se naroča v trgovini Ničman, Ljubljana.)

Tretja številka revije ima na naslovni strani v bakrotisku prekrasen posnetek pesalcev Pina in Pije Mlakar v njunem zadnjem delu »Lok«. Druga stran ima umetniški pomladanski, velikonočni motiv. Na predzadnji strani ovitka so odlični posnetki iz dveh filmov, na zadnji strani pa krasen otroški motiv — vse pomladansko. Barvna priloga nam predstavlja tokrat M. Gasparijev »Čvetno nedejlo«. Razen tega pa so v reviji še štiri strani fotografij v bakrotisku (vsega skupaj tedaj osem strani bakrotiska). Na fotografskih straneh v sredini srečamo prizore z nedavne balkanske konference, zračni posnetek Siegfriedove črte, kakor so ga posneli angleški letalci, izredno zanimive slike o svetovni razstavi, ki bo leta 1942 v Rimu, in pa nagajane slike naših fotografov, fotografije, ki so dobile prve nagrade na nedavnih mednarodnih natečajih.

Pa tudi med berivom najdemo na šest in štiri-desetih straneh prav na vsaki od teh strani najmanj po eno fotografijo ali ilustracijo, da predstavlja revija popoln slikan prerez sveta v mesecu dni. Na prvi strani je izčrpen kulturni koledar (ob vsakokratnem mesečnem koledarju). Z uvedbo koledarja prinaša revija v našo književnost novost, da je literaturo mesečnik in koledar. Na drugi strani na zanimiv način J. D. obuja v značilnih anekdotah svoje spomine na srečanja z Ivanom Cankarjem. Ti spomini kažejo velikega umetnika v preprosti, toda globoko človeški in značilni luči. Pina Mlakarja je članek »Lok«, v katerem pesalec govori o svoji najnovejši pesni mojstrovini. Janez Jalen objavlja toplo pisano črtico »Cveti«. Sledi nadaljevanje ilustriranega romana »Juarez in Maksimilijan«. Humoresko o »treh čudežnih zdravnikih« je prispeval Jumbo. Niko Kuret priobčuje nadaljevanje »Sembilijinih bukev«, ljudskega ropisa, ki ga ilustrira naš odlični slikar Slavko Pengov. Zanimivo je poglavje o »živih svetilkah«, v katerem se seznanimo s skrivnostmi svetlečih živih bitij. J. Schweiger priobčuje pisan sestavek »Poznate grbe slovenskih mest?«. Juvan govori o »Pomladi na oknih«. Publicist Ruda Jurček nadaljuje svoj tehtni pregled »Svet v mesecu dni vojne«. O »Razvoju državnega posejanja v gospodarsko življenje« razmotriva dr. C. Zebot. Odlična je ilustrirana modna in gospodarska rubrika, zanimiv je kotiček za najmlajše, šahiste bo zanimal »Šah«, razvedrila žejnega »Uganke prevejanke« ter napete »Skrivnosti Scotland Yarda« in pa kotiček »Smejno se!«.

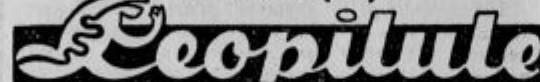
Poleg knjižnih nagrad, ki jih je »Obisk« razpisal že zadnjič, razpisuje s to številko še 100 novih dragocenih nagrad za prijatelje »Obiska«, ki bodo postali do 5. maja 1940 naročniki ter bodo do tega dne plačali naročnino. Med temi nagradami so petelektroonski radijski aparat, moška in ženska kolesa, ure, jedilni servis, damske torbice, dragocena polnilna peresa, leposlovne in druge knjige itd., itd.

jezik in književnost), Linhart Katarina (germanska skupina), Logar Valentin (skupina za narodni jezik), Mlakar Stefan (klasična skupina), Muzlovič Janez (geografska skupina), Puš Ludovik (pedagoška skupina), Srebrnič Gabrijela (klasična skupina), Sugjič Smiljana (germanska skupina), Stefan Roza (skupina za narodni jezik in književnost), Suklje Marko (geografska skupina), Šulga Milena (germanska skupina), Tancig Vlasta (pedagoška skupina), Treco Rudolf (romanska skupina), Zadel Leopoldina (pedagoška skupina).

— Poroka. V cerkvi Marije Pomočnice na Rakovniku se je v torek 27. febr. poročila gđ. Marica Levičar, učiteljica v St. Vidu pri Stični, z g. Antonom Omahnom, dipl. jur. iz St. Vida pri Stični. Bilo srečno!

— Iz vojaške službe. Postavljen je za nižjega vojaškega kapelnika I. razreda kontraktualni kapelnik I. razreda Evgen Vajda. — Upokojena sta sanitetni kapetan I. razreda dr. Lav Polivec in topniški kapetan I. razreda Rudolf Čeh. — Razrešeni so službe rezervnega častnika na svojo prošnjo: sanitetni kapetan I. razreda dr. Mako Grosman, lekarski kapetan I. razreda Viktor Savost in Vilko Beroš, intendantki kapetan II. razreda dr. Rudolf Ivančič, pehotni poročnik Franc Mrvar, sodni podpolkovnik Ljubomir Kordič in pehotni kapetani I. razreda Osvold Šiber, Andrej Krapeč, Josip Džuban, topniški kapetan I. razreda Milan Kurent, inženirski kapetan I. razreda Vladimir Šterk, pehotni kapetan II. razreda Milan Florjančič, pehotna poročnica Lovro Počkar, Josip Mališ, topniški poročnik Anton Detela, pehotni podporočnik Franjo Hirt, topniški podporočnik Herbert Švab, Ištvan Ruf, pehotni podporočnik Franjo Toldi, topniški poročnik Aleksander Rig, pehotni podporočnik Franjo Dragas, Johan Hebl, Karlo Šefer, Ferenc Čidlik, Ivan Helfrih, Stanislav Bolje, Rihard Derner, inženirski podporočnik Bela-Karol Pakvor, pehotni kapetan II. razreda Karlo Olah, pehotni poročnik Jene Lang, topniški poročnik Andrej Rek, pehotni podporočnik Friedrich Fritzel, topniški podporočnik Ivan Fritlih, inženirski podporočnik Ivan Horn. V letalstvu sta prevedena mornarska narednika pomorsko-letalske stroke radiotelegrafistrelca Teodor Kriše in Karlo Femič.

Proti zaprtju

Oglaš. reg. S. br. 3236 dne 19. II. 1936.

— Vpisovanje za poletni semester na ljubljanski univerzi se je že začelo. S 1. marcem se je začelo vpisovanje v poletni semester na ljubljanski univerzi. Za slušatelje, ki se prvič vpisujejo na univerzo, traja inškrpcija od 1. do 5. marca. Za že vpisane slušatelje pa od 1. do 10. marca. Zanimiv je pregled o frekveni v zimskem semestru 1939-40. V tem semestru je ljubljanska univerza prvič imela nad 2000 slušateljev; je pa to število lepo preseglalo, saj je bilo v celoti vpisanih 2122 slušateljev, med temi le osem izrednih. Najmočnejša je bila juridična fakulteta, na katero je bilo vpisanih 666 slušateljev in slušateljic. Takoj za njo pride tehniška s 633 slušatelji in slušateljicami. Filozofska fakulteta je imela 445 vpisanih, med temi 216 rednih in 3 izredne slušateljice. Na medicinski je bilo vpisanih 187 slušateljev in slušateljic, na bogoslovni pa 191 slušatelj. Vsega skupaj je bilo vpisanih na ljubljanski univerzi 433 rednih slušateljev in tri izredne slušateljice. Verjetno je, da bo v poletnem semestru nekaj manj vpisov, vendar se bo vpisalo najbrž še vedno 2000 slušateljev in slušateljic. Akademске oblasti so iste kakor v zimskem semestru.

Pred 300 leti

so pripisovali z Rogaško slatino dosežena zdravjenja neki tajinstveni sili.

Danes

je ta zdravilna moč znanstveno ugotovljena. Je to blagor narave trpečemu človestvu.

Pa tudi za zdrave

je Rogaška slatina neprecenljiva za ohranitev zdravja. — Tudi Vam bo Vaš organizem poplačal z večjo odpornostjo, če namesto druge, pijete

ROGAŠKO SLATINO

— Do 15. marca se sprejemajo rešitve nagradne uganke v »Družinski Pratik« za leto 1940. Rešitve naslovite na založništvo »Druž. Pratik« v Ljubljani. Kdor si Pratik še ni omislil, naj piše ponjo na Jugoslov. knjigarno v Ljubljano.

— Ljubljanski velesejem bo letos od 1. do 10. junija. Pokroviteljstvo je blagovill prevzeli Nj. Vel. kralj Peter II. Gospod trgovinski minister je priznal tej prireditvi čisto gospodarski značaj, uprava za zaščito industrijske svojine pa novim še nepatentiranim izumom, pravico previranja od dneva, ko bodo na tem velesejmu razstavljeni. Devizna direkcija Narodne banke je odredila, da se morejo plačila v inozemstvo za blago, prodano na velesejmu, opravdati na osnovi overjenja velesejske uprave. Če je blago iz neklirinskih držav, se bo plačilo izvršilo v svobodnih devizah. Dolej je odobrena znižana voznina za posetnike velesejskega v Jugoslaviji, Bolgariji in Turčiji (azijske proge) 50%, v Italiji 30%, v Češko-moravskem protektoratu, Franciji, Grčiji, Švici in Turčiji (evropske proge) 25%. V morski plovi: na parnikih Zetske plovidbe 50% popust, na parnikih Jadranske in Dubrovačke plovidbe velja popust »razreda za razred« (II. za I., III. za II.); v donavskih plovi bi pa 25%. V vseh gori omenjenih državah se plača za prevoz razstavnega blaga v Ljubljano polna tarifa, po velesejmu pa se vrača blago brezplačno.

ŽREBANJE VELIKE EFEKTNE LOTERIJE

Obrtnega društva za Kamnik in okolico je na dan sv. Jožefa 19. marca 1940.

Glavni dobitki: 1. avto Opel Kadet, 2. motorno kolo, 3. moderna spalnica, 4. radio aparat, 5. šivalni stroj, 6. telca, 7.—28. 20 koles (moških in ženskih), 27. sadna »kropilnica«, 28. sadni mlin, 29. plug, 30. blago za moško obleko, 31. blago za žensko obleko, 32. vreča moka, 33. seženj drv, 34. žepna ura, 35. šest stolov, nadalje še 265 dragocenih dobitkov v blagu, perilu, posodi in raznih obrtniških izdelkih.

Se je čas, da si nabavite sreče! — Cena srečki 6.— din. Izžrebane številke bodo objavljene v dnevnih časopisih.

Udeležbo na velesejmu je prijavilo že lepo število domačih, pa tudi odziv inozemskih tveč je zadovoljiv.

— Banovinski institut za raziskovanje in zdravljenje novotvorb v Ljubljani sporoča, da je prenapolnjen in prosi gg. zdravnike, vse zdravstvene ustanove in občine, da predhodno vprašajo, če je prostor na razpolago. Ponavljajo se namreč primeri, da pride bolnik od daleč ter mora biti zaradi pomanjkanja prostora odklonjen in tako utrpí nepotrebno škodo.

Dentist-tehnik

Franjo Radovan

je preselil svoj zobni atelje

iz Celovške ceste 14 v Franciškansko ulico št. 2/I, »Hotel Union«.

— Bolniška blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani razpisuje v Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine z dne 28. februarja 1940, št. 17, mesto pogodbenega zdravnika-specialista okulistu s sedežem v Celju pod pogoji kolektivne pogodbe. Delovni čas je 1 ura dnevno, honorar 1150 din mesečno. Prošnje je vložiti do 20. marca t. l. do 12. Podrobnejši pogoji in navodila so na razpolago v uradnih prostorih blagajne, Tyrševa cesta 5, I. nad.

— Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite na tešče, z lahko doseči izpraznenje črev in urejeno delovanje želodca »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod.

Oglaš. reg. S. br. 30474/35.

— Bolniška blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani razpisuje v Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine z dne 28. februarja 1940, št. 17, mesto pogodbenega zdravnika splošno prakso za zdravniki okoliš Ljubljana s sedežem v Ljubljani. Mesečni honorar znaša 2100 din. Prošnje je vložiti do 20. marca t. l. do 12. Podrobnejši pogoji in navodila so na razpolago v uradnih prostorih blagajne, Tyrševa cesta 5, I. nad.

— Bolniška blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani razpisuje v Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine z dne 28. februarja 1940, št. 17, mesta pogodbenega zdravnika splošno prakso za zdravnike okoliš Dobrna, St. Jernej na Dol., Loče pri Poljčanah, Kostanjevica, Rajhenburg, Ribnica na Poh., Stična, Trebnje, Vojnik, Žužemberk in Jesenice na Gorenjskem s sedeži v omenjenih krajih. Mesečni honorar zdravnikov v navedenih krajih znaša 150 din, izvenjski Jesenice na Gorenjskem, kjer znaša 250 din. Prošnje je vložiti do 20. marca t. l. do 12. Podrobnejši pogoji in navodila so na razpolago v uradnih prostorih blagajne, Tyrševa cesta 5, I. nad.

— V Milano na velesejem. Informacije Okorn, Miklošičeva 5. Telefon 22-50.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvice, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Binkoštno romanje na Trsat in v Split je najlepši romarski izlet z ladjo po morju na otok Rab in Hvar. Znižana voznina na vlaku in na ladji. Brezplačna navodila dobite, če pošljete svoj naslov upravi »Po božjem svetlu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Staro šaro, železne in kovinske dele, vsako količino, plačamo najbolj. Pošljemo delavca — pokličite tovarno »Lutec« v Šiški, telefon 32-52.

— Udrženje jugoslovanskih glasbenih avtorjev (UJMA) sklicuje svojo redno glavno skupščino na nedeljo 17. marca 1940 v Beogradu, v prostorih glasbene šole Stankovića, ob 10.30 popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. pozdrav predsednika; 2. volitev dveh članov za overovalnega zapisnika; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blagajnika; 5. poročilo poslovalnice; 6. poročilo nadzornega odbora; 7. priložbe; 8. slučajnosti.

— Opozorjam vas na priložnostni nakup pisalnih strojev Continental. Glej »Male oglase«.

— Dva nova sejma v Blagovici. Kraljevska banska uprava je dovolila v Blagovici dva nova sejma za govedo, konje, prašiče in drobnico, ki bosta vsako leto 11. marca in 28. oktobra. Ker sta sejma, ki eta 25. januarja in 20. avgusta vedno zelo dobro obiskana, vabimo, da pridete tudi na novovpeljana sejma. Zveze so zelo ugodne.

— Redna glavna skupščina »Udrženja Jugoslovanskih dramskih avtorjev« (UJDA) bo dne 17. marca 1940 v Glasbeni akademiji v Beogradu ob 4 popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo upravnega in nadzornega odbora; 2. priložbe in predlogi; 3. eventualnosti. Upravni odbor »UJDA«.

Modistinja JULČI KLOPČIČ

Ljubljana, Resljeva cesta 8

naznanja cenjenim damam, da ima veliko zalogo najmodernejših spomladanskih klobukov že od 45 din naprej. — Preoblikuje prvovrstno po 16 din.

— Smrtna nesreča pri skladanju hlobov. V Zgornjem Brniku se je pri skladanju hlobov smrtno ponesrečil 63 letni Jelar Janez, znani krovce hiš s slamo. Hlod ga je tako zelo pritnil, da je čez dva dni umrl v ljubljanski bolnišnici, kamor so ga pripeljali. Pogreb bo v ponedeljek popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice v Ljubljani na pokopališču pri Sv. Križu. Naj mu sveti večna luč!

— Zdravstvene nasvete za dom vam nudi drobna knjižica Higijena hiše od dr. M. Justina. Cena knjižici 3 din. Plačljivo tudi v pisarnskih znamenih. Naroča se pri Slovenski krščanski ženski zvezi, Ljubljana, Pražakova ul. 8.

— Prošnja. Kdo bi bil pripravljen za organiziranje dobrodelne naprave nuditi proti gotovemu jamstvu srednje veliko brezobrestno posojilo? Prosimo sporočila na uredništvo »Slovenca« pod »Posojilo«. Vse podrobne in natančne informacije vam bomo takoj dali.

Ljubljana, 3. marca

Gledališče

Dram. Nedelja, 3. marca, ob 15: Princeska in pastirček. Izven. Mladinska predstava po znanih cenah od 20 din navzdol. Ob 20: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 4. marca: zaprto. — Torek, 5. marca: zaprto. (Gostovanje ljubljanske drame v Mariboru: Zupanova Micka.)

Opera. Nedelja, 3. marca, ob 15: Lumpacius Vagabundus. Izven. Znižane cene. Ob 20: Balet Hrestač. Jolanta. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 4. marca: zaprto. — Torek, 5. marca: Lumpacius Vagabundus. Red B.

Rokodelski oder

Danes popoldne točno ob petih bo v Rokodelskem domu predstava igre »Deseti brat«. Premiera igre je v vsakem oziru krasno uspeša; zato smemo pričakovati danes prav dovršene uprizoritve. Pri igri sodelujeta društveni pevski zbor in salonski orkester. Vstopnice so na razpolago dopoldne od 10—12 in popoldne od 4—5 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Vse prijatelje lepe igre prav vladno vabimo k predstavi.

Radio Ljubljana

Nedelja, 3. marca. 8 Jutranji pozdrav (plošče) — 8.15 Klavirske skladbe Vasilija Mirka (prof. Silva Hrašovec) — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Vse navzkriž (plošče) — 9.45 Verski govor (dr. V. Fajdiga) — 10 Prenos cerkv. glasbe iz stolnice — 11 Nedeljski koncert Radijskega orkestra — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Nastop gojencev klas. gimnazije v Ljubljani — 14 Mojstri harmonike (plošče) — 16.40 Naloga slov. dekleta (Alb. Bajdova) — 17 Gospodarska navodila in tržna poročila — 17.30 Vesele pesmi poje Drago Zagar (pri klavirju prof. P. Šivic), vmes citre solo (M. Hebein) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Glasbene slike (plošče) — 20.30 Koncert slov. pesmi. Sodeluje Radij. komorni zbor in Radij. orkester, dirigent D. M. Sijanec — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Plesna glasba (plošče).

Prireditve in zabave

V franciškanski dvorani se danes zvečer ob osmih vprizori krasen misterij »Gospa Cathleen« v O. Zupančičevem prevodu. Vstopnice se dobe dopoldne in popoldne pred predstavo pri blagajni v pasaji Pax et bonum.

Franciškanska dvorana. Danes točno ob 5 popoldne uprizori Franciškanski prosveta ljudsko igro s petjem v petih dejanjih »Deseti brat«. Petje med igro spremlja orkester in tudi med odmori bo za prijetne kose skrbel vodja orkestra. Vstopnice so v predprodaji pri dnevni blagajni dopoldne in popoldne. Vsi vladno vabljani!

Pevsko društvo »Edinost« Ljubljana-Vič priredi drevi ob 8 zvečer v telovadnici meščanske šole na Viču prvi koncert pod vodstvom g. Cirila Oblaka. Na programu so slovenske narodne in umetne pesmi. Toplo vabljani!

Prosveta v Zeleni Jami priredi v nedeljo, dne 3. t. m. ob 5. uri pop. v Zavetišču v Zeleni jami sklopitevno predavanje ge. dr. M. Pivec-Stele: Ženski samostani na Slovenskem in igro: Mašna strežnika iz Santarema. Vljudno vabljani. Vstopnina običajna.

Igralska družina Prosvetnega društva Trnovo uprizori drevi na društvenem odru sodobno igro v treh dejanjih »Naši otroci«, spisal Vladomir. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dop.

Pianist prof. Ivan Noč, eden najodličnejših naših klavirskih umetnikov, bo sodeloval na jubilejnem koncertu našega Orkestralnega društva Glasbene Matice jutri, v ponedeljek, ob 20 v veliki uniojski dvorani. Pianist Ivan Noč se je uveljavil v koncertnem življenju doma in v tujini. Pravkar je imel več koncertov v Nemčiji in Italiji. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. Prav posebno opozarjamo še na programno knjižico, ki obsega 32 strani in stane 3 din.

Znameniti italijanski godalni kvartet Poltronieri bo koncertiral v Ljubljani 15. marca ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. Toliko kot prednaznailo.

Krožek SDZ priredi danes, 3. marca, v samostanski dvorani v Sp. Šiški ob 20 dramo »Luč z gor« v treh dejanjih.

Kraljev škrlat je naslov drami v treh dejanjih, ki jo uprizore člani FO Ljubljana-Sv. Jakob danes zvečer ob 8 v farni dvorani.

Prosvetno društvo v Mostah priredi drevi ob 8 v Ljudskem domu v Mostah dramo »Deseti brat« v Klemenčičevi priredbi. Rezervirajte vstopnice v predprodaji v nedeljo dopoldne ali popoldne od 3 dalje.

Predavanja

Zveza katoliških nameščen priredi v ponedeljek, 4. t. m. ob 20 zvečer v dvorani fratiškanskega samostana (vhod pri portli) informativno predavanje KA. Predaval bo g. Oberžan iz Maribora. Vse uradnice-nameščenke in druga meščanska dekleta, ki se za KA zanimajo, so lepo povabljeni.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek 7. marca v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob petih bo prva vs. maša, ob pol šestih pridiga in ob šestih vs. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo eharistične pobožnosti v četrtek v uršulinski cerkvi.

Druga vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes ob 14 shod. Pridite vse. Voditelj.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal v soboto od 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska ulica št. 7, I. nadstropje, telefon št. 36-41.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trukocij ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7. — V ponedeljek: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

LJUBLJANA

K literarnemu večeru hrvatskih književnikov

Društvo slovenskih književnikov, ki ga vodi prof. France Koblar, bo priredilo dne 8. marca v ljubljanski drami zanimiv in vsega upoštevanja vreden recitacijski večer hrvatskih književnikov. Tako se bodo navezali zopet stiki med slovenskimi in hrvatskimi leposlovci, ki so bili svoj čas tako tesni, pa so jih razmere zadnjih desetletij tako čudno rahle in izrahljale. V tem leti velik pomen tega recitacijskega večera in hoteli bi že danes opozoriti našo javnost na to kulturno manifestacijo, ki bo gotovo imela velik odziv pri obeh jugoslovenskih narodih.

Kakor je sedaj na programu, bo skupino hrvatskih pesnikov in pisateljev vodil pisatelj dr. Ilija Jakovljevič, glavni ravnatelj »Hrvatskega dnevnika« ter eden izmed treh urednikov prenovljenega »Savremenika«. V njej pa bodo naslednji literatje: Dobriša Cesarić, Olinko Delorko, Ivo Kozarčani, Ivan Kovačić-Goran, Vjekoslav Majer, Luka Perković in Dragutin Tadijanović. Med njimi so trije pripovedniki: Jakovljevič, Majer in Perković, ostali so pa pesniki, ki danes s svojimi verzji napolnjujejo predvsem »Savremenik« in »Hrvatsko revijo«. Sicer pa so to sotrudniki tudi drugih hrvatskih revij in književnih podjetij.

Morda bomo še skušali podati literarne podobe vseh teh umetnikov ter jih predstaviti slovenskemu občinstvu. Za danes jih samo bežno označimo z nekaj potezami, vendar tako, da bo javnost vedela, kdo prihaja med nas pomagati zidati most med dvema sosednjima kulturama, ki sta navezani na najožje sodelovanje v vseh smereh javnega življenja.

Vodnik skupine, bivši advokat dr. Ilija Jakovljevič spada med hrvatske feljtoniste in gledališke kritike ter je v tem pogledu zelo soroden predsedniku slovenskega društva književnikov, ki vabi pisatelje iz hercegovinskega kulturnega kraja obilježja ter je bil svoj čas med najboljšimi pripovedniki Hrvatske prosvete. Njegove novele »Hercegovke« je izdalo Društvo sv. Jeronima. Spisal je tudi priznani roman »Na raskršću«. Poleg tega pa spada tudi med sedanje vodilne hrvatske politike, dalje je glavni urednik dnevnika napolnjenega dnevnika Mačkove stranke »Hrvatskega dnevnika«, kamor piše svoje politične uvodnike. V književni politiki pa posega odločno s Savremenikom, ki ga je v družbi z Luko Perkovićem in dr. A. Bonifatičem obnovil letos in dvignil na zavidno višino.

Dobriša Cesarić je lirik, katerega pesmi je nagradila svoj čas celo Akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu (Lirika 1932), drugo zbirko pa mu je izdala Matica Hrvatska v družbi svojih 12 pesniških zbir. Sicer pa prevaja z nemščine (bival je svoj čas na Dunaju in bil tam zaposlen v redakciji nemškega časopisa) ter iz rusčine (Jesenjin) ter je urejal tudi list »Hrvatsko republiko«.

Olinko Delorko je pesnik, ki je začel z zbirko Lirika šestorica 1931 l. ter je v družbi s pesnikom Tadijanovičem uredil Moderno hrvatsko antologijo nekako istočasno, kakor sta Vodnik in Lužar uredila Slovensko moderno. Tedaj je bila privratica vnesena v hrvatsko antologijo tudi hrvatska regionalna poezija. Po začetni zbirki je izdal še dve zbirki pesmi, izmed katerih je dobila največji odziv zbirka »Raztužena Euterpa«, ki jo je izdal Pododbor Matic Hrvatske. Obenem je znan tudi kot prevajalec, saj je v družbi z Nizetom izdal »Talijsko liriko«, za katero je prevzel več pesmi. Piše ocene, eseje itd.

Ivo Kozarčani je morda najglednejši med to skupino mladih ljudi ter je danes tajnik Društva hrvatskih književnikov in kulturni urednik »Hrvatskega dnevnika«. Napisal je več knjig najrazličnejše vsebine. Tako zbirke pesmi (Lirika četvorice, Mrtev oči, Svira mu sviral), novel Matička, Tihi putevi) ter roman (Tudja žena). O večini teh del smo že poročali v našem dnevniku ob priliki njihovega izida. Sicer pa piše feljtone, kritike, ter spada med največje hrvatske delavce za slovensko hrvatsko književno sodelovanje, saj v svoji rubriki pridno zasleduje slovensko književno produkcijo ter poroča o njej.

Ivan Kovačić ei je privzel ime Goran zato, da se loči od drugih Kovačićev, ki jih je v hrvatski književnosti precej. Je sicer novelist (Dan gneva), pa se je uveljavil tudi v liriki (dve zbirki l. 1932). Sicer pa prevaja iz francoščine, angleščine, piše kritike in pesmi v raznih narečjih (kajkave in štokavske) ter se je lotil tudi romana (v Hrvatski reviji).

Vjekoslav Majer spada med najvidnejše pripovednike te skupine, saj je njegov roman o Prpiću, v vremenu i prostoru, ki ga je izdala Matica, dosegel velik uspeh, kakor tudi Dnevnik Očenaška ter življenjske polje (Život puža). Piše tudi pesmi. Tudi o njegovih knjigah je »Slovenec« že poročal, ko so izšle (Jože Gregorič). Prevaja tudi hrvatske pesmi v nemščino in nemške v hrvatiščino ter je pripravljal — kakor nam je znano — antologijo iz obeh slovestv v nemščini in hrvatiščini.

Luka Perković je danes urednik Savremenika, v katerega piše kulturne članke, dočim Jakovljevič večinoma politične. Pisal pa je tudi pesmi ter novele, ki mu jih je izdala Matica Hrvatska. Sicer pa je odlični literarni organizator, ter je že svoj čas urejal Književnik, kar zdaj nadaljuje pri Savremeniku. Njegovi eseji so zelo upoštevanji in važni za sodobno poznavanje hrvatskega duha.

Največji pesnik med njimi pa je gotovo Dragutin Tadijanović, ki danes že predstavlja moderno hrvatsko liriko v svetu. Njegove pesmi predstavljajo Hrvate v svetovnih pesniških antologijah, kakor poroča zadnji Savremenik o antologiji »Poeti del mondo«, ki je izšla pred tedni v Milanu in kjer

so poleg štirih Slovencev predstavljeni Hrvatje: Preradović, Curčin, Filipović in Tadijanović. Njegove originalne zbirke so: Lirika 1931, dalje Sunce nad oranica, Pepee srca, zadnja Dani detinjstva ter prevod Nezvalovega Akrobata. Izdal pa je obenem z Delorkom Moderno hrvatsko antologijo ter jo tako pravilno s hrvatskega stališča prikazal svetu. Njegove pesmi so šle tudi v esperanto, poleg francoščine, nemščine, češčine itd. Po poklicu je sicer končani filozof (slavist), ki pa ni nastopil srednješolske službe, temveč je prevzel uredništvo uradnega hrvatskega banovinskega časnika.

Tako bi bili v kratkem predstavljeni mladi hrvatski književniki, ki bodo v petek, dne 8. marca brali svoja dela v Ljubljani ter s tem potrdili, da mladi hrvatski rod želi prav tako kot slovenski, ki jih je povabil, najožjega skupnega sodelovanja, kar more roditi le dobre posledice. Mi se bomo k njihovem obisku še vrnili ter opozarjali nanj, kajti v tem prirodu vidimo začetek razmerij med nami in Hrvati, kakor se nekoč bili, in kakor bi želeli, da bi bili tudi v bodoče td.

Danes vsi na mladinsko akademijo ZFO Unionska dvorana ob 11

Priznanje vzorni hišnici ob 80-letnici

Jožeta Bizjak, rojen 4. marca 1860, v Šmarjeti pri Novem mestu, je vstopila s svojim 40. letom v službo kot hišnica pri ge. Ani Gerber na Kongresnem trgu. Po smrti ge. Ane Gerber je ostala še nadalje pri hiši v službi ge. Marje Mikuž rojene Gerber. Bila je vseh 40 let vzorna, vestna in pridna hišnica. Vse svoje življenjske sile je zastavila le v korist hiše. Gledala je ne samo na red in snago v hiši in krog nje, temveč tudi na mir in blagostanje gospodinj. Kljub 80 letom opravlja še sedaj svojo službo, sicer v malo manjšem obsegu, vendar z vnueno in v zadovoljstvo gospodinj.

Vzorni hišnici iskreno čestitamo k 80-letnici z željo, da bi ji Bog dal dočakati še lepo vrsto srečnih in zadovoljnih let.

Vsaka očala po meri zato dobroseleča in jasen pogled pri

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

Študijski dan akademske mladine

AK »Straža« priredi na god sv. Tomaža Akvinskoga 7. marca študijski dan za akademsko mladino s sledečim sporedom: 7. marca ob 7. sv. maša pri cistercijskih. Po maši skupen zajtrk. Nato otvoritev študijskega dne. Pozdravna beseda prevzivega gospoda škofa. Po otvoritvi govor g. inž. J. Sodja: »Papež Pij XII. Nato govori g. univ. prof. dr. Turk o temi: »Sv. Tomaž Akvinski kot filozof krščanskega srednjega veka.« Popoldne ob pol treh govori g. dr. Ciril Zebot o temi: »Razsul krščanske Evrope«. Nato ob 4 pozdravna beseda g. bana dr. Marka Natlačenca. Na študijskem dnevu, bomo podali tudi prerez publicistične za srednjo šolo. Na študijski dan iskreno vabimo vse kat. akademike in akademice ter starešine. AK »Straža«.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

I Duhovna obnova za gospode, može in mladeniče bo v stolnici od 16. do 19. marca. Vsak večer bo ob 8. gov. Na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca bo ob 7. jutraj govor, sv. maša in skupno sv. obhajilo.

I Cerkev sv. Družine v Mostah. Devetdnevni-ca za mir, ki smo jo začeli opravljati 27. febru- arja, traja do vsehlega 8. marca. Jutraj ob 6 je sv. maša pred Najsvetejšim in litanije Matere božje, zvečer ob pol 8 pa češčenje sv. Rešnjega Telesa in litanije Srca Jezusovega z blagoslovom. Izjema je danes, ko bo namesto večerne pobožnosti v ta namen popoldanska služba božja ob 2. in sicer pred Najsvetejšim kratek križev pot, post-na pridiga in litanije Srca Jezusovega z blagoslo- vom. Molimo, da Bog ohrani mir in pomiri raz- burkano Evropo.

SESTRA ANGELIKA

Paul Hartmann, Leny Marenbach, Käthe Dorsch, Hans Söhnker

Ljubzenska drama globoke vsebine, ki seže vsakemu do srca!

KINO SLOGA, tel. 27-30

Danes ob 10.30 (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

Monumentalen valem v tehnokoloru! — Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri (Matineja odpade!) Ansambel najpomembnejših angleških in ameriških gledaliških in filmskih umetnikov ter tisoči statistov v vlogah zgodovinskih osebnosti. Zgodovinski trenutki, ki so se odigrali na važnih zgodovinskih mestih in ki so bili odločilni za poznejši razvoj svetovne zgodovine!

Šestdeset slavnih let

Ljubzen in sreča kraljice — Anna Neagle in Adolf Wohlbrück

KINO UNION Tel. 22-21

Salve smeha — Rekord zabave — Nepopisljiv užitek v najsijajnejši komediji

NEZVESTI LJUBIMEC

Hans Moser — TEO LINGEN — LUCIE ENGLISH

KINO MATICA, telefon 21-24 — Predstave ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

I Na L. mladinski akademiji ZFO bo naša mladina pokazala pester spored. Zato naj nihče ne zamudi ogledati si dela naših mladih. Akademija je v unionski dvorani ob 11. uri.

I Razstava slik Matije Jame se odpre danes v nedeljo 3. marca ob 11 v Jakopičevem paviljonu.

I Križanska moška kongregacija ima danes popoldne ob šestih redni nemški shod. Pred govorom darovanje za namene družbe. Objavila se bodo tudi navodila za velikonočno kongregacijsko procesijo.

Jutri v ponedeljek 4. t. m.

jubilejni simfonični KONCERT
orkestralnega društva Glasbene Matice.

Klavirski virtuozi:

Dirigent:

I. Noč

L. M. Skrljanc

I Tretje predavanje Karitativne zveze bo prihodnji torek, t. j. 5. marca t. l. ob 20 v Beli dvorani hotela »Union«. Podal bo dr. A. Levičnik življenje »Svete družine naših dni«. Karitativna jveza vabi vse prijatelje karitativnega gibanja in krščanske družine, da se predavanja udeležijo. Vstopnine ni.

I Sv. maša zadušnica za pok. sobrata Alojzija Pittago se daruje v križanski cerkvi jutri v ponedeljek, 4. marca ob šestih. Križanski kongreganisti vljudno vabljeni!

I Krajevna organizacija JRZ za Sv. Jakob v Ljubljani vabi svoje člane, da se udeležijo pogreba najstarejšega člana organizacije g. Zagarja Ivana, ki bo danes v nedeljo 3. marca popoldne ob 4. uri iz hiše žalosti Ulica na grad 5. Bil je veren krščanski mož. Zato ga pospremimo v obilnem številu.

I Davčna uprava Ljubljana mesto razglasa da bo dne 6. marca t. l. ob 9 dopoldne javna dražba zarubljenih predmetov v skladišču. Poljski nasip št. 40, I. nadstropje. Med drugim bo prodano: gramofonske plošče, večje število snežk, pohištvo, fotoaparati itd.

Kino Kodoljevo tel. 41-64

Danes ob 1/2 3., 1/2 6 in 1/2 9, jutri in v torek ob 8. uri dva velfilma:

Majske nevihte

Viktor Stall, Hansi Knoteck, Hans Richter

Mr. Moto:

Džingiskanovi zakladi

Senzacionalni pustolovni in kriminalni velfilm o tekmi za nočrti do slovitih zakladov Džingiskana.

I Gospodinska razstava. Zenski odsek Sem-petrške prosvete v Ljubljani priredi ob zaključku večernega kuharskega tečaja 9. in 10. marca gospodinsko razstavo. Razstava bo v društveni dvorani poleg sem-petrške cerkve.

I Občni zbor Inženirske zbornice. V sejni dvorani mestnega magistrata je bil včeraj ob 4 popoldne občni zbor ljubljanske inženirske zbornice. Občnega zbora se je udeležilo veliko število inženirjev vseh strok, navzgor je bil tudi zastopnik ban-ske uprave in gradbenega ministrstva, načelnik tehničnega oddelka banke uprave inž. Rueh. Občni zbor je začel in vodil predsednik zbornice g. ing. Pirkmajer Milko. Po uvodnih formalnostih je bilo prečitano poslovno poročilo, ki je v podrobnostih očitno delovanje zbornice v pretekli poslovni dobi in orisalo tudi vse akcije in predloge, ki jih je zbornica začela za zboljšanje gospodar-skega položaja inženirjev raznih strok. Poročilo je tudi opozorilo na pomembno akcijo, ki jo je zbornica začela v preteklih poslovnih dobi, ko je osnovala posvetovalni odbor za tehnično zaščito, ki je postal znanstveni forum za znanstvena raz-glabljanja problemov, ki so postali aktualni v se-danem negotovem času. Blagajniško poročilo je pokazalo, da je zbornica dobro gospodarila. Imela je 181.000 din dohodkov in sicer od tega 71.000 dinarjev prebitka. Glavni dohodek je bila člana-rina, ki je bila za pretečeno leto predpisana v skupni višini 145.000 din. V imenu nadzornega odbora je poročal inž. Zupančič in predlagal upra-vi razrešnice, ki je bila sprejeta soglasno. Pro-račun za novo poslovno dobo določa 213.000 din izdatkov, za katere ima tudi potrebno kritje. Tudi proračun je bil soglasno sprejet, daljša debata pa se je razvila o posmrtninskem fondu in je bilo sklenjeno, naj se na 200.000 din povečani posmr-tinski fond čimprej naloži v nepremičnine. Novi upravni odbor pa je dobil naročilo, naj izdela po-seben pravilnik o posmrtninskem fondu. Pri volit-vah je bilo izvoljenih polovica novih članov v upravni odbor, nadalje 4 novi namestniki in 7 čla-nov disciplinskega sveta. Vse volitve so potekle soglasno in je bila sprejeta kandidatska lista, ki jo je predložil upravni odbor, ki se bo formal na prvi seji. Pri slučajnostih so člani obravnavali še nekatera podrobna stanovska vprašanja, na kar je bil občni zbor zaključen.

I Občni zbor Inženirske zbornice. V sejni dvorani mestnega magistrata je bil včeraj ob 4 popoldne občni zbor ljubljanske inženirske zbornice. Občnega zbora se je udeležilo veliko število inženirjev vseh strok, navzgor je bil tudi zastopnik ban-ske uprave in gradbenega ministrstva, načelnik tehničnega oddelka banke uprave inž. Rueh. Občni zbor je začel in vodil predsednik zbornice g. ing. Pirkmajer Milko. Po uvodnih formalnostih je bilo prečitano poslovno poročilo, ki je v podrobnostih očitno delovanje zbornice v pretekli poslovni dobi in orisalo tudi vse akcije in predloge, ki jih je zbornica začela za zboljšanje gospodar-skega položaja inženirjev raznih strok. Poročilo je tudi opozorilo na pomembno akcijo, ki jo je zbornica začela v preteklih poslovnih dobi, ko je osnovala posvetovalni odbor za tehnično zaščito, ki je postal znanstveni forum za znanstvena raz-glabljanja problemov, ki so postali aktualni v se-danem negotovem času. Blagajniško poročilo je pokazalo, da je zbornica dobro gospodarila. Imela je 181.000 din dohodkov in sicer od tega 71.000 dinarjev prebitka. Glavni dohodek je bila člana-rina, ki je bila za pretečeno leto predpisana v skupni višini 145.000 din. V imenu nadzornega odbora je poročal inž. Zupančič in predlagal upra-vi razrešnice, ki je bila sprejeta soglasno. Pro-račun za novo poslovno dobo določa 213.000 din izdatkov, za katere ima tudi potrebno kritje. Tudi proračun je bil soglasno sprejet, daljša debata pa se je razvila o posmrtninskem fondu in je bilo sklenjeno, naj se na 200.000 din povečani posmr-tinski fond čimprej naloži v nepremičnine. Novi upravni odbor pa je dobil naročilo, naj izdela po-seben pravilnik o posmrtninskem fondu. Pri volit-vah je bilo izvoljenih polovica novih članov v upravni odbor, nadalje 4 novi namestniki in 7 čla-nov disciplinskega sveta. Vse volitve so potekle soglasno in je bila sprejeta kandidatska lista, ki jo je predložil upravni odbor, ki se bo formal na prvi seji. Pri slučajnostih so člani obravnavali še nekatera podrobna stanovska vprašanja, na kar je bil občni zbor zaključen.

I Občni zbor Inženirske zbornice. V sejni dvorani mestnega magistrata je bil včeraj ob 4 popoldne občni zbor ljubljanske inženirske zbornice. Občnega zbora se je udeležilo veliko število inženirjev vseh strok, navzgor je bil tudi zastopnik ban-ske uprave in gradbenega ministrstva, načelnik tehničnega oddelka banke uprave inž. Rueh. Občni zbor je začel in vodil predsednik zbornice g. ing. Pirkmajer Milko. Po uvodnih formalnostih je bilo prečitano poslovno poročilo, ki je v podrobnostih očitno delovanje zbornice v pretekli poslovni dobi in orisalo tudi vse akcije in predloge, ki jih je zbornica začela za zboljšanje gospodar-skega položaja inženirjev raznih strok. Poročilo je tudi opozorilo na pomembno akcijo, ki jo je zbornica začela v preteklih poslovnih dobi, ko je osnovala posvetovalni odbor za tehnično zaščito, ki je postal znanstveni forum za znanstvena raz-glabljanja problemov, ki so postali aktualni v se-danem negotovem času. Blagajniško poročilo je pokazalo, da je zbornica dobro gospodarila. Imela je 181.000 din dohodkov in sicer od tega 71.000 dinarjev prebitka. Glavni dohodek je bila člana-rina, ki je bila za pretečeno leto predpisana v skupni višini 145.000 din. V imenu nadzornega odbora je poročal inž. Zupančič in predlagal upra-vi razrešnice, ki je bila sprejeta soglasno. Pro-račun za novo poslovno dobo določa 213.000 din izdatkov, za katere ima tudi potrebno kritje. Tudi proračun je bil soglasno sprejet, daljša debata pa se je razvila o posmrtninskem fondu in je bilo sklenjeno, naj se na 200.000 din povečani posmr-tinski fond čimprej naloži v nepremičnine. Novi upravni odbor pa je dobil naročilo, naj izdela po-seben pravilnik o posmrtninskem fondu. Pri volit-vah je bilo izvoljenih polovica novih članov v upravni odbor, nadalje 4 novi namestniki in 7 čla-nov disciplinskega sveta. Vse volitve so potekle soglasno in je bila sprejeta kandidatska lista, ki jo je predložil upravni odbor, ki se bo formal na prvi seji. Pri slučajnostih so člani obravnavali še nekatera podrobna stanovska vprašanja, na kar je bil občni zbor zaključen.

I Občni zbor Inženirske zbornice. V sejni dvorani mestnega magistrata je bil včeraj ob 4 popoldne občni zbor ljubljanske inženirske zbornice. Občnega zbora se je udeležilo veliko število inženirjev vseh strok, navzgor je bil tudi zastopnik ban-ske uprave in gradbenega ministrstva, načelnik tehničnega oddelka banke uprave inž. Rueh. Občni zbor je začel in vodil predsednik zbornice g. ing. Pirkmajer Milko. Po uvodnih formalnostih je bilo prečitano poslovno poročilo, ki je v podrobnostih očitno delovanje zbornice v pretekli poslovni dobi in orisalo tudi vse akcije in predloge, ki jih je zbornica začela za zboljšanje gospodar-skega položaja inženirjev raznih strok. Poročilo je tudi opozorilo na pomembno akcijo, ki jo je zbornica začela v preteklih poslovnih dobi, ko je osnovala posvetovalni odbor za tehnično zaščito, ki je postal znanstveni forum za znanstvena raz-glabljanja problemov, ki so postali aktualni v se-danem negotovem času. Blagajniško poročilo je pokazalo, da je zbornica dobro gospodarila. Imela je 181.000 din dohodkov in sicer od tega 71.000 dinarjev prebitka. Glavni dohodek je bila člana-rina, ki je bila za pretečeno leto predpisana v skupni višini 145.000 din. V imenu nadzornega odbora je poročal inž. Zupančič in predlagal upra-vi razrešnice, ki je bila sprejeta soglasno. Pro-račun za novo poslovno dobo določa 213.000 din izdatkov, za katere ima tudi potrebno kritje. Tudi proračun je bil soglasno sprejet, daljša debata pa se je razvila o posmrtninskem fondu in je bilo sklenjeno, naj se na 200.000 din povečani posmr-tinski fond čimprej naloži v nepremičnine. Novi upravni odbor pa je dobil naročilo, naj izdela po-seben pravilnik o posmrtninskem fondu. Pri volit-vah je bilo izvoljenih polovica novih članov v upravni odbor, nadalje 4 novi namestniki in 7 čla-nov disciplinskega sveta. Vse volitve so potekle soglasno in je bila sprejeta kandidatska lista, ki jo je predložil upravni odbor, ki se bo formal na prvi seji. Pri slučajnostih so člani obravnavali še nekatera podrobna stanovska vprašanja, na kar je bil občni zbor zaključen.

I Občni zbor Inženirske zbornice. V sejni dvorani mestnega magistrata je bil včeraj ob 4 popoldne občni zbor ljubljanske inženirske zbornice. Občnega zbora se je udeležilo veliko število inženirjev vseh strok, navzgor je bil tudi zastopnik ban-ske uprave in gradbenega ministrstva, načelnik tehničnega oddelka banke uprave inž. Rueh. Občni zbor je začel in vodil predsednik zbornice g. ing. Pirkmajer Milko. Po uvodnih formalnostih je bilo prečitano poslovno poročilo, ki je v podrobnostih očitno delovanje zbornice v pretekli poslovni dobi in orisalo tudi vse akcije in predloge, ki jih je zbornica začela za zboljšanje gospodar-skega položaja inženirjev raznih strok. Poročilo je tudi opozorilo na pomembno akcijo, ki jo je zbornica začela v preteklih poslovnih dobi, ko je osnovala posvetovalni odbor za tehnično zaščito, ki je postal znanstveni forum za znanstvena raz-glabljanja problemov, ki so postali aktualni v se-danem negotovem času. Blagajniško poročilo je pokazalo, da je zbornica dobro gospodarila. Imela je 181.000 din dohodkov in sicer od tega 71.000 dinarjev prebitka. Glavni dohodek je bila člana-rina, ki je bila za pretečeno leto predpisana v skupni višini 145.000 din. V imenu nadzornega odbora je poročal inž. Zupančič in predlagal upra-vi razrešnice, ki je bila sprejeta soglasno. Pro-račun za novo poslovno dobo določa 213.000 din izdatkov, za katere ima tudi potrebno kritje. Tudi proračun je bil soglasno sprejet, daljša debata pa se je razvila o posmrtninskem fondu in je bilo sklenjeno, naj se na 200.000 din povečani posmr-tinski fond čimprej naloži v nepremičnine. Novi upravni odbor pa je dobil naročilo, naj izdela po-seben pravilnik o posmrtninskem fondu. Pri volit-vah je bilo izvoljenih polovica novih članov v upravni odbor, nadalje 4 novi namestniki in 7 čla-nov disciplinskega sveta. Vse volitve so potekle soglasno in je bila sprejeta kandidatska lista, ki jo je predložil upravni odbor, ki se bo formal na prvi seji. Pri slučajnostih so člani obravnavali še nekatera podrobna stanovska vprašanja, na kar je bil občni zbor zaključen.

I Občni zbor Inženirske zbornice. V sejni dvorani mestnega magistrata je bil včeraj ob 4 popoldne občni zbor ljubljanske inženirske zbornice. Občnega zbora se je udeležilo veliko število inženirjev vseh strok, navzgor je bil tudi zastopnik ban-ske uprave in gradbenega ministrstva, načelnik tehničnega oddelka banke uprave inž. Rueh. Občni zbor je začel in vodil predsednik zbornice g. ing. Pirkmajer Milko. Po uvodnih formalnostih je bilo prečitano poslovno poročilo, ki je v podrobnostih očitno delovanje zbornice v pretekli poslovni dobi in orisalo tudi vse akcije in predloge, ki jih je zbornica začela za zboljšanje gospodar-skega položaja inženirjev raznih strok. Poročilo je tudi opozorilo na pomembno akcijo, ki jo je zbornica začela v preteklih poslovnih dobi, ko je osnovala posvetovalni odbor za tehnično zaščito, ki je postal znanstveni forum za znanstvena raz-glabljanja problemov, ki so postali aktualni v se-danem negotovem času. Blagajniško poročilo je pokazalo, da je zbornica dobro gospodarila. Imela je 181.000 din dohodkov in sicer od tega 71.000 dinarjev prebitka. Glavni dohodek je bila člana-rina, ki je bila za pretečeno leto predpisana v skupni višini 145.000 din. V imenu nadzornega odbora je poročal inž. Zupančič in predlagal upra-vi razrešnice, ki je bila sprejeta soglasno. Pro-račun za novo poslovno dobo določa 213.000 din izdatkov, za katere ima tudi potrebno kritje. Tudi proračun je bil soglasno sprejet, daljša debata pa se je razvila o posmrtninskem fondu in je bilo sklenjeno, naj se na 200.000 din povečani posmr-tinski fond čimprej naloži v nepremičnine. Novi upravni odbor pa je dobil naročilo, naj izdela po-seben pravilnik o posmrtninskem fondu. Pri volit-vah je bilo izvoljenih polovica novih članov v upravni odbor, nadalje 4 novi namestniki in 7 čla-nov disciplinskega sveta. Vse volitve so potekle soglasno in je bila sprejeta kandidatska lista, ki jo je predložil upravni odbor, ki se bo formal na prvi seji. Pri slučajnostih so člani obravnavali še nekatera podrobna stanovska vprašanja, na kar je bil občni zbor zaključen.

I Občni zbor Inženirske zbornice. V sejni dvorani mestnega magistrata je bil včeraj ob 4 popoldne občni zbor ljubljanske inženirske zbornice. Občnega zbora se je udeležilo veliko število inženirjev vseh strok, navzgor je bil tudi zastopnik ban-ske uprave in gradbenega ministrstva, načelnik tehničnega oddelka banke uprave inž. Rueh. Občni zbor je začel in vodil predsednik zbornice g. ing. Pirkmajer Milko. Po uvodnih formalnostih je bilo prečitano poslovno poročilo, ki je v podrobnostih očitno delovanje zbornice v pretekli poslovni dobi in orisalo tudi vse akcije in predloge, ki jih je zbornica začela za zboljšanje gospodar-skega položaja inženirjev raznih strok. Poročilo je tudi opozorilo na pomembno akcijo, ki jo je zbornica začela v preteklih poslovnih dobi, ko je osnovala posvetovalni odbor za tehnično zaščito, ki je postal znanstveni forum za znanstvena raz-glabljanja problemov, ki so postali aktualni v se-danem negotovem času. Blagajniško poročilo je pokazalo, da je zbornica dobro gospodarila. Imela je 181.000 din dohodkov in sicer od tega 71.000 dinarjev prebitka. Glavni dohodek je bila člana-rina, ki je bila za pretečeno leto predpisana v skupni višini 145.000 din. V imenu nadzornega odbora je poročal inž. Zupančič in predlagal upra-vi razrešnice, ki je bila sprejeta soglasno. Pro-račun za novo poslovno dobo določa 213.000 din izdatkov, za katere ima tudi potrebno kritje. Tudi proračun je bil soglasno sprejet, daljša debata pa se je razvila o posmrtninskem fondu in je bilo sklenjeno, naj se na 200.000 din povečani posmr-tinski fond čimprej naloži v nepremičnine. Novi upravni odbor pa je dobil naročilo, naj izdela po-seben pravilnik o posmrtninskem fondu. Pri volit-vah je bilo izvoljenih polovica novih članov v upravni odbor, nadalje 4 novi namestniki in 7 čla-nov disciplinskega sveta. Vse volitve so potekle soglasno in je bila sprejeta kandidatska lista, ki jo je predložil upravni odbor, ki se bo formal na prvi seji. Pri slučajnostih so člani obravnavali še nekatera podrobna stanovska vprašanja, na kar je bil občni zbor zaključen.

I Občni zbor Inženirske zbornice. V sejni dvorani mestnega magistrata je bil včeraj ob 4 popoldne občni zbor ljubljanske inženirske zbornice. Občnega zbora se je udeležilo veliko število inženirjev vseh strok, navzgor je bil tudi zastopnik ban-ske uprave in gradbenega ministrstva, načelnik tehničnega oddelka banke uprave inž. Rueh. Občni zbor je začel in vodil predsednik zbornice g. ing. Pirkmajer Milko. Po uvodnih formalnostih je bilo prečitano poslovno poročilo, ki je v podrobnostih očitno delovanje zbornice v pretekli poslovni dobi in orisalo tudi vse akcije in predloge, ki jih je zbornica začela za zboljšanje gospodar-skega položaja inženirjev raznih strok. Poročilo je tudi opozorilo na pomembno akcijo, ki jo je zbornica začela v preteklih poslovnih dobi, ko je osnovala posvetovalni odbor za tehnično zaščito, ki je postal znanstveni forum za znanstvena raz-glabljanja problemov, ki so postali aktualni v se-danem negotovem času. Blagajniško poročilo je pokazalo, da je zbornica dobro gospodarila. Imela je 181.000 din dohodkov in sicer od tega 71.000 dinarjev prebitka. Glavni dohodek je bila člana-rina, ki je bila za pretečeno leto predpisana v skupni višini 145.000 din. V imenu nadzornega odbora je poročal inž. Zupančič in predlagal upra-vi razrešnice, ki je bila sprejeta soglasno. Pro-račun za novo poslovno dobo določa 213.000 din izdatkov, za katere ima tudi potrebno kritje. Tudi proračun je bil sog

MARIBOR

Davčni eksekutor, župan in dva davkoplačevalca na zatožni klopi

Maribor, 2. marca. Zanimiva davčna afera je imela danes dopoldne svoj odmev pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Gre za sprotne manipulacije z odpisi davčnih zaostankov ter so se zaradi tega znašli na obtožni klopi štirje ugledni možje iz ptujske okolice, in sicer 33-letni bivši davčni izterjevalec in sedaj trgovski zastopnik Anton Klemenc iz Brega pri Ptuj, 60-letni posestnik in bivši župan občine Sv. Barbara v Halozah Janez Krajnc, 42-letni posestnik in gostilničar Rudolf Debeljak iz Dolan in 36-letni posestnik Anton Korenjak iz Cirkulan, oba iz občine Sv. Barbara v Halozah. Anton Klemenc je bil od leta 1932 do leta 1936 eksekutor pri davčni upravi v Ptuj. Bil je zelo marljiv in vesten ter je užival popolno zaupanje svojih predpostavljanih, ki so mu zategadelj poverili razne odgovorne naloge. Ko pa je leta 1937 prevzel vodstvo davčnega urada v Ptuj nov šef, se je zanimal za poslovanje svojih podrejenih, pa je pri tem ugotovil, da Klemenc ni tako vesno vršil svojih poslov. Opazil je namreč, da so bili odpisani davki tudi nekaterim premožnim posestnikom, ki bi jih bili lahko plačali. Konkretno je to ugotovil na primerih gostilničarja in posestnika Debeljaka in posestnika Korenjaka. Obe sta bili odpisani davki na podlagi lažnih podatkov o njihovem imovinskem in družinskem stanju. Te podatke je po naročilu davčne uprave zbiral Klemenc, potrdil pa jih je takratni župan občine Sv. Barbara v Slov. goricah Krajnc s svojim podpisom in občinskim pečatom. Na podlagi teh potrdil je bilo Debeljaku odpisanih 37.150 din, Korenjaku pa 21.603 din zaostalih davkov in doklad. Na podlagi te-

ga odkritja se je začela proti vsem osumljenim preiskava. Prvi je vse skesano priznal glavni današnji obtoženeц Josip Klemenc. Dejal je, da je vedoma sestavil listino z napačnimi podatki o premoženjskem stanju obeh navedenih posestnikov, ki bi bila davke plačala ter priznal, da mu je bila lastno potrdilo župana J. Krajnc. Ta pa svojo krivdo zanika ter pravi, da mu je Klemenc omenjene listine sprotne potrdil v podpis ob neki priliki, ko je moral priti na davčno upravo v Ptuj občinski pečat, da je z njim potrdil neke davčne izkaznice o plačevanju vojne davčnih zavezancev iz njegove občine. Krajnc je takrat mislil, da podpisuje samo te izkaznice, Klemenc pa mu je potrdil še druga potrdila, katerih gotovo ne bi bil podpisal, če bi bil vedel, kaj vsebujejo. Oba obtožena posestnika Debeljak in Korenjak krivdo zanikata. Pravita, da je Klemenc ravnal čisto na lastno pest ter ga nista nikoli nagovarjala, naj jima izposluje odpis davčnih zaostankov. Ko so pa bili ti zaostanki odpisani, je prišel Klemenc k obema ter je povedal, da je to njegova zasluga. Prosil je Debeljaka za manjše posojilo, od Krajnc pa je dobil nekaj živil.

Razprava je trajala do 1 popoldne. Sodni senat je spoznal glavnega obtožence, bivšega davčnega izterjevalca Antona Klemenca krivim ter ga je obsodil na 1 leto in 2 mesece robije ter na izgubo častnih pravic za dobo 3 let. V gornjo kazen se je štela tudi pred nedavnim izrečena pogojna kazn, s katero je bil Klemenc obsojen na 14 mesecev zapora. Ostali trije obtoženci, in sicer Janez Krajnc, Rudolf Debeljak in Anton Korenjak pa so bili oproščeni.

m Občni zbor zdravniškega društva. Zdravniško društvo v Mariboru je imelo v petek zvečer pri »Orlu« svoje redni letni občni zbor, ki ga je vodil predsednik dr. Janko Pihlar. Na zborovanju so razpravljali o tekočih društvenih in aktualnih etanovskih vprašanjih, ki se predvsem tičejo zdravništva in sploh našega zdravstva. V debati se je splošno pojavila želja, naj bi organizacija redno prirejala strokovna predavanja, naj bi se osnovala posebna strokovna knjižnica Zdravniškega društva, zlasti pa naj bi se prirejale znanstvene ekskurzije. V izvedbi zasnovanega programa za delovanje društva v tekočem letu naj bi se ekskurzije čimprej pričele. Sklenilo se je, da si bodo zdravniki še ta mesec ogledali klinike in zdravstvene ustanove v Zagrebu. Pri volitvah novega vodstva Zdravniškega društva za tekoče leto je bil v glavnem izvoljen dosedanjí odbor s predsednikom dr. Jankom Pihlarjem na čelu.

m Za velikonočne praznike vprizori Ljudski oder v Mariboru prekrasno zgodbo o izgubljenem sinu, ki jo je napisal Andrej Drabosejak in ki jo prštevajo med najboljše ljudske igre.

m Avtor bo osebno navzoč. Drevo bi v gledališču proslava 60-letnice pesnika Cvetka Golarja ter se vprizori njegova komedija »Vdova Rošinka«. Pri predstavi bo avtor osebno navzoč; pred pričetkom bo imel pisatelj prof. dr. Ivan Dornik nagovor.

m Ljudska univerza. Jutri v ponedeljek bo predaval univerz. docent dr. Valter Bohinec o legi slovenskega ozemlja in njegovem pomenu v današnji Evropi. Predavanje bodo pojasnjevale ekloptične slike.

m Fantovski odsek Maribor II. Jutri v ponedeljek redni sestanek v običajnih prostorih. Predava šolski nadzornik g. Anton Senica.

m Toplejše vreme na trgu se je včeraj močno poznalo. Trg je dobil po dolgih mrzlih zimskih mesecih zopet živahnost, ki čimur so pripomogli tako okoliški prodajalci, kakor mariborske gospo-

Novo mesto

† Frančiška Pegan roj. Bezjak. Te dni so pokopali na mestnem pokopališču v Novem mestu v visoki starosti 88 let umrlo go. Frančiško Pegan roj. Bezjak, malar gospe Marije Turk, soproge podžupana in veletrgovca g. Jožeta Turka. Pokojna se je rodila 27. jan. 1853 v Gaberjah na Vipavskem in je dala iz premožne in daleč naokoli poznane družine Bezja-

kov. Leta 1900 sta se preselila s svojim soprogom Ignacijem, ki je umrl pred dvema letoma in dočkal visoko starost 88 let, v Novo mesto, kjer sta odprla trgovino, ki jo sedaj vodita njuna hči Marija in zet Jože Turk. Rajna je bila vse življenje zelo delavna, še vsa zadnja leta vkljub visoki starosti ni mogla mirno sedeti brez dela. Šele kratka in mučna bolezen je strla in iztrgala iz srede družine to živahno ženo. Bila je zelo pobožna in je zelo raupala v svetogorsko Mater, kateri se je zatekala v vseh težavah, ki so jo spremljale skozi življenje. Džila pa jo je še ena lepa lastnost, in to je veliko usmiljenje do revežev in dijakov. Ni bilo reveža, da bi šel od hiše lačen. Ni čudno, da se je marsikatero oko orosilo, ko so se cele procesije hvaležnih poslavljalje od svoje dobrotnice. Kako je bila spoštovana pokojnica, je pokazal velik pogreb, ki se je pomikal proti zadnjemu počivališču. Pogrebne obrede je opravil ob asistenci novomeške duhovščine g. prošt Čerin, pevski zbor Prosvetnega društva pa je zapel več žalostnih in slovo. Naj počiva v miru! Zaljubljen naš iskreno sožalec! Zvezna strelska družina v Novem mestu javlja, da se zaradi nenadne obolevosti predsednika in odsotnosti podpredsednika, prvič sklicani občni zbor ni vršil. Obenem vabi svoje članstvo na občni zbor, ki bo v ponedeljek, dne 11. marca 1940 ob 20 v prostorih gostilne Josip Windischer (Stritar) v Novem mestu.

dišje, pri katerih se je v žepu poznal prvi v mesecu. Vidi se, da so se pota in ceste v okolici odtajale ter so kmetje lažje spravili na trg svoje prideleke, poleg tega pa sedaj tudi že pridejo do zimeke zeleznice na vrhovih, ki je bila doslej pokrita s predebelo snežno odejo. Tako je bilo včeraj za precej zimске salate, predvsem motovilca, za katerim so gospodinjje najbolj stikale. Občutilo pa se je pomankanje krompirja, ki se je epet podražil. Za merico so zahtevali 14 din, tako da je sedaj kilogram krompirja za 2 d.n. Kmetje pravijo, da bo letos pridelali veliko semenskega krompirja, ki se bo zaradi tega še podražil.

ZA ZIMO...
KLAVIRSKE HARMONIKE
OD DIN 480
MEINEL & HEROLD
ZALTOVNIŠKE GLASBIL. MARIBOR št. 102

m Zdravniško dežurno službo ima danes za člana OUZD in njih upravičene sivoce dr. Velker Hugon, Pobreška cesta 2, tel. 25-75.

m Galebi v Mariboru. Na Dravi se je pojavila v Mariboru skupina galebov, ki so v našem mestu zelo redek gost, dasi so v dolenjem teku Drave stalne ptice. Očividno je borba za hrano prignala te redke ptice do Maribora, kjer vzbujajo sedaj pozornost pešcev, ki hodijo čez dravski most.

Novodošlo blago za spomlad!

Blago za moške in ženske obleke, svilene rute itd. Pridite in si vsaj oglejte, da se prepričate, da so cene najugodnejše pri **M. Gajšek, Maribor Glavni trg 1**

m Rezervni podčastniki se organizirajo. Notranje ministrstvo je dovolilo ustanovitv društva rezervnih podčastnikov s sedežem v Belgradu, v ostalih mestih naše države pa se bodo osnovali mestni odbori. V Mariboru se je že ustanovil pripravljalni odbor ter se dobe vsa pojasnila v pisarni na Rotovškem trgu 1 vsak torek in četrtek od 18 do 19 ali pa pri poverjeniku Franju Črepiaku, Marjina ulica 24. Pri poverjenih poizvedbah je treba priložiti znamko za odgovor.

Gledališče

Nedelja, 3. marca, ob 15: »Navihanka«. Znižane cene. — Ob 20: »Vdova Rošinka«. Premiera. Proslava Golarjeve 60. letočice.
Ponedeljek, 4. marca: zaprt.

Za »Slovenski prosvetni dom« v Ljubljani

so darovali: 5000 din Pičman Lovro; po 2000 din uradništvo Zadrudne zveze; J. B.; po 1000 din Schott Rudolf, industrialec; Podružnica Slomske družbe v St. Vidu nad Ljubljano; J. M.; Kastelic Stane; Dr. Jože Picej, zdravnik; B. D.; Jugoslav. Siemens d. d.; M. B.; P. S.; B.L.; Ivan Brozovič, svetnik k. banske uprave; Podružnica Slomske družbe Ljubljana mesto; Mervec Franc, škof. tajnik; inž. Rueh, načelnik tehničnega oddelka banske uprave; M. J.; Kessler Jože, urednik »Slovenskega doma«; Alojzij Kuhar, urednik »Slovenca«; Čec Vilko, faktor Jugoslovanske tiskarne; Kremžar Franc, urednik »Slovenca«; Alojzij Mihelič; Kramarič Jože, ravnatelj Jugoslovanske tiskarne; Škol Alfonz, poslovodja knjigovodnice Jugoslovanske tiskarne; dr. Fran Kolnik, ravnatelj Mohorjeve družbe v Celju; Kožuh Vinko, nadzornik v Jugoslovanski tiskarni; Mirko Span, nadknjigovodja Jugoslovanske tiskarne.

Prisrčna hvala vsem, ki so darovali za slovensko prosveto!

Prosimo, da gospodje, ki bi hoteli podpreti zidavo Slovenskega doma v Ljubljani, pošljejo svoj dar po položnici št. 17.864 na naslov »Lastni dom«, r. z. z. o. z. v Ljubljani, ali pa ga vplačajo pri Vzajemni posojilnici v Ljubljani, Miklošičeva c. 7.

Št. Vid nad Ljubljano

Preteklo nedeljo je damski odsek FO Št. Vid uprizoril Golijsko pravljico »Snežuljica«. Dvočlana izvedba tega dela je žela zaslužen uspeh, kar je v glavni meri zasloga režiserja g. Jožeta Arharja in igralcev samih, ki so se brez izjeme vsi vestno potrudili. Kraljica (gdč. Kregarjeva), Snežuljica (gdč. Zaleteleva) in lovec (g. Omejec), so bili najmočnejše osebe dejanja. Zadovoljil je tudi maršal (g. Primožič), prav tako kraljevič (g. Jeločnik). Isto velja za razbojnika Friceja in Fracijo; slehernemu bi bilo priporočiti, da pri prihodnjih predstavah kroti svoj glas, ki moti. V glavnem pa vsi igralci zaslužijo pohvalo. Scena je ustrezala; orkester »Sloge« z dirigentom g. H. Svetelom je svojo nalogo odlično izpolnil in k zunanjim ptiati igre mnogo doprinesel. Igro bodo ponovili prihodnjo nedeljo ob pol štirih v Ljudskem domu po znižanih cenah. Občinstvo na to prireditve opozarjamo. Vstopnice se dobe v predprodaži v trafiki Kautman.

Šmartno pod Šmarno goro

V ponedeljek, 26. februarja je bilo našemu gosposdu županu Juvanu Francetu slovesno izročeno odklikovanje red sv. Save V. razreda. Odklikovanje mu je izročil g. okrajni načelnik Maršič Fran, ki je v jedrnatih besedah orisal zasluge našega gosposda župana za občino. Občinsko gospodarstvo je dvignil na zavidljivo višino. Po njegovi zaslugi je v l. 1938. bila sezidana krasna šola v Šmartnem. Sodeč po njegovih dosežanih uspehih mu tudi radi verjamemo, da bo izvršil vse načrte, ki si jih je zastavil. Nov občinski dom, povečanje šole v Zg. Pirničah, ureditev cest itd. G. županu, ki je tudi dolgoletni naročnik »Slovenca«, vsi občani iskreno čestitamo z željo, da bi še dolgo vodil našo občino k uspehom, ki si jih je začrtal.

Mošnje

V nedeljo, dne 25. februarja, je bil pokopan v Ljubljani organist Josip Heybal. Pokojni se je priselil v Mošnje pred devetimi leti. Tu med nami je hotel preživeti zaslužni pokoj. V kolikor mu je dopuščalo zdravje, se je z ljubeznijo in uspehom udeleževal v cerkvi in zunaj nje. Večkrat nam je oskrbel na koro orkestralno glasbo, pa tudi v Prosvetnem društvu nam ni nikdar odrekal svoje pomoči. Pri tem delu so ga podpirale gospe soproga in hčere. Njegove zadnje poti v Ljubljani se nas je udeležilo nad dvajset Mošnjakov. K pogrebu so prihiteli poleg njegovih sorodnikov in stanovskih tovarišev tudi mnogostevilni Kamničani, saj je vodil v Kamniku cerkveno in svetno glasbo polnih 27 let. Pred mrliško vežo in na grobu so pokojnega Heybala zapeli žalostinke v slovo gojenci orglarske šole pod vodstvom prof. msgr. Stanka Premrlja. Bodi jim na tem mestu izrečena zahvala. Rajnemu naj sveti večna luč! Mošnjani ga bomo ohranili v lepem spominu!

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes ob 3 »Netopirja«, nesmrtno opereto J. Straussa. Zvečer ob 8 film »Zlato breme«, drama razburljive akcije. Za dodatek kratki zabavni in kulturni filmi.

Sestanek fantovskega oddeska bo v ponedeljek zvečer ob 8 v sobi za odrom.

Vincencijeva konferenca vabi na prosvetni večer v sredo, 6. marca ob 8 zvečer v Krekovem domu. Spored je pester in bogat. Nastopijo naši mladi. Čisti dobiček je namenjen v korist najbolj potrebnim.

Tržič

Tržiške zanimivosti in tržiške skrbi premlevajo nekateri samo v mrzlem jutru. Ko postane bolj toplo, bo vse to najbrž skopnelo. Zanimivost naj bi bila ta, da je spadala velika prireditve gorjenjskih smučarjev v našem mestu od 26. do 28. januarja med — pustne prireditve. Dalje, da je nekaterim Tržičanom zmanjkovalo v tistih dneh časa za — zabave v gostilnah. In še dalje, da so nekateri gledali v tistih mrzlih dneh le — strankarsko vodo. Tržiške skrbi naj bi bile pa v tem, da je na naši občini premalo sej in preveč dela, ki izprašuje vest tistim, ki so nekaj le govorili, a nič storili. Tudi to povzroča nekaterim zanimivost, skrb, pa še škodo, ker že v svoji dobi niso upoštevali pridnosti vseh občanov, sedaj pa prav tem hočejo dopovedati, da so bili vedno pridni. Res, zanimive skrbi so še med nami!

Najstarejša faranka nas je zapustila pretekli teden. Bila je to Katarina Mohorič, ki je umrla v 92. letu. Rodila se je v Ljubnem, služila je v mladosti v Tržiču v boljših družinah, zadnja leta pa samo Bogu. Ostala je samica in nekdanji Devovi gospodarji so ji izgovorili prosto stanovanje do smrti.

Celjske novice

e Klie dobrim srecem. V kuhinjo Vincencijeve konference v Celju se zateka v zadnjem času veliko število revežev, ki dobe v tem mrazu toplo hrano, da se vsaj malo ogrejejo. Zlasti velik je bil naval v preteklih dveh mesecih, ko je strupen mraz prignil v kuhinjo dnevno 200—250 ljudi. V kuhinji je zaradi tega zmanjkalo sredstev in je nevarnost, da bodo morali to važno socialno ustanovo zapreti. Da bi se to preprečilo, se odbor Vincencijeve konference obrača na dobra srea, da prisločijo na pomoč. Vsak, tudi najmanjši dar v denarju ali živilih, se hvaležno sprejme.

e Danes ob 3 popoldne v Narodnem domu javno žrebanje efektne loterije poštinih nameščenec v Celju. Pod državnim nadzorstvom. Številke iz bobna bo lahko vleklo poljubno eden iz občinstva. Prvi dobiček avto znamke »Opel«, drugi dobiček krasna spalnica, izdelek mizarске delavnice Vrenko iz Celja, ter še 18 glavnih in 200 drugih krasnih dobičkov.

e Schillerjeva drama »Kovarnstvo in ljubezen« na celjskem odru. Mariborsko narodno gledališče bo uprizorilo v sredo 6. marca ob 8 zvečer v celjskem gledališču Schillerjevo dramo »Kovarnstvo in ljubezen«. Predstava je za abnoma, vstopnice dobiče v Slomškovi tiskovni zadrugi!

e Salezijanski mladinski dom v Gaberjih priredi danes ob pol 5 popoldne lepo misijonsko igro »Andaluma«.

e Brzi turnir Celjskega šahovskega kluba. V petek je Celjski šahovski klub priredil svoj redni mesečni brzoturnir, katerega se je udeležilo 10 igralcev. Prvo mesto si je osvojil g. Furlani s 14 in pol točkami od 15 možnih, drugo Cijan 12, tre-

Vrste ustanovnih članov našega prosvetnega društva se redčijo. Pokopali smo pretekli teden vnetega ustanovnika Jožeta Tišlerja, ki je umrl v 76. letu. Znan je bil po številnih pravljicah, s katerimi je znal zabavati družbo. Bil je pa tudi globoko veren in poklical je duhovnika za prejem sv. zakramentov, ko se nihče ni mislil na njegovo smrt. Dva dni potem je pa šel po kosilu počivat in zbudil se je v večnosti.

Prosvetni večer našega društva bo zopet v ponedeljek.

Med. Univ. Dr. Benigar Jože

je odprl privatno prakso

v Domžalah, Ljubljanska c. 57

Litija

Protijetični dispanzer v Litiji. Ze pred leti je odbor Rdečega križa v Litiji začel s propagandnim delom, da bi se tudi v Litiji ustanovila Protijetična zveza. Leta 1939. je tvrdka Mautner d. d. v Litiji dala v ta namen 36.000 din, s katerim zneskom je bila dana možnost uresničiti gori omenjeno občestvno ustanovo. Dne 18. maja 1939 je bil občni zbor, s katerim je bila ustanovljena samostojna zveza—z ravnateljem gospodom Gijajom na čelu, ki je začel z vso vmeno delati na to, da se dispanzer čimprej odpre. Ker je na posredovanje ravnateljstva predilnice dala tvrdka Mautner poleg gori omenjene vsote tudi potrebne prostore na razpolago, je zveza nabavila aparat Röntgen »Meganos« od Siemens, ki je stal 45.500 dinarjev. Zveza je s propagando zainteresirala javnost in uspelo ji je v razmeroma kratkem času pridobiti 700 članov iz vseh slojev prebivalstva.

V področje dispanzerja v Litiji spadajo naslednje občine: Litija, Šmartno, Sv. Križ, Dole pri Litiji, Primskovo, Trebeljevo, Kresnice, Vače in Poljsnik, ki bodo svoji moči primerno tudi financirale dispanzer. Litija pa bo z večjim zneskom prispevala. Tudi industrialci, obrtniki in društva so se odzvali tej koristni ustanovi. Tovarnar usnja gospod Knaflič iz Šmartna pri Litiji je daroval v ta namen 2000 din. Neimenovani dobrotnik je zvezi poklonil mikroskop. Vse delo zveze pa je posebno podpiral primarij gospod dr. Neubauer. Po njegovi zaslugi deluje danes po Sloveniji že 20 dispanzerjev. Ker je ustanova obče koristna in življenjskega pomena, je zveza zainteresirala tudi okoliški duhovščino, da bi podpirala to idejo in delo. Dispanzer je dobrodelna ustanova, kjer se vsi pregledi in zdravljenja vrše brezplačno. Za zdravljenje članov bolniških blagajn plača OUZD, za zdravljenje ubožnih oseb na ubožno spričevalo pa plačajo občine. Vsak član zveze pa ima vse ugodnosti, ki jih bo nudil dispanzer, brezplačno na razpolago. Zeleti je, da bi v zvezo vstopilo čim več članov, saj s tem pomaga vsak sam sebi za primer bolezní ali kakšne nesreče, pa tudi svojemu bližnjemu. Blagoslovite prostora in aparatov te obče koristne ustanove bo danes, 3. marca, ob 11 dopoldne.

Ljutomer

Prosvetno društvo v Ljutomeru uprizori v nedeljo, dne 10. marca ob pol 4 popoldne v Katoliškem domu veliko igro Davorina Petančiča »Križev pot našega Gospoda Jezusa Kristusa«. Pri igri sodeluje mnogo oseb. V teh težkih časih hočemo nuditi ljudem zopet nekaj lepega in plemenitega, kar bi vzgojno vplivalo na ljudi. Saj vsebina igre je znana po onih znanih Pasijonih prejšnjih iger. Predstava nam bo predočila dogodke od Jezusove obožbe, njegove smrti do njegovega poveličanja. Vabimo vas starše in vaše otroke k tej prireditvi!

Advokat

dr. Slavko Janc

naznanja, da je otvoril v Ljutomeru svojo **odvetniško pisarno**.

Komenda

Fantovski odsek in Dekliški krožek bosta priredila danes popoldne ob 3 v Domu svojo akademijo. Pridite, da vidite delo naših mladih.

Knjižnica Prosvetnega društva je odprta vsako nedeljo popoldne v Domu, soba 19.

Sevnica ob Savi

Sevničani, kam pa danes? Vsi ste vabljeni v Slomškovo dvorano! Popoldne ob 3 bodo naši igralci zaigrali krasno, pretresljivo in pomembno Halbejevo tridejanko »Reka«. Igralci se s trudom pripravljajo. Igra je tako lepa, da se jo izplača pogledati. Pridite!

Dokler traja zaloga nudi prvovrstne

PARKETE

po stari ceni

REMEC-CO. KAMNIK

Veljisko branje

PRVA BRAZDA

Nad vasjo Veliko Vrbico, čisto tam gori — že pod planino Vratarno — se vidi od tod, z Latkovskih Razgledov, skromna kmečka hišica in poleg nje dve, tri zgradbe.

To je hiša vdove Mione.

Rajski Sibin Džamič je padel v drugi vojni onstran Jankove Klisure.

Se zdaj govore pripovedke o Sibinovem junstvu in pogumu. Če ga kdorkoli v Veliki Vrbici v svojem govoru omeni, vsak pravi: »Bog mu daj dobro!...«

Njegova Miona je ostala sama sebi prepuščena s tremi otroci. Dva sinčka in hči. Vsi drug drugemu do ušes. Najstarejši, Ognjan, je bil šele v sedmem letu.

Kmečke hiše ne more zadeti hujša nesreča, kakor če ostane brez moškega.

Ta nesreča je zadela še mnoge druge hiše v tem kraju. Mnogo vdov je žalovalo in tudi nehale žalovati za svojimi možmi. Po kakem letu ali dveh so se nekatere znova omožile; druge so odšle k svojemu sorodstvu in odpeljale svoje otroke k tujemu očetu.

Sibinova Miona ni hotela posnemati teh svojih tovarišic v nesreči. Razumna in pridna ženska se je kar lotila težkih kmečkih poslov.

Mioni se je vedno zdela — prišel bo Sibin, in kako mu bo mogla pogledati v oči, ako najde svojo hišo razmetano in zapuščenol...

Rajski Sibin ima dosti bratov in bratrancev, takih, ki žive izven zadrage. Vsi so pridni, razumni, dobri ljudje. Ni dneva, da se ne bi kateri oglašil pri Mionini hiši — da ji kaj pomore.

Največ je Mioni pomagal Sibinov mlajši brat Jelenko.

Ni bilo samo enkrat, da je Jelenko govoril svoji svakinji:

»Zakaj me ne ubogaš, svakinja? Zakaj se ne preseliš v našo hišo? Ali vidiš, nesrečna ženska, da ne moreš vsemu kaj s temi otroki!... Kam pa hočeš, revica? Če bi imela sto rok, pa še ne bi mogla vsega postoriti!... Zakaj ne prideš vsaj toliko časa, da ti otroci pridejo malo k moči?...«

»Ne morem, svaki! mu je odgovarjala Miona in pri tem vzdihnila.

»Pa zakaj ne moreš, svakinja? V naši hiši bi ti bilo laže in prijetneje...«

»Glej, dragi svak, kako bi le mogla pogasiti ognjišče, kjer so se te sirotice prvokrat ob ognju ogrele?... Kaj bi rekla potem svojim otrokom, če bi me vprašali: Mama, čigava pa je onale hiša, ki je vsa prerastla z bezgom in plevelom, tako da se nihče še podnevi ne upa vanjo? Če bi to napravila, bi me kot pravo nehvaležnico obsodila tisti kruh in sol, ki sem ju pojedla v tej hiši z rajnkim Sibinom!... Bog ne daj!... Nikoli, svaki, nikoli!...«

Jelenko pač skomigne z rameni, vzame plug in vôle ter odide na njivo, da ji bo zoral, kolikor je treba za setev.

Ti dobri možje so ji pomagali pri vsakem težjem poljskem delu, takem pač, ki ga ne zmore slaba ženska roka. Zorjelo ji nekaj polja, posejejo in vse obdelajo kakor sebi. Drugo dela Miona sama. Sama okopava, pleva, žanje. Nikdar ne potoži, da ji je težko pomagati ji hočejo še pri tem. A je kar huda. Po navadi jim odgovori:

»Hvala lepa! Kjer je bilo težje, tam ste mi pomogli. To pa že lahko pomalem tudi sama naredim!«

Leto mineva za letom.

Miona se je že navadila na pusto enoličnost in težko delo. Otroci so že precej zrasli. Ognjan je v petnajstem letu. V šolo hodi. Cel študent je. Dušanka je končala trinajsto leto. V domačih opravkih že pošteno nadomestuje mater. Ako odide Miona zgodaj ob svitu na njivo, da bi požela kak snop več, ali pa se odpravi na travnik, da splasti tisto, kar je večeraj Jelenko pokosil, — potem ji ni treba biti opoldne, ko se vrne domov, brez kosila. Za to skrbi Dušanka kakor kaka stara gospodinja v zadruzi. Celo pogačo zna že umesiti!... Najmlajši, Senadin, je v devetem letu. Tu in tam še dela puše iz bezga; je pa že tudi zato, da popazi na jagnjeta in zažene ovce na pašo. Hasek imaš od njega.

Hvala Bogu, Mionini otročki so zdravi in živahni, bistri in pridni. Občleni so kakor z najboljšega grunta. Mioni je toplo pri srcu, kadar jih pogleda.

»Moji dragi ptički!...« je pogostoma zašepetala in vzdihnila. »Mogočni Bog, prosim te, ohrani me v zdravju in moči, dokler se mi ne okrepijo ta moja krila!...«

Dobro je Bog. Uslišal je to prisrčno molitev zapuščene vdove.

Može iz vasi so se čudili Mionini vztrajnosti. Povsod so jo hvalili in z njo krenili svoje gospodinje, kadar so se kaj poganile. Samo ena stvar se jim je zdela čudna: kako je le mogla tako sama poslati Ognjanja od doma in ga spraviti v šolo! To so ji kar nekam zamrili.

Še sam Jelenko je nekoč pokregal Miono zaradi tega. Oglašil se je bil s svojim stricem, stariim Jezdimirom; in ko so že nekaj časa govorili o tem in onem, je naenkrat rekel svakinji:

»Pri moji veri, vsak človek se ti čudi, kako dobro se obračaš... Res, pridna si in pametna si. Samo eno stvar si neumno napravila!...«

»Kaj pa, svaki?« vpraša Miona in pogleda Jelenko malo začudeno.

»Zakaj nisi pustila otroka doma, da bi ti vsaj nekoliko pomagal? Toliko je premožnejši ljudi, ki poleg tega še žive v zadruzi, pa ne morejo pustiti svojih otrok stran!... Ti si že itak sirota mučenica, pa...«

»Ne pustim, svaki, da bi mi bili otroci zadnji v vasi!« odgovori Miona in nekoliko zardi v lice. »Rajski Sibin, Bog mu daj dobro, je pogostoma govoril, kako bo Ognjana šolal, ako dočaka. Jaz sem mu željo izpolnila!... Ko sem se mučila še toliko let, me menda tudi ne bo konec, ako se bom mučila še nekaj časa!...«

»Res je to, snaha,« se oglasi stari Jezdimir. »To je vse lepo in imenitno: a vseeno — vidiš, ti si sama v hiši, pa ti odleže vsaka pomoč in razbremenitev, četudi je majhna!...«

»Saj mi bo Ognjan zdaj na Petrovo končal

šolo in ostal doma!... Ako mi Bog da zdravje, bom dala takoj jeseni še Senadina. Nočem, da bi mi bili otroci pri zdravih očeh slepi!...«

»Moždač je dejal Jezdimir počasi, ko sta se nekoliko oddaljila od Mionine hiše.

Prišel je sveti post. Zima je že minila. Ne piha več ostri vzhodnik, ne mrzli sever. Zdal se igra »beli veter« (tako pravijo v tem kraju južnemu vetru) z golimi vejami visokih bukev — tam od Župe pa vse do Zeljine, Naradže in Kopaonika. Sneg je skoraj že povsod skopnel. Samo oni na Suhem Rudištu se ne zmenijo za »beli veter«: ta se bo razgubil šele pozneje, kadar bo začela žgati junijska vročina.

Na vse strani so se razkropili pridni kmetje. Orjejo njive, pojo in upajo na dobro letino. Šele opoldne je prišla Miona iz trga. Šla je bila tja ob svitu obiskat Senadina.

Svojo besedo je držala. Ognjan je na Petrovo končal četrti razred. Senadin pa je takoj po Spremenjenju začel hoditi v prvega.

Ravno je prišla Miona z dolnje strani mimo sadovnjaka, ko je iz hiše stopila Dušanka. Skrila je bila neko stvar v lepo pisano torbico in se ji nekam mudi.

»Kam pa greš, Dušanka?«

»Viš jo! Torej si tudi ti prišla!... odgovori Dušanka skoraj nekam zmedeno. »Ravno prav, vsaj ne bo hiša ostala sama!... No, odpravila sem se tja k bratcu!...«

»Tako? Kje pa je?«

»Na njivi za lazom!... Rekel mi je, naj mu prinesem kosilo!«

»Kaj ga ne bo domov na kosilo?«

»Ne!«

»Kako pa to?«

»Ošel je z volmi in s plugom!...«

»Beži!« je kar vzkliknila Miona. »Pa zakaj mi tega precej ne poveš, otrok ljubi? Daj mi sem torbico! Mu bom jaz nesla!...«

»Nikar, mama, ti si trudna!... Jaz mu ponese!... In pa!...«

»Kaj, otrok?«

»Bratec mi je rekel, naj ti ne povem takoj. Pravi: Rad bi napravil mami veselje!«

je to, in kako globoka je... Oh, ali sem neumna! Brbljam tu nekaj tjavendan, ti si pa zmuden, moj težak!... Glej, tu... tu ti je sestra pripravila še kosilo!...«

Miona hitro vzame iz torbice, kar je bilo pripravljeno. Razgrne torbico, pa razpostavi po njej: malo soli, čebule, nekaj pečenega krompirja, tenko pogačico, leseno latvico mornika in še čutarico ter pri tem govori:

»Poglej jo, no Dušanko! Še čutarico vina ti je pripravila. Cela gospodinja ti je to! Ve, kaj gre zmudenemu možu!... Ustavi plug, sin! Dosti si delal!«

In solze jo oblijejo.

»Kaj ti je, mama?« reče Ognjan, ko je sedel.

»Nič, sin, nič! Se že smejem!... Daj no, vzemi — saj vem, da si lačen!... Boga mi, jaz pa sem se zamudila malo spodaj v trgu!... Ko bi ti vedel, kako hvali učitelj Senadina!«

»Seda še ti, mama, bova skupaj jedla,« pravi Ognjan in odlomi še njej kos pogače.

»Ne bom, sin! Kosila bom doma!... Dušanka me čaka,« odgovori Miona kar stoje in kakor da streže sinu. »Gotovo misliš, da sem trudna. Ne, Ognjan! Lahko ti stojim po ves dan, sinko!... Pa vzemi vendar! Boš že končal delo. Saj ni treba danes vsega zorati!... No, glej ga no! Orje prav kakor možak! Mi je rekla Dušanka!... Pa sem mislila, da se šali — ta vražič!...«

In zopet jo preganjajo solze. Briše si jih z rokavom in se smeje.

Ognjan se je čisto zmedel. Neki ogenj mu je udaril v lice. Že je odprl usta, da bi kaj rekel, pa res ne ve, kaj.

Miona ga znova sili, naj je...

Začne z njim čebljati kakor otrok... Pravi, da bo shranila pšenico s te njive — samo za praznike. Iz nje bo mesila poprtjak za božič, kolač za krstno slavo. Najlejša je moka iz starega žita.

»Samo če bo kaj prida obrodilo,« reče Ognjan. »Saj veš, sama, mama, da je ta njiva najslabša, kar jih imamo!... Žito je skoro vsako leto snetljivo!...«

»O, bo obrodilo, sin bo!... Mora obroditi! Saj take zemlje ni niti ob Moravi! Tu ni bilo nikoli niti snežja niti ljuljke!... Boš videl, kako lepa pšenica bo tu!...«

Ognjan pojé, pa vstane in znova prime za plug in ošine vôle!

Miona stoji in gleda sina, kako skače okoli pluga kakor petelinček, vleče za ročico in pritiska zdaj na eno zdaj na drugo stran. Delo je težko, otrokova roka pa še šibka.

Nekolikokrat je že hotela steči k njemu in mu pomoči... toda nekaj ji ni dalo. Še sama ne ve, zakaj!

Pobere torbico in se počasi odpravi proti domu.

Nešteto krat se je obrnila in gledala Ognjana. Videla ga je — ko je zoral že tretjo brazdo!...

Prevzelo jo je čudovito veselje. Na jok ji gre — in na smeh ji gre. Sama ne ve, zakaj!... Nato pa le začne govoriti sama s seboj: »Saj je pa tudi prav, da se meni enkrat napravi Bog kakor veselje!... No, kaj mar nisem srečna! Čujte, sina imam! Gospodarja imam, hej!... Ne bodo mi več gospodarile tuje roke!... O, da!... Nihče nima takega dečka. Kako ti orje!... Niti sam Jelenko ne zna holic!... Cel fant ti je to!... Še eno ali dve leti, pa ga bom še oženila! — ako Bog da! O, tudi v moji hiši se bo še pelo!...«

Dušanka se ne spominja, da bi sploh kdaj videla mater bolj veselo ko takrat — ko se je vrnila z njive za lazom!...

Domov je prišla pojóč si potihoma neko veselo pesmico.

(Milovan Glisic).

O pohorskih medvedih

Danes jih žal ni več. Zadnji so bili ustreljeni sredi prejšnjega stoletja, ko so se zaradi delovanja mnogostevilnih steklarin in zaradi cvetoče lesne trgovine začeli dotedanji pohorski pragozdi redčiti vedno bolj, dokler ni ogromno Pohorje po svojih širokih dolgih hribih, še bolj pa ko svojih rebrih in pobočjih pokazalo velikih golih jas. Spomin na velikega prijatelja medu, sadja, ovsu in drobnice, spomin na godrnjavo zver, ki jo domačini zalezujejo z veliko vneto, se z njo borijo in premetavajo, spomin na kosmatine nerodnega podplatara pa še živi ne le v znanih medvedjih jamah in brlogih, temveč tudi v pohorskih vaseh in to v neposredni bližini Maribora.

Pohorski medved ima moč dvanaajstih krepkih mož, je sploh primer velike telesne moči in krepkih mišic. Pritepe se v sadovnjak ob gozdu, se postavi na zadnje noge in začne tresti deblo stare hrustke, da zrelega sadu kar dežuje na tla. Ko ga medved pobira, prihihi kmetič s kolom ter ga pogumno prepodi, enako tudi, kadar mu v čebelnjaku krađe med, kadar mu ob ovseni njivi smuka lečo in oves, kadar koplje s svojimi sprasto zakriviljenimi kremplji dišeči krompir. Ob gornjem koncu strme ovsene njive, obdane z lečo, sede pohorski sladkosnednež na tla in smuči po zadnji proti njenemu spodnjemu koncu, pri tem se drži pokoncu, stresa in pripogiblje s prednjima šapama latje k gobcu ter smuka z njega zrelo zrno. Ko tako pridre na spodnji konec njive, vstane, taca po vseh štirih zopet nazaj in prične znova svoje škodljivo opravilo. Če je oves že požet in snopovje zloženo v visoko kopo, trga kopo in zobje s snopja zrno. Pohorski kmetič pred letom 1848, proti takemu početju mrmravega podplatara ni imel drugega sredstva nego kol in zvijačo. Kmet postavi ovseno kopo na spodnji konec njive tik nad globok prepad, zraven pa priveže s tanko trto na kolje gare-dvokolnice. Težki podplatlar se sveda takoj spravi na voziček, da bi lažje prišel do ovsene snopja. Trta se pretрга in medved trešči z vozičkom vred v prepad. Omamljen obleži poleg dvokolnice v globocini. Ko se zopet zave in zagleda gare, jih zgrabi s

prednjimi tacami ter jih razdrobi na kose. Nato odgodrnja, a na tisto njivo ga ni več.

S posebnimi ropotajočimi napravami je skušal pohorski kmet odvrniti medveda od svojega doma, od njiv, drobnice in sadnega drevja. Pri taki leseni napravi vrta voda kolo, kladivo pa udarja enakomerno kot v kovačnici in posnema ropotanje fužine, ki v njej kujejo in izdelujejo sekire, lopate, krampe, srpe in drugo železno orodje. Pohorski medved pa ni samo divja zver, temveč je tudi ukaželjna glava. Ko zagleda tako ropotajočo napravo, stopi bliže, si jo ogleda od vseh strani, od spodaj, od zgoraj, tipa, voha, prisluškuje in preiskuje kakor otrok novo igračko. Tedaj ga udari kladivo po gobcu. Ves razjarjen se požene kosmatinec na leseno napravo, na kolo, na kladivo, na podstavek, trga, grize, tepta, lomi in hsesi, dokler vse naprave ne podere in razruši do tal.

V začetku 19. stoletja je živel tedaj na vzhodnem Pohorju daleč znani glažutar Francelj, rodem Nemec iz Češkega, zaposlen v steklarni pod Sv. Arehom. Na sedanjem Reiserjevem posestvu nad Pekrami zalezuje medveda. Kmalu se srečata. Strel zadoni in edina krogla slabo zadene. Mogočno se zravna medved. Francelj zbeži in beži, dokler se ne čuti varnega za zaprtimi hišnimi vrati pri kmetu Trbisu. Skupno z domačimi gredo gledat. Na mestu najdejo medveda mrtvega, okoli njega pa vse mlade bukke in smreke pregrizene, preblmljene in izruvane.

V tajinstveni »Poštelci, kjer so nekoč bivali Ilirci in Keltje, v njenem gradišču, so trije lovci iz bližnjega Razvanja prežali vsak zase na medveda. Prvi lovec ga zapazi in ustrel. Medved nekoliko zagodrnja, pa stopa mirno v smeri proti Radvanju, mimo drugega in tretjega lovca, ki mrzlično stiskata puški ob drevo, pa se jih ne upata sprožiti in streljati na sicer ranjeno zver. Zaradi nastale noči se vrnejo v Razvanje. Ko gredo dva dni pozneje zopet na »Poštelci, najdejo medveda mrtvega v gozdu pod gradiščem blizu gradu Betnava. To je bilo leta 1840.

Lovec Medved je v letu 1800 v pohorskem gozdu nad Gornjeradvanskim gradom na lovu

z drugimi. Slabo zadene medveda. Obstreljena zver se že hoče zagnati vanj, tedaj prihihi na njegove obupne klice tovariši, ustrelje krvolčno žival in tako rešijo Medveda pred medvedom.

Ko so v 17. stoletju laški kupci in trgovci sekali gozdove v Vrhovem dolu blizu Limbuša, je v gozdu kmeta Marina italijanski delavec s sekuro ubil spečega medveda, prežeč nanj iz drevesa, zavratno. V takoiimenovani »Klavžni«, v divje razrvanih jarkih in jarugah severne Bistrice in v bližnjem Loškem jarku sta se leta 1790 metala s kosmatincem brata Kolt in Bistrice. Blizu glažute ju napade medved, a onadva ga premagata v borbi za življenje samo z lovskim nožem.

Leta 1780 je neki Bistričan tudi v Loškem jarku blizu Čandrove žage obstrelil medveda. Medved spravi lovca pod sebo, a spretni in duhaprisotni pohorski lovec ga zabode z nožem in zakolje.

Še pred l. 1848. je huda predla nekemu mesarju iz Slivnice. Bil je na neki kmetiji na Pohorju, kjer je klad prašiča in pozno v noč delal klobase. Nekoliko dobre volje in s polnim nahrbtnikom klobas se pomika skozi črni gozd proti domu. Tedaj ga sreča medved in stopa godrnjače za njim. V strahu in trepetu mu Slivničan spusti na tla dišečo klobaso, pa se spusti v beg. Mrcina jo takoj pogoltno, pa je bežečemu mesarju takoj zopet za petami. Ta mu spusti hitro drugo klobaso na tla ter začne zopet teči. Brž jo medved zopet zgrabi ter urno stopa za mesarjem. Ko je mesar zadnji klobaso, ves poten od strahu, prepustil medvedu, tresoč se kaj bo zdaj, se je prikazala prva razsvetljena kmečka hiša, medved je izginil, mesar pa se je s praznim nahrbtnikom oddahnil v hiši, ki ga je očitno rešila.

S pohorskim pragozdi je izginil tudi prikupljivi kosmatinec enako kakor ris. Zato pa se je tem bolj udomačila v pohorskih gozdovih plemenita divjad, srna in divje koza, veliki petelin, zlasti pa rušavec, ki predstavlja veliko privlačnost ne le za lovca, temveč za vsakega ljubitelja narave sploh.

Dr. Fr. Mišič.

Frtaučku Gustl ma beseda

star pregovor, de človek usaka reč enkrat, prou pride. Asten, pa poslušajte!

Ke sem biu jest še tku mejhen, de še u šula nisem hodu, je blu ena zima tud tulk snega, kokeg je blu letiša zima. Ke je tku de preke konc februarija mesca sneg že skorj čist izginu iz bele lbiiane, je začeu pa marca mesca spet znova naletavat. Tiste čase sa pa lde marca sneg velik bl ubrajtal, koker ga zdej. Kar vesel sma ga bli, ke sma spet nouga zagledal na cest. Tu pa sam zatu, ke se z ním pu ubraz dober nariha. Sevede pa ne s tistem, ke že na cest leži, ke tist že usa soja muč na cest pesti. Sneg se more že kar u luft ujet, ke je še čist frišen. Puseben ženske sa melec na tak sneg velek pasjon. Z mama sma mogel utroc usak večer molt, de b nam Buh saj še u marce mal snega puslou. Če že ne več, pa saj tulk, de ga boma mel za putreba.

No, tist let, ke vam bom dons ud nega prpoudvau, nas je pa Buh res uslišu in nam ga u marce še tulk puslou, da sma ga mel še mal več, koker sma ga nual za putreba. Ke je moja mama en juter ustala in zagledala skuz voken, de gre sneg, je kar hiter pugnabila tist pehar, ke sma u nem kruh nusil k peke, de nam ga je speku in zletela na cesta, de b vajm mal snega naluvila. Sevede jest, ke sem punavad zmeri z mama držu, če že ne za družga, pa zatu, ke me mama ni prec za usak šmoren našeskala, koker me je očka, sem pa tud hiter zagrabu za tista kišta, ke sma ja mel za smeti not spraulat, pa sem steku za mama na cesta.

Kumi sva z mama dober prdirjala na cesta, sva pa že zagledala tulk eneh babenc na cest, de se je kar use tli, pa usaka je držala kakšna pusoda nad glava, de b več snega vajna naluvila. Nahtere sa ga pa kar u fertiah luvile, ke nisa mele nubene druge prpraupe pusode pr hiš. Jest sem ga mou kmal več ket pu kište, mama ga je mela pa tud že pouhen pehar. Kere sa ga bl pozen priletec luvit, sa mele pa kar prazne pusode, ke je sneg kmal jejuu naletavat.

Vi na veste, kašen špas je biu šele pol, ke sa se babence med saba še clu steple za sneg. Sevede, tiste, ke sa ga prše mal prepozen luvit, sa jim ustale kar prazne pusode. Druge sa ga mele pa že prou zvrhane škate, fertahe, peharje in druge take pusode. Tu se pa tku zastop, de se je tistem, ke sa jim ustale prazne pusode, strašen lržmagal. Tulk časa sa jezike brusile, de sa s nazadne skučile u laše. Tam ukul je biu sneg tku ves krvau, koker na kašen front. De pride pu takeh pretepeh punavad tud zmeri du tožb, je pa že tku neki starga. Advukati sa mel tist pulejte tulk eneh tožb, de je use ud nh tekel, tulk sa mel za upraut. Kdu je pol nazadne zmagu, se pa z mama nisa več zanimala. Midva sva bla med pretepm tku že pud streha. Se za priče nama ni blu treba hodet pu sudišč. Sam tu še vem, de ud tistga leta tud advukati hedu ubrajtaja marčen sneg. Mende še bl, koker babence. Sudniki se pa ud tekat jezela nanj, ke jim da tulk enga neputrebenga dela, ke maja že z drugem lumparijam več ket je treba za upraut. Tku se je kunčala tista zima.

Ud tistga časa se jest ne več na zanimam pusoben za marčen sneg. Moja mama pa še ma, ke je že zdauu na umu svet. Buh ji dej večer mir in pokoj. Tu pa še dons lohka rečem, de marčen sneg ni kar tku, koker b s eden mislu. Neki pusobenga je prou gvišen u nem. Puglejte! Jest sem že precej u letih. Tulk časa že ruguvilem pu svet, de sem že skorj čist puzabu, kdaj sem na svet pršou. Lde pa še zmeri prauja, de sem fejsl kerlc. Vite, zatu pa tud jest dons usem prou topel prproučam, de nej se kar priden z marčnem snegam še na teše ribaja pu ubraz, pa boja zmeri tak ustal, koker de b jih iz skatece uzeu. Men verjemite, de je sneg velik bulši, koker pa fiste žaube in lipenstifti, ke jih zdej prproučaja. Ce b pa slučajan ta sneg temu ali pa umnu ne na pumagu, škodvu jim pa tud prou gvišen na bo. Čez eneh petdeset ali šestdeset let boja pa že sami lohka presudil, če jim bo kej zalegu. Dons jim jest tega še na morem povedat.

Ke se tud še marsek družga iz moje mladost spuminal, vam bom pa še ud tega kej luštenga puvedu. Dons, ke je glih nedela, mende tku nimate nubeneh nujneh uprauku. Pr maš ste tku že bli. Kršansk nauk je pa tku šele pupoudne. Kar kumot se naredite, pa merkite, de vam župca na bo šla čez, pa me puslušite.

En let pu tistem marčnem snegu, ke sem vam zdej ud nega prpoudvau, sem pa še tulk udrasu, de sem biu dost velek za u šula. Ene par dni me je še mogla mama spremit ke du šule, de nisem kam drgam zašou. No, pol sem ja znou pa tud že sam najdet, če me nisa pu pot kašen auslogi s pumarancam, krolef ali pa kašnem drugem takem dobrem rečmi zutli. Keder se m je kej tagca zgudel, je biu pa useli duma pulom. Sevede, ke me je mama prašala, kua sem se dons nauču, ji pa nisem mogu povedat. Kar sapa mi je zaprl, pa je blu fertik. Noja, pa takeh prestopku sem se k sreč velek pred udvadu, koker pa palce navadu. Pol sem ratu pa čist dober študent. Gespud prefesar sa me že drugem pobem večkrat pustaul za mušter, tku sem biu brihten.

Enkat sa gespud prefesar prašal u šul, kdu ve, zakua maja lde glave, pa jim ni vedu nubeden povedat. Sam jest sem roka udnigu in jim puvedu, de zatu, de lohka na glava klubuk natakema.

»Zakua pa zdej nimaš klubuka na glau natakenga?« sa me prašal in se mal namuzal.

»U šul ja na nucama glave za klubuke natekvat, ke mama take hakelece na zid, de lohka klubuke najne natekujema,« sem jest gespude prefesari ta reč pujasnu in se usedu.

»Oho, Gustl. Le še mal ustan, sej še nisa fertik. Zdej m še tu puvej, kua mama not u glau. Sem ferbčen, če tud tu veš.«

»Gespud prefesar, nekar nej m na zamerja. Tega pa res na morem vedet, ke nisem še nekol nubenuu u glava pugledu. Mama m učaseh prauja, de mam glava useh muh puhna. Če maja tud drug glave useh muh pouhne, m pa ni znan,« sem se jest udrezu. Gespud prefesar in pa tud pobi sa se začel pa tku režat, de je nazadne še mene smeh pusilu, čeprou nisem vedu, zakua se smeja.

»Al na veš, de mama lde tud mežgane u glau?« sa me gespud prefesar prašal, ke sa se na-

Švedski dragonec

V brakrenem rudniku, kjer sem kot mlad fant delal tudi jaz, je bil tudi Ol Ors, doma s Švedskega. Vsako leto, ko se je začel tajati sneg v hribih in smo začeli izpirati rudo in žvepleni kremenec, se je pojavil v rudniku. Bil je paznik, to se pravi, da je spomlad in poleti sedel na ojnici vozička in je pazil na to, da poniglavi paglavci nismo zavrgli preveč rude med odpadke.

Če ga nismo preveč razjezili in če je bil tudi sicer dobre volje, nam je pripovedoval različne zgodbe. Bilo je nekega lepega poletnega dne, ko nam je povedal tole povest. Sedel je s klavirum in kadečo se, železno pipo na svojem vozičku in sonce se je kakor zlato lesketalo na njegovem križastem telovniku.

»Odtlej je že neskončno dolgo... komaj da se še spominjam... Prav takrat sem si bil izposodil od svojega brata, ki ni imel drugega dela, ko da je grabil denar v svoj žep, sto tolarjev. Moj stric je bil v mladih letih prevejan konjski mešetar in zato si je pač mislil, da bi bilo prijeto videti, če bi bil tudi sin njegovega brata prav tako zaposlen.

Odravil sem se na semenj v Drontheim. Imel sem še srečo, da sem se mogel pridružiti nekaterim znancom, ki so tudi prišli kupovat konje. Takrat so bili konji dober kup in za svojih sto tolarjev sem dobil dve kobili in enega žrebca. Seveda, to so bile res klavirne mrhel. Žrebec je bil izvežban vojaški konj s plesnobo na kopitih. A mislil sem si, da bo to na soncu že kako prešlo.

kovnika zabodel, ker mi je dal za neki prestopok, ki ga nisem bil zagrešil, z bikovko dvajset udarcev. Zaradi tega sem bil tako obupan, da sem se napil. V pijanosti sem pa tako podivjal, da me je premotilo in sem izdrl meč. Saj se je zgodilo prav za prav po nesreči, da sem polkovnika umoril, saj ga prav za prav nisem bil hotel. Prilčno tako je dragonec povedal. Da si je ohranil glavo, je moral še tisto noč pobegniti. Zdej pa ne bo nikoli več videl ne domovine ne svojcev. Najhujše bo to zadelo pač njegovega očeta, okrajnega sodnika, in misli, da stari človek ne bo mogel prestati tega hudega udara.

Poročnik Ovis je stal pri nas. Dobili smo pri Skaldorenih sočnato pašo; bilo je blizu taborišča Laponcev, kjer je bil tudi Laponec po imenu Trond. Ljudje so mu dejali »Srebrni kotlič, baje je v gorah imel zakopan poln kotlič srebra. Imel je pet sto severnih jelenov in rekli so, da je najbogatejši Laponec tistih krajev.

Ovis je bil imeniten konjski pastir. Toda kadar se ga je lotila žalost, takrat je moral kar brž v sedlo in — hajdi! — na ježo! Jahal je po dva dni okoli po hribih. Tako je prispel tudi v laponske kočje. Laponci so bili jako domači ljudje. Tudi mi smo jih obiskovali in pogosteni smo bili kakor gostje na kraljevskem dvoru. »Srebrni kotlič« je imel hčer, ki ji je bilo ime Ela. To je bila najlepša laponska deklica, kar sem jih bil kdaj videl. Ni bila čokata in temnih las, ampak je bila videti ko

Nemški letalci proučavajo zemljevide, preden odletijo nad sovražnikovo ozemlje

Utaborili smo se v Danijelovi ulici. Tisti dan, preden smo hoteli odriniti, je nenadoma prišel k nam v hlev neki Šved v dragonski uniformi. Bil je visoke in krepke rasti, kakih dvajset do trideset let. »Ali je kdo od vas Šved?« je vprašal. »Mi vsi smo Švedi,« je eden od nas odvrnil, neki robati, plečati fant. »Pa iz Östersunda menda niste?« je dragonec vprašal dalje. »Ne prav od tam,« smo dejali. »iz Östersunda do tam, kjer smo mi doma, je še kakih trideset milj hoda.« Kam da zdej gremo? O, kar kam, da bomo napasli konje!

Če more iti z nami in ostati čez poletje pri nas? Da ima nekaj denarja, ki ga bo dal nam za brašno. In če bi bil kdaj izmed nas tako dober, da bi mu dal svojo obleko, da bi slekel cesarsko suknjo. Rad bi namreč bil po zunanje kakor kdo od nas, čeprav bi bila obleka že oguljena, da bi imel denar za novo. Tovariši mu je dal hlače in jopič, in vsi smo koj vedeli, da ima Šved pač kosmato vest in se boji policije. »Lepo zahvaljen,« je rekel za obleko. »Tu imaš denar, pa si v mestu lahko kupiš novo!«

Drug dan smo se odpravili na pot. Bilo je mirno, toplo in tako sončno jutro, da smo hodili goloroki. Švedski dragonec je šel z nami. Vprašal je, ali bi dobil na posodo žrebca, mojega vojaškega žrebca. »Zajezdi, človek!« sem dejal. »Se ne!« je odvrnil. »moramo priiti najprej skozi mestna vrata.« Bal se je, da bi ga bil visoko na konju sedečega kdo spoznal. Šele zunaj mesta se je povzpela na sedlo. Lahko mi verjamete, to vam je bil jezdec, ki je znal konja zajahati! Tri dni in tri noči smo jezдили proti vzhodu. Le malo ur smo počivali, da so se konji napasli — bilo jih je vsega skupaj deset.

V prvih dneh je bil dragonec potr in redkobeseden in je komaj odgovarjal na naša vprašanja. Toda nekoč ponoči, ko smo se ustavili ob jezeru kraj meje, je vprašal: »Fantje, ali se lahko zanesemo na vas?« Odgovorili smo vsi ko en sam, da se pač lahko! Odkrito rečeno, smilil se nam je, saj smo koj videli, da mu ni bilo lahko pri srcu.

»Ime mi je Hans Olsson Ovis,« je dejal, »in sem poročnik pri dragonskem polku IX. v Östersundu. Jaz sem — ni še dolgo odtlej — nekoč ponoči to spomlad svojega pol-

veličal smeja. »Sej mende veš, kašen sa mežgani, al ne?« sa še dustaul.

»Kaj na bom vedu? Kulkat sem že jedu mežgane z jajcem. Moja mama jih zna lajn naredit. Sam žejen sem useli pu nh, koker žoua.«

»Zdej pa še puvej, zakua mama lde mežgane u glau?«

»Jest mislem, de zatu, de lohka glave pukonc držema. Sej če je žakel prazen, tud na stuji pukonc.« Spet se je začela cela šula smeja.

»Tu s že dober puvedu,« sa me gespud prefesar puhvail. »Zdej m pa še puvej, zakua mama lde tud uči, ušesa, nus, usta in pa jezek u glau?«

»Uči in pa ušesa mama mende zatu, de grema lohka u teater gledat in pa poslušat. Nus mama zatu, de lohka kihama, če sma nahoden. Usta mama zatu, de lohka jema in pa pijama. Jezek morma met pa že zatu, de lohka u žulejn mal naprej pridema. Če b jezika na mel, b ustal ceu soj žulejne srumaki. Jezek je človek še ta narbl putreben,« sem se udrezu.

Gespud prefesar nisa na tu prou neč družga rekel, koker »Zer gut!« Koker sem pol zvedu, sa pa u katalog zapisal »Drite«. Jest na vem, al sa se zmutil, al sa me mel pa tku u želodce.

F. G.

odrinili s pašnikov, se je bil poročil in nihče ni kaj sumil. Župniku se je sicer čudno zdelo, da se švedski poročnik oženi z Laponko, vendar ni sitnaril.

Spočetka se je dozdevalo, da bo vse dobro. Imela sta obilo za življenje, in ko je Ela oče umrl, sta postala bogata. »Ovis je bil jako dober zakonski mož,« je dejala Ela. »In vse bi bilo prav, če bi bil mogel mirno živeti. Pa ga je zmeraj nekaj preganjalo in od hrepenenja po domačih ljudeh je kar zbolel.« Tako sta se bila začela vozariti v mesto. Vsako leto v času krog dneva stola sv. Petra sta se s četvorico ali petorico severnih jelenov odpeljala. Vzela sta tudi mesa in kož s seboj, kar sta prodala, in za izkupiček našupila moke, sladkorja, soli in drugo. V mestu pa je Ovis, kot marsikdo drug, izpil kako kapljico več, postal je divji in nepreviden. Zlasti Švedi so ga zmeraj razkačili. Tedaj je kar pograbil za pištolo, ki jo je imel zmeraj pod kožuhom. Toda Ela je pazila nanj in ga ni spustila izpred oči. Tako je bilo vse dobro in malokdaj se je pripetilo kaj hujšega. In ker je bil oblečen kakor kak Laponec, bi bilo treba ne vem kaj, da bi bil v njem kdo spoznal poročnika Ovisa. Po slehernem hujšem dogodku se je Ovis kesal in je hotel iti k duhovniku in se spovedati. Tisti greh, ki mu je kljuval v duši, ga je sleherni leto bolj pekel. Nekega semanjkega dne je bil že na stopnišču župnišča, pa se je mahoma obrnil rekoč: »Zaradi otrok ne morem.« Bal se je, da bi otroci zvedeli, da je njih oče morilec. In tako so minevala leta in leta. Zmeraj je govoril, da bo obiskal svojega očeta, kateremu je prizadejal tako gorje, kar ga je najbolj pekilo; a tudi iz tega ni bilo nikdar nič.

In slednjič se je zgodilo tisto, česar ni kasneje nihče razumel. Toda to in ono bi se dalo nemara že razvozlati. Bilo je krog vnebovzetja — odtlej je zdej že deset do dvajset let — ko je moral iti Ovis na Špičberge po nekaj jelenov, ki so se bili razkropili. Tisto jutro, ko je odhajal, mu je bilo tako čudno pri srcu. Dolgo je sedel na kamnu pred kočjo in si podpiral glavo z rokami. Natančno je občutil, da ne bo več dolgo, je povedal Eli. Spremila ga je do jezera in tudi njej je bilo tako hudo, ko da se bo nekaj zgodilo. Objel jo je, rekoč:

»Saj ti nisi Laponka, Ela. Ti nisi hči svojega očeta. Bog ve, kdo si! Dobra žena si mi bila. Z Bogom in zahvaljena za vse!« Vso pot nazajgrede se je jokala in je molila za Ovisa.

Tisti čas, ko ga je pričakovala, ga ni bilo domov. Tedaj je bila šla s svojim sinom Trondom na sever, da bi ga poiskala. Dva dni in dve noči sta ga iskala, zarana tretjega dne sta dobila enega njegovih psov. Ovis je ležal blizu steze, ki vodi čez mejo; mrtev. Na hrbtu je imel rano od strela. Kdo ga je bil ustrelil?

Drugo zimo so bili slišali o ljudeh od onkraj meje. Po konjih in opremi sodeč, so bili to gosposki ljudje. Naglo so jezдили in jako se jim je mudilo. Ali so bili ti spoznali Ovisa in so masčevali polkovnika?

Tako je povedal Ol Ors. Napisal sem zgodbo spomnu, kolikor se to da čez trideset let.

Lani poleti sem bil pri brakrenem rudniku. Ta dan me je spominjal tistega dne, ko je bil Ors sedel na ojnici vozička in nam je pripovedoval o poročniku Ovistu in Eli. Sonce se je prav tako zlato svetilo ko takrat. Vse je bilo kakor tedaj, a zdej je bilo tiho in samotno, moji koraki so odmevali, sraka je sedela na slemenih hiše in je migala z repom. Ali me je sraka spoznala še iz tistih dni, ko sem tu hojeval v usnjatem predpasniku? Ah ne, srake, ki so takrat posedevale po slemenih, so bile že zdavnaj, zdavnaj mrte.

Rudnik je izžerpan — kakor mnogo drugih v teh hribih. In rudarji, ki so bili tu zaposleni, so odložili svoje klavire in ugasnili svoje laterne.

Na skrajnem robu kamnitnega kupa sem našel ostanke vozička, zarjavelo kolo in naglito ojnico. Spoznal sem ga: bil je zares tisti, ki je Ol Ors tisti dan sedel na njem, kadeč svojo pipo in bedoč nad nami, svojimi malimi sužnji.

(Norveško: J. Falkberget.)

Starodavne vojaške

Spartanec Brazidas je dejal, ko ga je ugriznila miška v roko, ki jo je bil ujel: »Spustim te, ker si se tako hlabro branila.«

Spartanec si je dal naslikati muho v naravni velikosti na svoj ščit. Ko so se mu njegovi prijatelji zato posmihali in dejali: »Saj je sovražnik še ne vidi ne,« je odvrnil: »Le nikar! Tako blizu se bom prerinil k sovražniku, da bo muho moral videti.«

Ko so se Argijci nekoč več ur dolgo pričkali s Spartanci zaradi meje, je Lisander odšel z zborovanca, potegnil meč in vzkliknil: »Že vidim, da se samo s temle potegnemo meje!«

Agesilaja je tujec vprašal, kje da so meje Sparte. Odvrnil je: »Na konici naših sulic.«

Spartanec, ki je bil prišel v ujetništvo, je bil naprodaj za sužnja. Ko je mešetar zaklical: »Kdo kupi sužnja?« — ga je Spartanec nahrlil: »Ne sužnja, ampak vojnega ujetnika!«

Spartanska mati je tolažila sina, ki je bil zaradi ran, dobljenih v vojni, ohromel, takole: »Ne bodi žalosten, sin moj, vsak korak te spominja tvoje hrabrosti!«

Pites je bil tako pohlepen po zlatu, da je svojim podložnikom prepovedal obdelovati njive, ampak jih je poslal v rudnike po zlato. Njegova žena pa je dala narediti hlebec iz zlata in ga mu je položila na mizo. »Kaj bi s tem?« je rekel Pites, »jaz bi rad kruha!« — »Potem pa pusti, da bodo kmetje obdelovali njive,« je odvrnila njegova žena.

Ko so se Marijevi vojak zaradi hude žeje pritoževali, jim je pokazal vodnjak v sovražnikovem taborišču, rekoč: »Tamle si morete žejo pogasiti!«

Aleksander Veliki je hotel imeti dober svet za svoj pohod nad Perzije. Delfi pa so prav tisti dan na božje povelje zaprle preročišče. Tedaj je Aleksander s silo vlekel duhovnico k templju. Ta se je zaman branila in je zavpila: »Tebi se ne more nihče upirati!« — »Ilvala,« je rekel Aleksander, »ta nasvet mi zadostuje, in jo je spustil.

Redni letni občni zbor Slovenske šahovske zveze je bil preteklo nedeljo v Trbovljah in se ga je udeležilo enajst v zvezi včlanjenih klubov, zastopanih po svojih delegatih. Zborovanje sta vodila Ferdinand Bizjak kot zvezin podpredsednik in univ. prof. dr. Kasal kot najstarejši član odbora. Glavna točka obnove zveze so bile volitve novega odbora. Za novega predsednika je bil izvoljen ravnatelj dr. Tone Bajec, ki se je uspešno udeleževal pri osnovanju Slovenske šahovske zveze in v prvih letih njenega delovanja. Z njegovim predstvom je agilnost Slovenske

skih partijah že redkost. Dr. Euwe ima pripravljeno zanimivo nadaljevanje, s katerim Keres preseneti; 3) Sg1-f3, a7-a6; 4) e2-e3, Sg8-f6; 5) Lf1-c4, e7-e6; 6) 0-0, e7-c5; 7) Dd1-e2, Sg8-c6; 8) Tt1-d1, b7-b5; 9) Lc4-b3, c5-c4! (Ta varianta je znana in je bila že večkrat igrana. Črni izsili menjavo belega lovca, dobi majoriteto kmetov na damskem krilu, toda prepusti belemu premoč v središču in mora tudi paziti, da mu beli kmetov na damskem krilu ne razbije in oslabi. Dr. Euwe se vsem tem nevarnostim s točno igro izogne); 10) Lb3-c2, Sc6-b4; 11) Sb1-c3, Sc6-c2;

Angleški vojaki v zaledju francoskega bojišča

šahovske zveze zajamčena. V odbor so bili izvoljeni: prof. Gabrovšek, Hrešak in Milan Slokan iz Ljublj. šahovskega kluba. Bizjak, Hren in Samobor iz Centralnega šahovskega kluba, Erker iz šahovskega kluba »Triglava«, Bezrukov iz Železničarskega šahovskega kluba, Zupan iz Dvorskega šahovskega kluba, in Cafuta iz šahovskega kluba »Vidmar« iz Maribora. Poslovni odbor Slovenske šahovske zveze se bo iz teh odbornikov konstituiral pri svoji prvi seji. Za revizorje so bili izvoljeni Kozina, prof. Sila in inž. Pipuš. Prihodnji občni zbor bo v Soštanju.

Tekmovanje klubov za prvenstvo Slovenske šahovske zveze je v najlepšem teku. Borba je posebno ostra v mariborski in ljubljanski skupini. V ljubljanski skupini sta LSK in CSK odigrala tekme med svojim prvim in drugim moštvom in prvo moštvo CSK je tudi z drugim moštvom LSK. Prva srečanja so pokazala, da je favoriti LSK, da pa ga prvo moštvo CSK nevarno ogroža in bo borba za končno zmago še zelo ostra. Končni zmagovalci se bo najbrž moral zadovoljiti le z malo razliko točk.

Iz matcha med dr. Euwejem in Keresom je zanimiva zadnja partija, v kateri je dr. Euwe kot črni lepo premagal mladega vele mojstra, toda je s tem mogel le za točko zmanjšati svoj poraz.

Keres : dr. Euwe:

1) d2-d4, d7-d5; 2) c2-c4, d5-c4 (sprejeti damski gambit je nevarna obramba in je v turnir-

12) De2-c2, Sf6-d5 (na tem mestu so do sedaj igrali večinoma Lc8-b7. Avtor igrane poteze je Euwejev rojak Landau in ta poteza pride sedaj Euweju prav); 13) b2-b3 (Keres skuša takoj razbiti črnemu kmetu, toda mu to ne uspe), e4-b3 (vpotev je prihajalo tudi Lf8-b4 in črni obdrži premoč na damskem krilu); 14) De2-b3, Lc8-b7; 15) Sf3-c5 (grozi Sc3-b5 in črna premoč na damskem krilu je uničena. Euwe preprosto, toda dobro to prepreči), Sd5-c3! 16) Db3-c3, Ta8-c8; 17) De3-e1, Lf8-d6; 18) Se5-d3 (črni je grozil z L:d6 in Dg5 osvojitvi kmeta), Dd8-b4 (črni je dosegel krasno pozicijo in je njegov napad na belo kraljevo krilo zelo nevarno); 19) h2-h3, 0-0; 20) a2-a4 (na ta napad na damskem krilu odgovori črni z globoko kombinacijo), b5-b4! (krasna žrtev kmeta, katere namen je zvačitev figur od kraja napada); 21) Sd3-b4, Lb7-f3! (če sedaj beli vzame lovca, pride D:h3 in črni ne more igrati f4, ker sledi L:b4 in po D:b4 Dg4+ in Td1 pade; beli bi moral igrati po D:h3 Sb4-d3, nato bi pa sledilo f7-f5 in beli proti Tf8-f6-g6+ nima pametne obrambe); 22) Sb4-a6 (Keres skuša z žrtvijo kvalitete vzeti nekoliko sile črnemu napadu), f7-f5! (črni pravilno ojači svoj napad s tem, da grozi še s Tf8-čez f6 napasti belega kralja); 23) Lc1-a3 (z zamenjavo lovca si beli precej olajša položaj), Ld6-a3; 24) Ta1-a3, Lf3-d1 (analize so pokazale, da bi mogel namesto tega črni uspešno nadaljevati napad s Tf8-f6; Euwe se je namesto tega raje odločil za izkoriščanje premoči v končnici, kar tudi vodi do cilja); 25) De1-d1, f5-f4! 26) e3-e4, Dh4-e7 (izkorišča neugoden položaj belih figur za povečanje svoje

prednosti); 27) Ta3-b3, De7-d6; 28) Dd1-d3, Tf8-d8; 29) Sa6-b4, Dd6-d4; 30) Dd3-d4, Td8-d4; 31) Sb4-d3, g7-g5 (enostavneje je bilo T:e4!); 32) h3-h4, Td4-a4; 33) f2-f3, h7-h6! 34) h4-g5, h6-g5; 35) Tb3-b5, Kg8-f7! (elegančna obramba kmeta g5, ker je po T:g5 beli kralj v matu); 36) Tb5-b7+, Kf7-f6; 37) Sd3-f2, Kf6-g6; 38) Tb7-b5, Te8-c1+; 39) Kg1-h2, Ta4-a1; 40) Tb5-b2, Te1-f1; 41) Tb2-e2, Kg6-h5; 42) Te2-b2, g5-g4! (samo prehodna žrtev kmeta, s katero črni ojači svoj pritisk na belo pozicijo); 43) f3-g4+, Kh5-g5; 44) Tb2-c2, Kg5-f6; 45) Te2-b2, Kf6-e5; 46) g4-g5, Ta1-a3; 47) Sf2-h3, Ke5-e4; 48) g5-g6, Ta3-a1; 49) Sh3-f2+, Ke4-f5; 50) g6-g7, Ta1-a8; 51) Tb4-b7 (Keres poskuša še z »g« kmetom otežiti Euweju delo, toda Euwe je zelo previden igravec in one-mogoči takoj tudi ta poskus); Ta8-g8! 52) Sf2-d3, Kf5-f6; 53) Sd3-c5, Tg8-g7; 54) Tb7-g7, Kf6-f7; 55) Se6-e5+, Kg7-f6; 56) Se5-c5, Kf6-e5; 57) Kh2-h3, Ke5-f5! 58) g2-g4+ (pozicija je za belega nevzdržna in je že vseeno, kaj igra), Kf5-g5; 59) Sc5-d3+, Ke5-e4; 60) Kh3-g2, Tf1-b1; 61) Sd3-c5+, Ke1-e3 in beli se je vdal, ker more preprečiti črnemu novo damo le še z žrtvijo figure.

TEHNIKA

Letalski motorji pred 30 leti

Pred dobrimi tridesetimi leti so začeli posamezni konstruktorji misliti na to, da bi se človek na letalu s pomočjo motorja dvignil v zrak. Najprej so poskušali s strojem, ki je bil v tistem času že zelo izpopolnjen, — s parnim strojem. Toda kljub mnogim poskusom ni bilo mogoče zgraditi močnega in dovolj lahkega parnega stroja, pač pa je dajalo več upanja lahkoh eksplozijskih motorjev za motorna vozila.

Če si ogledamo nekoliko letalske motorje, ki so jih uporabljali prvi graditelji avijonov, nam bodo v mnogočem bolj razumljivi neuspehi, ki so jih morali premagati pionirji letalstva pri delu za zavojevanje ozračja.

Prvi polet z motornim letalom sta izvršila Američana brata Wright pred šest in tridesetimi leti. V Evropi poročilom o prvem njihovem uspelem poletu v letu 1903 sprva sploh niso hoteli verjeti. Kljub temu njunega rezultata: — dvanaest sekund trajajoč polet v višini dva do tri metre nad zemljo niso mogli Evropeci še nekaj let doseči.

Brata Wright sta zgradila motor za svoje letalo sama v svojih delavnicah za bicikle. Motor je imel štiri cilindre z vodnim hlajenjem, in je imel vsakega skupaj komaj dvanajst konjskih sil moči, pri čemer je tehtal 108 kg. Na eno konjsko silo moči je odpadlo približno devet kilogramov teže. (Pri današnjih majhnih avijonih motorjih se računa na eno konjsko silo komaj nekaj nad eden kilogram teže, docim so dosegli pri velikih avijonih motorjih že manj kot pol kilograma teže za posamezno konjsko silo.) Poleg majhne moči motorja (danes motornih avijonov z motorjem, ki ima manj kot 20 do 30 konjskih sil moči, skoraj nimamo), so torej morali zmagati še neprimerno veliko težo.

S podobnimi težavami kot brata Wright so se morali boriti graditelji avijonov tudi drugod. Tovarne za avijonske motorje so poskušale najrazličnejše konstrukcije motorjev, samo da bi zmanjšale težo motorja in zmanjšale porabo goriva. Tako smo že v tem času imeli najrazličnejše oblike motorjev, vsem pa je pri obratu delalo največ težav mazanje in hlajenje motorja. Dolgo časa je veljalo načelo, da se mora pri močnejših motorjih izhajati le z vodnim hlajenjem. Že to je pomenilo precejšnje dodatne teže, ker so morali biti valji motorja obdani s plaščem za vodo, treba je dodati sesalno in hladilnik za vodo.

Izmed letalskih motorjev je bil najbolj znan okoli leta 1910 motor tovarne Anzani, s katerim je Louis

Na božji lrv

Velik in važen socialni prizor odgrinja pred nami evangelist. Kristus hoče nasiliti lačne množice in se pri tem posreduje z enim svojih učencev: »Kje naj kupimo kruha, da bi ti jedli?« Takoj nato dostavlja sv. pismo: »To je pa rekel, ker ga je skušal, zakaj sam je vedel, kaj bo storil.«

Ves dogodek je jasno ogledalo, kako Bog človeka skuša, se s človekom pogaja, kako bi pomagal človeku. Bog hoče človeku svojo pomoč, tolažbo in rešitev nakloniti po človeku.

Pred teboj postavi lačnega, izmučenega, bolnega, trpečega in te skuša, kako mu boš pomagal. Za tem prosjakom, siromakom, bolnikom, trpinom se skriva Tvoj Bog. V teh prosečih oreh in besedah se ti javlja. K tebi pošilja prav tega prosilca, ker moraš ti z Bogom poravnati prav tak račun.

Gospodov učenec je bil v imenovanem svetopisemskem dogodku takoj pripravljen, da posreduje nekoliko pomoči. Prav to je hotel in hoče videti Kristus: našo pripravljenost, našo dobro voljo pomagati po svojih močeh in razmerah. Ali prav te blage volje, tega socialnega čula je malo med ljudmi. Majhen temelj — majhen dom; malo vere — malo ljubezni.

Nekateri se v prevzetosti sklicujejo na svojo moč. »Ne veš, da imam oblast...?« Pilatova ohola oblastnost! Drugi se postavljajo na stališče pravičnosti. »Imamo postavno in po tej postavi moramo umreti!« Skodoželjna farizejska brezsrčnost! Tretji v svoji nestrpnosti ali užaljenosti iščejo zadoščenja. »Plataj, kar si dolžan!« Neusmiljena maščevalnost! V takih in podobnih oblikah in podobah stoji večkrat v življenju človek proti človeku. Ne čudimo se, da je socialno vprašanje vedno bolj zamolano.

Kristus pa hoče, da bi vsakdo svojo last in oblast upravljal kot tak, ki bo zanjo pred Bogom odgovoren. Socialna stiska z žalimi posledicami nastopi povsod tam, kjer je sebičnost sprevrgla ves red in postavo, ker pravično ne ceni in ne upošteva vrednote zemeljskega dela.

Velika je naloga, kako bi prišli do tiste delovne skupnosti, ki bi vsem ljudem kot sodelavcem zagotovila primeren delež na vseh zemeljskih dobrotah in pridobitvah. »Kje naj kupimo kruha, da bi ti jedli?« Kristus skuša naše sočutje in sodelovanje pri rešitvi socialnega vprašanja. Ali bomo prestali božjo skušnjo?

Blériot v juliju 1909 prvič preletel Rokavski preliv. Anzanijev motor je bil že brez vodnega hlajenja. Imel je tri cilindre, ki so bili razvrščeni v obliki pahljače. Iz motorja v obliki pahljače se je počasi razvil motor, ki ima cilindre razvrščene v obliki zvezde, ki je obdržal za dolgo, dolgo dobo sloves najboljšega avijonskega motorja.

Prvi zvezdni motorji so bili tako vgrajeni v letala, da so vsi cilindri motorja ležali vodoravno, medtem, ko je bila glavna os pokončna. Pogon vijaka pa se je vrtil preko zobatih stožastih koles. Tako so se izognili nevarnosti, ki bi nastala, če bi cilindre postavili pokonci, kakor to delajo danes, da bi se olje nateklo v spodaj viseče cilindre, medtem ko bi zgornji ostali brez maziva.

Ena izmed zanimivih konstrukcij iz tega časa so bili motorji, pri katerih so se cilindri vrteli okoli srednje osi. Ti motorji so se uveljavili zlasti zaradi evojege dobrega hlajenja in ker se niso svečke v glavi zamazale z oljem, ki so ga vrtili se cilindri metali v smeri vrtenja. Ti motorji so se po svetovni vojni popolnoma opustili. Njihovi nedostaki, velika poraba olja in bencina in še v večji meri vztrajnostna sila vrteče se mase (moment vrtačka) je bil spremembi smeri letala dajala precejšen odpor, tako, da je nevarjen pilot to dodatno silo, ki je nastala zaradi vrtenja cilindrov motorja močno občutil na krmilih, kar je zlasti pri nevarjenih pilotih povzročilo masekatero nesrečo.

V nekem angleškem kopalšču se je pomorska mina zadela v most in je napravila veliko škodo na obali

Šmešn'ca

»Koliko smotk pokadite na dan?« Je vprašal gospod S. drugega, starejšega gospoda, ko sta se v parku začela pogovarjati.
»No, takole po deseti!«
»In koliko stanejo?«
»Dva dinarja ena.«
»Lepa reč! To je dvajset dinarjev na dan! Ali že dolgo kadite?«
»No, takole petdeset let že.«
»Petdeset let in vsak dan dvajset dinarjev! To je že velikanska vsota! Ali vidite tisto veliko tvornico tamle? Če ne bi nikoli kadili, pa bi bila že lahko vaša!«
»Ali vi kaj kadite?«
»Ne! Še nikoli nisem imel smotke v rokah.«
»Ali je ta tvornica vaša?«
»Ne.«
»Moja pa je!«

Križanka

1	2		3	4	5		6	7		8	9		10	11	12		13	14		15
16			17				18		19			20		21					22	
23		24		25		26		27				28	29				30			
31			32		33		34		35		36		37				38			39
40						41		42		43		44		45	46					47
48					49						50		51		52				53	
	54			55						56				57		58	59			
60		61	62				63		64			65			66		67			
68	69		70			71		72			73		74			75				
76		77		78			79		80				81				81b		82	83
84			85		86					87			88				89	90		
	91					92				93			94				95			
	96					97				98			99				100			
101							102						103							

MLADI SLOVENE

Kokun: Strašen boj

Takšnega junaka ni daleč naokoli, kot je Tonček. Dal slovo domu je in šli.

Tja na Finsko odčokljal je kar sam sinoči. Očka tarna, mama pa bridke solze toči.

Tam na Finskem kar čez noč general postal bo, Ruse z bridko sabljico brž nazaj nagnal bo.

A na žalost daleč ni prišel naš junak: zajčka se je zbal, domov zbežal je kot vlak.

Očka med kolena vzel ga je kar takoj in našeskal s šibo ga. — Bil je strašen boj.

V tovarištvu je moč

Basen.

Pes in petelin sta sklenila prijateljstvo ter odstopovala skupaj v širni svet.

Nekega dne sta premerila že dolgo pot, a nikjer nista našla človeškega bivališča. Morala sta prenočevati v gozdu. Pes je izvohal votlo hrastovo deblo, ki je bilo kot nalašč za prenočišče.

»Kar tukaj ostaniva,« je rekel petelinu.

»Meni je prav,« je odgovoril petelin, »sampak jaz najraje prenočujem na visokem.«

To rekoč, je odrfotal na vejo, voščil tovarišu lahko noč in zadremal.

Ko se je začelo daniti, je petelia glasno zakikirikal, ker je mislil, da mora oznaniti beli dan.

Petelinovo kikirikanje je slišala lisica, ki je imela svoj breg ne daleč od votlega hrasta. Hitro je pritekla, da bi ujela petelina. Ko pa je videla, kako visoko na drevesu čepi, si je na tistem mislila: Ej, tebe bom morala z zvijačo spraviti dol, kajti na drevo plezati ne znam.

Rečeno — storjeno. Na vso moč prijazno in vljudno je nagovorila petelina:

»Dobro jutro, ljubi bratranec! Veseli me, da si prišel sem. Dolgo te že nisem videla. Ampak stanovanje si si pa izbral kar neudobno. In zajtrkoval gotovo tudi še nisi. Pojdi, pojdi z menoj! Postregla ti bom v svoji hišici s sveže pečenim kruhom in drugimi dobrotami.«

Petelin pa je lisico zviteropko dobro poznal. Še na misel mu ni prišlo, da bi skočil z drevesa in postal njen plen. Zvito se je nasmešnil in rekel:

»Aj, če si res moj bratranec, grem prav rad s teboj na zajtrk. Povedati pa ti moram, da nisem sam. Z menoj je popotni tovariš, ki prenočuje spodaj. Prosim te, bodi tako prijazna in zbudi ga, da gremo skupaj na tvoj dom.«

»Prav rada,« je rekla lisica, ki je bila prepričana, da je petelinov popotni tovariš prav tako — petelinjega rodu. Kar sline je začela cediti ob mislih, kako si bo posladkala želodec z dvema pečenkami... Hitro je stopila k votlemu deblu, v katerem je prenočeval pes, in ga hotela zbuditi.

Pes pa je dobro slišal pogovor med petelinom in lisico. »Le počakaj me, tatca grda, zdaj ti kazen ne uide!« se je na tistem razveselil. Planil je iz votline, zgrabil lisico za vrat in jo usmrtil. Potem je zaklical tovarišu petelinu na drevesu:

»Zdaj pa le brez skrbi skoči dol! Če bi bil sam, bi ti bila lisica gotovo zavila vrat. V tovarištvu pa je moč!«

Preveč je zaposlen

Gospodar reče beraču, ki ga je prišel prosit vbojajme:

»Zakaj pa ne delate? Saj ste še krepki!«
»Saj bi rad delal, pa ne utegnem. Beračim namreč vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih,« se odrezal berač.

Zračne in druge pošasti

Tudi pri nas že vsak kratkohlaničnik vé, da divja med velikimi državami, in sicer med Nemčijo in Rusijo na eni strani ter Francijo in Anglijo na drugi strani, huda vojna. Vso strahoto te vojne je že okusila poljska država, ki je postala plen močnega sosedu. Tudi Čkoslovaška je prišla pod oblast Nemčije, toda brez večjih krvavih žrtev.

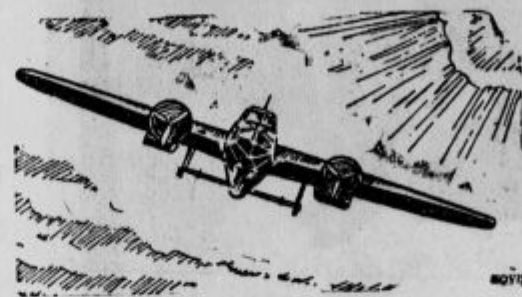
Tretjo državo, Finsko, si hoče prilastiti Rusija, ki ima na svojem praporu napisano: Enakost in svoboda. To »enakost« in »svobodo« prinaša zdaj Rusija na Finsko — z bajoneti, puškami in topovi... Finci s takšno »enakostjo« in »svobodo« kakopak niso nič kaj zadovoljni in vračajo roparskemu napadalcu milo za drago. Hrabro branijo že četrty mesec vsako ped svoje domovine, čeprav je razmerje med njimi in rusko armado tolikšno kot med muho in slonom.

Ruski vojščaki so kaj slabi vojščaki. Miro-ljubni so po sreči, zato pa jim ne gre in ne gre v glavo, zakaj se morajo boriti posili, zakaj morajo trošiti smrt in pogin med uboge Fince, ki jim nikoli niso nič žalega storili. In še to jim ne gre v glavo, zakaj jih njihov poglavar Stalin, ki varno čepi v svoji trdnjavi in se masti z največjimi drobtinami tega sveta, pošilja na bojne poljane, ko pa jim je vendar vsa leta trobil na uho, da morajo ljudje že na tem svetu uživati raj. »Počemu nas potlej pošilja na oni svet?« — si mislijo. A boriti se morajo, ker bi jih sicer človekoljubni poglavar dal postreljati kar sam, kakor je dal postreliti že dolgo vrsto svojih najljubših tovarišev, ki so prav tako kot on pridigali raj na tej zemlji. Kajne, kako lepa »enakost« in »svoboda« vladata v

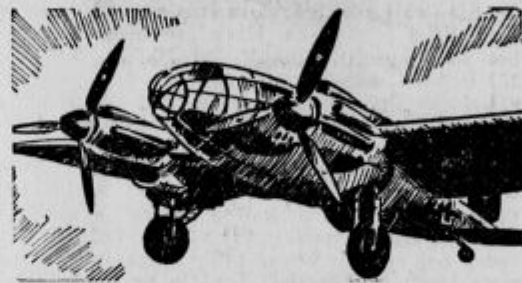
Rusiji! Razumljivo je, da Fincem prav nič ne diši, da bi bili takšnih »dobrot« od velikega človekoljuba deležni še oni. In zato se borijo. Najbolj zanimivo pa je, prijatelji mladi, da se za takšno »svobodo« in »enakost« tudi pri nas navdušuje vse polno ljudi, čeprav nimajo nobenega jamstva, da veliki človekoljub Stalin tudi njim ne bo nekoč odpihlil glave z vratu...

Najhujše orožje v tej vojni so gotovo zračne pošasti ali z drugimi besedami: letala. Dočim se na bojni poljani borijo med seboj samo vojaki, trosijo letala smrt in pogin tudi med miroljubno prebivalstvo v zaledju. Koliko nedolžnih mater in otrok so te pošasti že pokosile, predobro vedo naši bratje Poljaki. In koliko jih še bodo — to ve samo Bog.

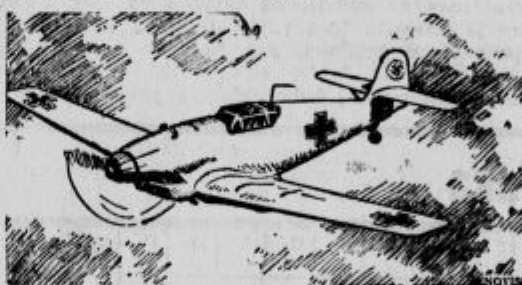
Prinašamo slike treh najbolj znanih zračnih pošasti, pred katerimi ni varen nihče: ne vojak na bojnem polju, ne nedolžen otrok daleč za bojno poljano.

To je tako imenovano izvidniško letalo z dvema motorjema. Posadka šteje štiri človeka: pilota, opazovalca, strojnika in strelca. Izvidniško letalo leti samo in v veliki višini. Opazuje sovražno ozemlje in dela fotografske posnetke, ki služijo drugim zračnim pošastim — bombnikom — kot cilj za obsipavanje z bombami.

Najhujša zračna pošast je bombnik z dvema motorjema. Posadka šteje štiri človeka: pilota, opazovalca, strojnika in strelca, ki meče bombe. Bombniki letijo navadno v večjih skupinah nad sovražnim ozemljem in obmetavajo vojaške postojanke, pa tudi neza-varovana mesta in vasi z bombami, ki imajo strašen učinek. Vsak bombnik lahko nosi s seboj za 1000 do 2000 kg bomb.

Tretja zračna pošast se imenuje lovsko letalo. Ima samo en motor, kroži pa po zraku hitro in spretno kot ptič. Lovska letala imajo nalogo, da v skupinah napadejo sovražni bombnik, onemogočijo njegovo delovanje in ga uničijo.

Pri nas vojne, hvala Bogu, ni in se nam teh zračnih pošasti zaenkrat torej še ni treba bati.

ne najde besedice graje. Vsekakor gre 8 letnemu direktorju lista, ki je avtor te črtice, vse priznanje. To je nova stvarnost v naši literaturi!

Na drugi strani je še lep portret neznanega profesorja s kljukastim nosom ter zgodovinska dogodivščina »Navada je železna srajca«. Oboje zasluži vso pozornost naše literarne javnosti.

Na drugi strani se vrstijo članki. Na prvem — častnem — mestu je objavljeno laskavo pismo, ki ga je izdajatelj »Našega lista« poslal neki mladolinoljub. To pismo se glasi:

Dragi g. urednik!

Kar vesel sem novega časopisa, novih mladih sil in idej ter moči. Želim mnogo borbene odločnosti, da se list razširja, da procveta ter še in še razveseljuje vse naročnike.....

Zaradi zaposlenosti šele danes odgovarjam. Iskreno pozdravljam vse sodelujoče.

A. A., Ljubljana.

Mladi gospod ravnatelj odgovarja gospodu mladolinoljubu takole:

Dragi gospod!

Zahvaljujem se vam za vaše pismo. Želje nas in vas so iste.

Prav lepo pozdravljeni in še kaj pišite.

G. ravnatelj.

Še dva prispevka krasita zaključni del lista: Topla čestitka uredništva bralcem za pust in filozofsko modrovanje neznanega avtorja o ljubljanski maškeradi.

Mladim izdajateljem, ki so v eni osebi vse: uredniki, upravniki, direktorji, stavci, pisatelji in slikarji, toplo čestitamo k novemu listu in jim želimo, da bi našo žurnalistiko in našo literaturo obogatili še z mnogimi biseri svojega duha!

Kotičkov striček.

Stričkov kotiček

Ljubi Kotičkov striček! — Vsako nedeljo se zabavam s Tvojimi pogruntanimi pismi. Zato sem se odločil, da Ti tudi jaz pišem.

Doma sem iz obmejnega mesta Prekije, iz prepelega Ptuja. Hodim v II. razred deške osnovne šole. Pot me vodi čez železniški prelaz. Skoraj vsako jutro, ko grem v šolo, mi čuvaj pred nosom zapre zavornice in moram čakati, da oddrda mimo osební vlak. Takrat se smeraj spomnim na Tebe, ker bi rad, da bi vlak tudi mene enkrat potegnil k Tebi v Ljubljano. Kadar se mi bo izpolnila ta želja, Ti bom pravočasno sporočil, da me prideš čakati na postajo, da se v Ljubljani ne izgubim.

Prisrčno Te pozdravlja — Milan Zupanec, učenec II. razr. v Ptuju.

Dragi Milan! — Čudne reči se godijo po svetu. Torej samo takrat, kadar Ti čuvaj pred nosom zapre zavornice, se spomniš name? Potemtakem se moram samo vrlenu čuvaju zahvaliti, da se sploh kdaj spomniš name. Kadar bom kaj hodil tam okoli, ga bom obiskal in mu ponudil ščepc tobaka za njuhanje, da bo sebi in meni na zdravje gromko kihnil. Bog ga živi, vrliga moža!

Zaradi mene pa le nikar v Ljubljano ne hodi, kajti bi se utegnili zgoditi, da bi me tam zastopil iskal. Sem se z Ljubljano že pred meseci hudo skregal in ji za nekaj časa pokazal hrbet. Do grla sem bil sit njene megle in njenega jezika, ki drugega ne zna kot obrati poštene ljudi. Kdaj se bom spet z njo spoprijaznil in se vrnil k njej, še ne vem. Nekaj litrov vode bo vsekakor še steklo v morje, preden se bo to zgodilo.

Pa se še kaj oglasi, če Te moje pismo ne bo do kraja razočaralo. Lep pozdravek! — Kotičkov striček.

MLADA NJIVA

Občinski očetje sodijo...

Občinski očetje so sedeli na klopi pod lipo in ugibali, kaj bi naredili z vaškim pretepačem.

»Porežimo mu prste,« je predlagal kmet, doma iz Zaplate, »da naša občina ne bo več na slabem glasu zaradi tega malopridneža.«

»Raje ga obesimo,« je predlagal drugi.

»To bi bila prehuda kazen,« je rekel tretji.

»Najtežje mu jih trideset po zadnji plati!«

Tako so izbirali kazen in se prerekali do večera.

Županu pa ni bil všeč noben predlog. Venomer je majal z glavo in nezadovoljno brundal v brke. Nazadnje pa je odložil pipo, se moško odkašlal in rekel:

»Možje, naša občina je zelo velika in njen župan sem jaz, ali ne?«

»Seveda,« so možje modro prikimali.

»In ker sem jaz župan, lahko odločujem, kakor se mi zdi, ali ne?«

»Seveda,« so možje spet prikimali — radi ali neradi.

»Nisem hudoben in nočem, da bi svet slabo govoril o meni, zato predlagam, naj si pretepač sam izbere primerno kazen.«

Ob tolikšni modrosti so občinski očetje kar zazijali.

Imenitno! so navdušeno zakričali v zboru. »Naj si izbere kazen sam!«

Pretepač je vstal, se ganjeno zahvalil županu za modro razsodbo in rekel:

»Poslužim se županovega dovoljenja in si izberem kazen sam. Takale naj bo moja kazen: Dajte mi dobro malico, potlej pa me napodite v gozd!«

Občinski očetje so mu hitro prinesli svinjsko kračo in hleb kruha, potlej pa so ga nagнали v gozd — in sodba je bila končana.

Božidar Mikoletič, dijak v Mur. Soboti.

Kadar se mamica...

Kadar se mamica moja zasmee, radost presladka mi v dušo zaveje.

Kadar se mamica moja zajoka, mlado srce od bridkosti mi poka.

Kadar me mamica moja objame — to najsrečnejši trenutek je zame!

Jožef Mihelčič, Dobrava pri Kropi.

Človek in orel

Na planini v skalovju je gnezdil velik orel. Ves dan je letal okrog in iskal hrane zase in za svoje mladiče. Kadar so se vsi skupaj nasitili, so počivali.

Nekega dne se je orel spustil na dvorišče, kjer je skakljal droben piščanček. Že ga je hotel zgrabiti s svojimi kremplji, tedaj pa se je prikazal človek. Zaklinal je:

»O, ptičji kralj, pusti mi edinega piščančka! Raje pojdi nad tatinske vrabe in vrane. Ropaj in pleni drugod, človeku pa prizanesi. Človek je krona stvarstva.«

Orel je vse to mirno poslušal, potem pa je odgovoril:

»Človek, ni mi do ropanja, kadar je moja družina sita. Kadar pa so moji otroci lačni, je moja dolžnost, da jim preskrbim hrano. A kakšen je človek, ki ga hvališ in poveljuješ? Čeprav ima že vsega dovolj, vendar ni zadovoljen. Napada druge, požiga vasi, pobija nedolžne in krade zemljo svojim sosedom. Vidiš, tudi to ni prav. Kadar se bo poboljšal človek, ti bom pustil piščančka, prej pa ne.«

To rekoč, je orel ugrabil piščančka in se dvignil z njim v sinje višave. Človek pa je zamišljeno strmel za njim.

Hinko Bažec, D. M. v Polju.

Sirota

Po cesti roma bosonog in z njim gre žalost, z njim gre jok Zakaj sirotek milo joče, zakaj si briše solze vroče?

Žaluje po ljubeči mami in po očetu v hladni jami. Zaman sirotek se solzi — zapuščen je od vseh ljudi.

Marica Motnikar, učenka 3. razr. m. š. v Zagorju ob Savi.

Trije fantje, trije fantje mladi — so začeli izdajati nov list

Trije fantje, trije fantje mladi, bratje po krvi, so sklenili, da začno izdajati svoj list, ki bo v poljudni obliki obravnaval vsa pereča vprašanja današnjih dni. In kar so sklenili, so tudi izvršili. Novopečenemu časopisu so dali ponosen naslov »Naš list«, ga razmnožili kar na pisalnem stroju in ga razdelili svojim naročnikom. Naročnikov bodo s časom gotovo dobili kot lista in trave, saj je list tako poceni, da cenejši biti ne more: dobiš ga za božji lon, če imaš količjak prijateljskih stikov z uredništvom in upravo novega lista.

Tudi meni, znamenitemu kritiku Krivogledu, je bil en izvod tega »Našega lista« poslan v oceno. Preden se moje pero spusti v kritično presojanje vsebine, naj dobesedno navede najvažnejše, kar je pod glavo novega lista natipkanega. In to je:

List izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.

Uredništvo in uprava: Prule 19, Ljubljana.

Ravnatelj lista: Kovačič Vital.

Za tiskarno: Kovačič Jože.

Tehnično vodstvo: Kovačič Jurij.

Kakor vidite, so si vodilna mesta pri novem listu vrli bratci složno razdelili med seboj. To je vsekakor nekaj edinstvenega, da trije bratje po krvi z ganljivo vnemo skrbijo za procvit enega in istega podjetja. Bravo, fantje!

In zdaj se s kritičnim peresom lotimo vsebine novega lista!

Na prvi strani prinaša »Naš list« vodilno povest »Križev pot našega čopiča«. Povest je odlična in dela mlademu pisatelju vso čast. Edina hiba te povesti je, da ima spodaj v oklepaju napisano: »Dalje prihodnjič«. Samo pomislite, gospod pisatelj, koliko bi povest pridobila na udarnosti in učinkovitosti, če bi namesto Dalje prihodnjič — vrgli v oklepaj: Konec!

Povest je zaključena z lepo sliko, ki nazorno predstavlja »Križev pot našega čopiča«.

Druga stran je napolnjena z ugankarsko šaro. Ker sem na ugankarskem polju popoln lajnik (nestrokovnjak), skromno prepustim oceno te robe strokovnemu kritiku.

Na tretji strani je objavljena športna črtica »Moj smuk«, ki je lepo ilustrirana. Ta črtica ima v sebi vse vrline mladega rodu, ki se vestno ravna po znanem izreku: Zdrava duša v zdravem telesu. Da boste videli, kako spretno to je dvojce mladi pisatelj in športnik v eni osebi združil, objavljamo to črtico v celoti.

Moj smuk

(Črtica.)

Ko sem prišel na Golovec, sem šel na strelišče. Tam je bilo prav lušno. Kmalu smo se naveličali in šli nazaj na Golovec. »Ko sem že prišel nazaj, sem se jaz prav veselo smučal po hribu. Ko sem se hotel spustiti, je ravno stala ena smučarka na tistem mestu, kamor sem se hotel spustiti. Jaz sem mislil, da se bo umaknila, pa sem se zapeljal po hribu. Ko sem se približal njej, sem zavpil: Hop! Hop! Ona pa se še zmenila ni za moje klicanje in je kar stala in gledala fanta, ki je padel. Jaz se nisem mogel več umakniti, zakaj moje smuči so bile že zdavnaj v njej pod nogami. Njo je vrglo v hosto, mene pa je vrglo proti vrhu. Ko se je pobrala, je rekla, da gre po policaja, da bo naredil red. Čudno je res, da mora 20 let stara punca iskati pomoči pri policaju zoper 8 let starega direktorja!

Ko—tal.

Moje kritično pero je spričo resnice, ki je pribita v zadnjem stavku, tako presunjeno, da

Poziv ženskam vsega sveta

Zborovanje švedskih ženskih društev proti barbarskim načinom vojskovanja

Iz Stockholma poročajo 12. februarja: Danes je bilo v Stockholmu zborovanje, ki se ga je udeležilo več ko 30 ženskih društev, ki zastopajo krog 500.000 švedskih žensk.

Zborovanje je veljalo pozivu na vse ženske sveta, da naj dobro preudarijo, kaj pomeni totalna vojna v vsej svoji okrutnosti.

Med drugim so v pozivu tele besede: »Finska je pravkar žrtev te nečloveškosti. Celo v oddaljenih pokrajinah je civilno prebi-

združiti ženske vsega sveta, da najdejo kako sredstvo, da bi se končala ta grozna žaloigra, ki se vprizarja pred našimi očmi. Obačamo se k poedinam ženskam in posebej še k ženskimi društvom in jih za božjo voljo prosimo, naj se povsod po državah združijo ženske v ta namen, da zahtevajo od svojih vlad, naj vendar kaj začno, da bo konec te vojne in da se bo finski narod mogel povrniti v svoje prejšnje življenje. Me bomo storile vse, da se usta-

Pomladanska moda je tu

Značilno za modo 1940 je širina čez boke in prsi, tako da je poudarjena ženskost in ni nič več moderna »tanka linija«. S tem pa bo brčkone oživel tudi steznik, čeprav spremenjen in po modernu prirejen.

Krila so različna. So krila, ki so v gubah, so zgibana, dalje ravna in kot praznja krila so dolga in kakor krinolina.

Glede na barvo in blago: Novi odtenki za poletje so vsi svetli, a mehki: zeleno kot lipa, dalje rezeda, modrosovo; vse vrste rumene barve: žveplenorumen, rumenkasto zeleno in rumeno, kot mimoza. Rdeča barva pa je taka kot cvet žerani in kapucinkov.

Po vzorcih so blagovi: črtasti, progasti. Veliki žepi in svileni trakovi na rjavem plašču za prehodni čas, požirajo in pomladijo plašč.

Lepa pahovka (rutica) nastane, če zložimo tenčice različnih barv (pazi na barve!) in ro-

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

bove prešijemo; tudi v sredini prešijemo, da se deli ne bodo razmikali.

Predpomladanski kostum je sivkaste barve, obšit pa je s črnim krznom na ramenih in na prsih.

Moderno je kratko, zgibano taftasto krilo, ki ga prav tako lahko nosiš pozimi kakor tudi poleti. Zraven pristoji sleherni boljša bluza.

Jabolčni kolač

(Za štiri osebe)

Imaš: 4 debela jabolka, presno maslo, sladkorni poprh. Narediš testo iz 125 g moke, 75 g presnega masla, 1 rumenjaka, 2 žlici smetane. Sladkorno, debelo sipo in 1 beljak potrebuješ za okras.

Najprej olupiš jabolka, jih iztrebiš, narežeš na kolobarčke in jih položiš v lončeno po-

sodo za peko. Pokapljaš s presnim maslom in potreseš s sladk. poprhom.

Testo mrzlo ugneteš, nato ga razvaljaš in položiš kot pokrov vrh jabolok. S čopičem namažeš testo z beljakom in potreseš s sladkorjem. Potem porineš posodo v pečico in pečeš 20 minut. Na mizo daš kolač, ko je še vroč ali le malo ohlajen.

Zapuščena hčerka finskih staršev, ki ji je oče v vojni, mati pa pomaga v taborišču.

valstvo izpostavljeno dan na dan letalskim napadom. Neskončne množice bomb padajo na nezavarovane kraje. Odrasli in otroci so ubiti ali ranjeni medtem ko mirno opravljajo svoja dela, ali pa so prisiljeni, da v hudem mrazu prebijejo ure in dneve v gozdovih ali ledeno-mrzlih kletih. Sovražnik podira zavetišča in bolnišnice. Matere in otroci brez strehe begajo od stanovanja do stanovanja. Hkrati povzroča ta vojna, posebno v tej hudi zimi vsem ruskim vojakom, ki se bojujejo v tujih pokrajinah, strahovito trpljenje.

Ugovarjamo tudi proti nečloveškemu vojskovanju na morju, proti izgubi nevtralnih ladij, ki so last mirujočih držav, in ki zahteva smrtno žrtve. Spritoli teh neskončnih mer moralnega in telesnega trpljenja se morajo

vi to rušenje in odvrne nesreča, ki ograža vse človeštvo.

K temu je pripomnil švedski zunanji minister:

»To zborovanje ima smoter, da ugovarja proti totalni vojni, ki ograža Evropo, da bo propadla. Ugovarja proti barbarskemu načinu vojskovanja. Na švedskem smo priča grozotam na Finskem. Želim, da bi vse ženske v Evropi občutile stud, ki navdaja švedske ženske spritoli napada na finsko ljudstvo. Nikogar ne obtožujem, ne države ne vlade, toda Evropa trga sama sebe in hiti v samomor. Če bomo pozabili, da je vojna za narode nadloga in da je mir edina podlaga stalnega reda in mednarodne pravičnosti, bo vse človeštvo zadela katastrofa.«

Beseda o materinstvu

Materinstvo ni samo telesna skupnost z otroki. Materinstvo je splošno človeško zadržanje dragocene spritoli svojih bližnjih. Poleg materinske žene stoji viteški mož, prav tako pripravljen, da varuje in pomaga. In večkrat se pripeti, da materinska ženska sploh

nima nobenega otroka, kakor tudi viteški mož v današnjem pomenu ni več vitez.

In v tem dejstvu je smisel, katerega utegnejo dati ženske brez otrok svojemu življenju, da so materinske preko tesnega, družinsko omejenega okvirja.

Blagoslovljena je ženska, ki ji je materinstvo prirojeno, ki čuti, da je ustvarjena za varušvo in zaščito! Lahkotno s trdno samoumevnostjo stopa po svoji poti. Težje je ženski, ki si mora materinstvo po spoznanju dobrega in potrebnega šele privzgojiti. Mogoče ne bo nikoli tako prepričevalno vplivala in ne bo mogla zmeraj pravo zadeti v svojem delovanju in bo nemara časih brez umevanja segla mimo in ne bo prav umevana. Pa bo vendar hodila po pravi poti, če se bo potrudila, da bo vedno pomislila:

Materinstvo se ne pravi po šolarsko poučevati. Materinstvo ne pričakuje zahvale. Materinstvo noče biti javno priznano. Materinstvo se ne rine v ospredje. Materinstvo se veseli žrtvovanja. Materinstvo je nemara občutno, nikoli pa ne občutljivo.

Kaša z jetrcami

Skuhaš pol litra kaše s koščkom masti dotlej, dokler ni mehka. Prečistiš skozi stroj četrtil kilograma telečjih jeter, primešaš oprazeno čebulo, osoliš, popopraš in daš vse v kašo in spečeš v namazani pekači v pečici.

Domači vrt

Sadno drevje in okrasne grme je treba obrezati

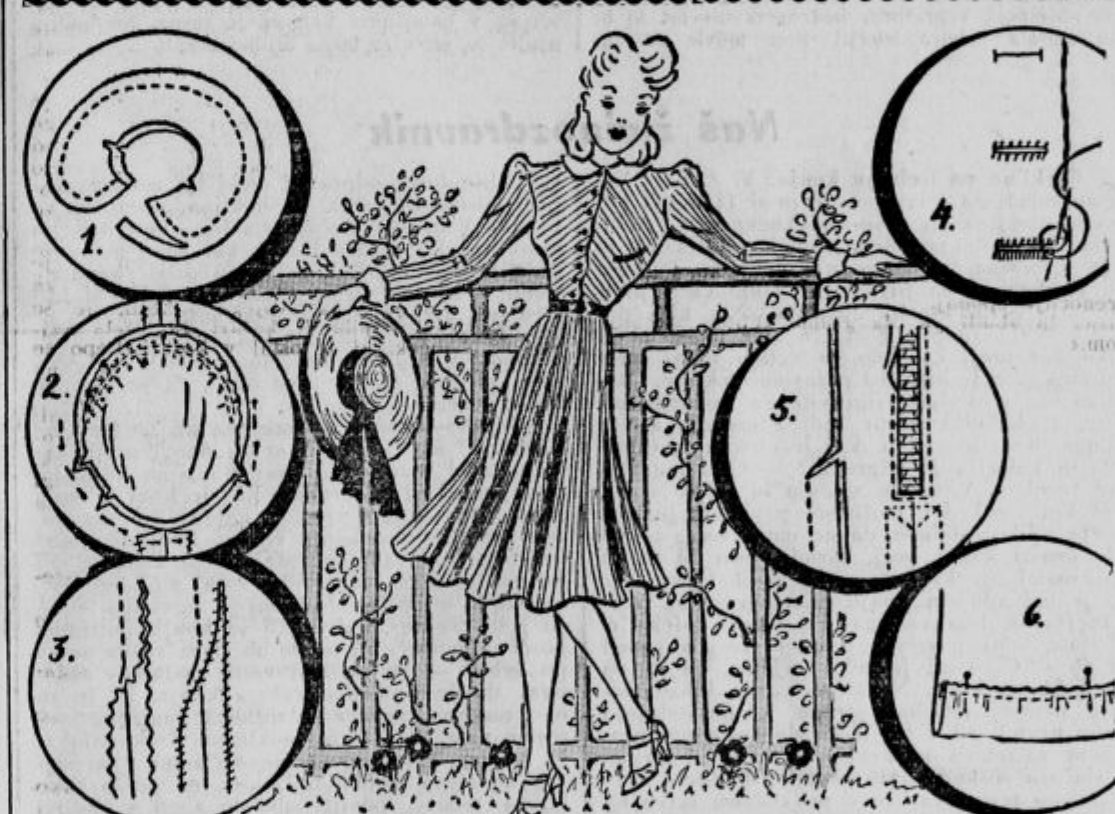
Skoro na vsakem domačem vrtu, pa če je še tako majhen, gojimo nekaj sadnih dreves — navadno v pritličnih oblikah — nekaj grmov ribeza ali lvanovega grozdja, morebiti tudi par grmov kosmulje in vrsto malin in več ali manj okrasnih cvetličnih grmov. Vse to trajno vrtno rastlinje treba vsako pomlad, preden začne brsketi, kolikor toliko obrezati.

Pritlično sadno drevje gojimo na planem ali ob stenah kot špalir in sicer v somernih, pravilnih ali pa v preprostih, naravnih oblikah. Umetne, pravilne oblike (piramide, razne palmete itd.) se vedno bolj opuščajo. Za take oblike so primerne edino le hrustke v raznih, žlahtnih, debeloplodnih sortah. Vsa druga sadna plemena gojimo pa izključno v obliki sadnih grmičev z nizkim deblom, ob zidu pa v preprostih pahljačastih oblikah. Kdor pa hoče vendarle gojiti in obrezovati umetne oblike, se mora pač sam priučiti tega sicer zelo zanimivega in pobudnega, pa ne tako preprostega posla. Z ljubeznijo do stvari lahko vsakdo doseže potrebno spretnost. To nam izpričujejo ljubitelji iz raznih stanov, ki so se po knjigah in po opazovanju tako izurili v obrezovanju, da je veselje pogledati njihovo sadno drevje. Preprost lastnik, ki nima niti časa niti potrebe volje do tega dela, se bo pa omejil samo na najpotrebnejše izrezovanje pregošnih glavnih vej in po njih rastočega

rodnega lesa, da bodo vrhovi kar možl redki, zračni, kajti le tiste veje in vejice, do katerih morejo sončni žarki, so rodovitne in rože zdrave, lepo razvite, okusne plodove. Tako redčenje krone ni nikakoli umetnost in nam že zdrav razum pove, katera veja je odveč, katera ima slabo lego, kje je rodni les pregošit itd. Izrezujemo posebno preveč pokončne veje, varujemo pa posevno in vodoravno rastoče. Prav tako odstranjujemo navznotraj rastoče rodne šibice, varujemo pa tiste, ki rasto na spodnji, zunanji strani glavnih vej. Krajšamo samo voditeljice (končne prirastke prejšnjega leta), ako so prebujni, da dosežejo v vrhu neko enakomernost. Le ne prepuščati obrezovanja neukim sušnarjem, ki nimajo pojma o bistvu obrezovanja in opravljajo zato ta posel mehanično, tako kakor bi obrezovali živo mejo. Taki obrezači pokvarijo najlepše drevo, da ni nikdar nič pride iz njega ne glede zunanje oblike ne glede rodovitnosti.

Še preprostejše je obrezovanje ribeza. Teh grmov prav za prav nič ne obrezujemo, ampak vsako leto iztrebimo prav v tleh stare, gole veje, ki so se izrodile, da naredimo prostor mlademu, eno- do dvoletnemu naraščanju. S takim ravnanjem ostanajo grmi vedno dovolj redki in se od leta do leta obnavljajo, oziroma pomlajajo. Krajšamo samo izjemoma tu ali tam kakšen prav previsok enoleten poganjek, vse druge primerno visoke mlade poganjke iz prejšnjega leta pustimo neokrajšane, ker ti cvete po vsej svoji dolžini in je najlepše grozdjčje proti vrhu.

Na isti način trebimo kosmulje (agras), da se grmi povečajo iz zgostel. Malinam oziroma morali že jeseni prevečati in popolnoma iz tal iztrebiti vse šibe, ki so lansko leto rodile; mladi laneki podrastek, ki

Doma sešita obleka

Preden začneš zase šivati obleko, si moraš priskrbeti izvrsten kroj. Tudi blago bodi dobro in trpežno, vendar ne drago, ker se ti lahko kaj zarezhe. Drago blago zahteva pač večših rok. Pri šivanju je treba veliko mero potrpežljivosti, zato ni vsakdo za šivanje. Ko človek še ni vajen šivati, mu delo ne gre hitro od rok in treba je, da poznaš nekaj zadevnih nasvetov:

1. Če je ovratnik že skupaj sešit, prikrojiš blago njemu primerno in šele potem ovratnik obrobiš.

2. Jako težavno je prišiti rokava k obleki. Rokav je treba nabrati in ga v odprtino pri-

peti, pri čemer je treba paziti, da ležijo zareze v rokavu natančno nasproti zarezam v odprtini za rokav. Če je treba na rokavu spremeniti kaj glede na dolžino, naj se ta sprememba opravi ali pri odprtini rokava ali pa v zapestju. Sicer komolec ne bo na pravem kraju. Če je rokav v gubah, ki padajo v ospredje, tedaj si zadnji del rokava preveč potegnili naprej. Če pa gube padajo nazaj, si rokav potegnili preveč naprej. Rokav je le tedaj brez napak vsit, če gredo nitke blaga od rame naravnost dalje po rokavu.

3. Najboljši rob krila je seveda navaden, preprost in gladek rob.

4. Lepe gumbnice zahtevajo veliko dela. Razdalje je treba natančno premeriti, urezati jih je treba s posebnimi skrajjari, robove je treba najprej samo obšiti šele nato jih pravilno izdelati.

5. Če je treba prišiti zaponko na zadrgo, se ureže najprej rob za zaponko potem zapogneš blago in prišiješ zadrgo.

6. Dolžina krila se zaznamuje z bucikami. Če je krilo jako široko, na primer, okroglo urezano, potem je dobro potegniti nit skozi, ki je tako dolgo vlečeš skupaj, dokler nimaš primerne širine.

Krompirjeva kaša bo rahla, če dodaš malo pečil. praška, preden daš na mizo. Za krompirjevo kašo za šest oseb je zadosti pol žličke pečilnega praška.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše ček. račune: Belgija: št. 8064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-63, Ned Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Naš domači zdravnik

S. K. Evropa. Po prestani boleznimi nimate naščaja, ki si ga tako želite. Teoretično je možna oploditev na način, kakor ga opisujete. Koliko pa se praktično to obnese, vam pa ne morem povedati. Preden pa bi poskusili, je potrebna temeljita preiskava, ki mora dognati, če žleze sploh še delujejo in jih ni bolezen popolnoma razdejala. — V mladih letih človek ne misli ali pa prav malo, kaj bo čez leta. Ko pa pride čas, je hudo, ko vidi človek, kako je brez moči. Dvakrat hudo pa je, če je človek poročen in se mu želje ne izpolnijo.

N. F. S. 16 let star fant ste. Zelo vam je nerodno, ker imate po nogah dolge in grde koccine. Skoraj si ne upate nositi kratkih hlač, morate jih pa zaradi športa. Radi bi zvedeli za kakšno sredstvo, ki bi za vedno pregnalo to nadlogo. — Prav zaradi tega, ker ste mladi, vas take malenkosti motijo. Mislite, da ljudje nimajo drugega dela in vse obudujejo le vaše bujno poraščene krače. Kar danes še ne znate ceniti, boste s časom cenili. Zato kar mirno spite in gojite šport še naprej.

Stajerec. Včasih je res neznanje krivo, da človek zabodi, kar potem obžaluje vse življenje. Še večkrat pa je kriva lahkomišelnost in mladostna brezskrbnost. Bolezen ste ozdravili, če ste točno popisali. Vsaka rana pa se zaceli z brazgotino. Prav tako tudi te rane. Čez leta povzročajo lahko te brazgotine svojemu lastniku težave. Tudi se lahko pojavijo čez leta ognjaki (abscesi). To so daljnje posledice. V ožjem smislu besede pa se bolezen ne more ponoviti, če ste jo res ozdravili. Možna pa je seveda ponovna okužba, ker bolezen ne zapusti nobene imunosti. Svetujem pa, da greste k strokovnjaku na pregled. Ugotovil vam bo, če ste res ozdraveli.

K. M. P. Smrčanja bi se radi odvadili. Stari ste 47 let, zdravi. Pokadite do 20 cigaret in spijete poldrug liter vina dnevno. — Smrčanje, ki je prava slast za bližnjega, ki ga more poslušati, je včasih res samo razvada, ki nastane pri dihanju skozi usta in ležanju vznak. V tem primeru se je treba pač potruditi in se navaditi dihati skozi nos. Pogosto pa najdemo nepravilnosti v nosu, zaradi katerih je dihanje skozi nos nemogoče ali pa vsaj zelo oteženo. V tem primeru pa je najprej treba odpraviti nepravilnosti v nosu. Na vašem mestu bi se jaz omejil v uživanju cigaret in alkohola v teh letih. Nekoč vam bo še prav prišlo.

B. J. P. 60 let stari. Lani v avgustu so vas operirali in vam izrezali ledvica na eni strani. Zdaj so vas začela boleti ledvica na drugi strani. Mislite, da ste premalo pazili nase. Vprašujete, če more človek živeti brez ledvic. — Ledvica so tako važni organi, da je brez njih življenje nemogoče, ker se človek v kratkem zasturi s snovmi, ki bi jih morala ledvica izločiti. Brez ledvic na eni

strani je možno živeti, ker se druge ledvice povečajo in prevzamejo nalogo, ki so jo opravljale prve ledvice. Pojdite takoj k strokovnjaku, ki vas je operiral, da ugotovi, kaj je z ledvicami. Prav nič ne odlašajte.

Celjanka. Ob času imate hude bolečine. Glava in križ vas boli včasih že teden dni poprej. Zdravili ste se že. Trenutno vam je odleglo. Vedno si pa ne morete pomagati z zdravili, ker ste predaleč od zdravnika. Na obrazu se vam pojavljajo drobni mozolji, ki so posebno vidni pri umivanju. Ko ste bili drugje, te nadloge niste poznali. Uživate le meso, ker zelenjave ne morete prenesti. — Vaši mladi znanci se je napravili na prsih boleč izpuščaj, ki se je razširil tako, da je nastala velika, gnojna rana. Če je bolezen nevarna? S kakšnimi domačimi zdravili bi se dala rana ozdraviti. — Križi in bolečine, ki se pojavljajo ob mesecu, so odvisne od mnogih činitelj, ki so organskega izvora (n. pr. nepravilna lega maternice, motnje v delovanju ovarijskega sistema, ki so v zvezi z izločanjem itd.), živčnega izvora po najnovejših dognanjih pa so odvisni celo od snovi v hrani, ki povzročajo preobčutljivost organizma. Zdravljenje je seveda potem uspešno le, če poznamo te činitelje. Vse drugo pomaga le trenutno. Ker ste oddaljeni od zdravnika, se morate pač zdraviti z zdravili, ki jih imate ob takih prilikah pri roki. — Mozolji, ki jih opažate, so čisto res v zvezi z neredno prebavo. Menim, da bo to tudi pri vas vzrok, zlasti še, ker jeste samo meso hrano. Nadlogo boste odpravili le, če si to uredite s tem, da spremenite prehrano. Jejte čim več zelenjave in sočiva ali pa vsaj mešano hrano. Za umivanje pa vam priporočam žvepleno mazilo. — Prav tako bi bilo pri prijateljski potrebni ugotovitvi, odkod izpuščaji, češar pa iz vašega opisa ne morem. Lahko je to samo navadno okuženje ali pa tiči za njim kaj hujšega, resnejšega. Svetoval bi, naj stopi do strokovnjaka za kožne bolezni. Rano pa naj si izpira s kamelici ali hypermanganovo rastlino, dokler se rana ne izčisti. Ko se bo rana izčistila, pa naj deva gori mazilo, ki pospešuje celjenje (n. pr. mecesno mazilo ali pa mazilo iz ribjega olja).

M. C. G. 56 let stari. Pred 6 leti ste zgrubili ob mesecu. Pol leta sem pa zopet krvavile. Kravivate se pojavljajo v daljših in krajših presledkih. Kri je tekoča, včasih pa tudi v kosih. Nekatrat ste bljuvali. Hudo ste zapečeni, močno ste shujšali v zadnjem času. V spodnjem delu trebuha imate od časa do časa hude bolečine. Kako bi si z domačimi zdravili pomagali? — Želite bi, da bi vam res rože pomagale. Vendar pa ne poznamo še teh rož. Ne preostane vam drugega, da greste k strokovnjaku za ženske bolezni ali pa v bolnišnico. Bolezen je resna. Ne podcenjujte je, sicer se boste bridko kesali.

Naš živinozdravnik

Oteklina na trebuhu konja. V. Z. G. — Vašemu mlademu konju se je pred 14 dnevi pojavila oteklina na prsih, od koder se je polagoma razširila po vsem trebuhu. Oteklina je precej močna, za spoznanje nekoliko toplejša od okolice in na pritisk ne boli. Če s prsti močnejše pritisnete na oteklino, se v njej poznajo oditisi prstov. Konj za silo je, toda ne tako kot prej. Za delo je veliko manj uporaben kakor je bil pred pojavom otekline. Oteklino ste poskušali odpraviti na različne načine, z obkladki kakor tudi z masažo, a vse zaman. Radi bi vedeli, kaj je oteklino povzročilo in kako bi jo odpravili? — Oteklina ima več vzrokov. V vašem slučaju bi prišle v poštev kot vzrok dve možnosti: prvič, da je srce konja izločilo oslabele, da ne more več s toliko silo črpati kakor prej, zaradi česar bi prišlo do zaostajanja krvi na nižjih delih telesa, kar pa je pri mladem konju manj verjetno. Verjetnejša bi bila razlaga na osnovi infekcije. Če ima konj povišano telesno vročino izmed 39 do 40°C, tedaj je zelo verjetno, da so po sredi kužne klice. Nekatere kužne klice izločajo namreč posebne strupe, ki poškodujejo stene krvnih žil v tej meri, da postanejo propustne za tekočino del krvi, nazvan krvni serum. V slučaju poškodovanih krvnih žil izstopi krvni serum ter se razlije v podkožnem tkivu na najnižjih delih telesa. Tako je n. pr. mogoče opaziti omenjeno oteklino pri obolenju na smoliki, in sicer pri notranji obliki smolike, ko se zagnajo mezigovne žleze na pljučih ali črevesju.

Pravni nasveti

Poslovna knjižica. L. R. — Vprašate, kje bi dobil sin, ki se je izučil v trgovini, poslovno knjižico? — Poslovne knjižice izdajajo občine; za osebe pa, ki so se izučile trgovine ali obrta, ali so zaposlene v trgovinskih ali obrtnih obratovalnicah, prisilne družbe trgovcev ali obrtnikov.

Mlinar. J. K. S. — Za dovoljenje prodajanja moke se obrnite na domače okrajno načelstvo, ki je obrtno oblastvo prve stopnje.

Gostilniška obrt. F. K. R. — Vprašajte pri okrajnem načelstvu, ali bi imela vaša prošnja kaj izgledov na uspeh.

Razveljavitev preklica. I. P. — Če prestanje pogoji za preklic, se razveljavitev preklica zaradi umobolnosti ali slabomnosti po službeni dolžnosti, ali na predlog. Zato se lahko javite pri sodišču in prosite, da se vzame predlog za razveljavitev preklica v zapisnik. O vaših pravih in upravičenosti vaših zastopnikov do stroškov se ne moremo izjaviti, ker so vaši podatki prepomanjkljivi, a spisov ne moremo vpogledati.

Prevzem dolga in poročstvo. S. I. L. — Lastniku hiše, ki je najel posojilo, ste šli za poroka. Posojilo je na hiši vknjiženo. Sedaj je hišni lastnik hiše brez vodnosti porokov in tudi brez vodnosti upnika predal. Kupec je seveda prevzel tudi vknjiženi dolg. Vprašate, ali je tudi poročstvo prešlo na novega dolžnika-kupca, ali pa se mu porok lahko odpove? — Pri prevzemu dolga jamči porok, ki je jamčil prvemu

Če želite torej odpraviti oteklino, morate najprej odstraniti vzrok, ki oteklino povzroča. To bi bila v danem slučaju smolika, katero dajte strokovnjaku v zdravljenje, ker sami ne boste dosti mogli uspeti. V nobenem primeru pa ne smete s konjem delati. Konju je dobro dajati sredstva, ki pospešujejo delovanje srca in ledvic, kakor je to n. pr. močna črna kava in alkohol. V kolikor oteklino spremlja zelo visoka vročina, imejte pred očmi, da je bolezen lahko smrtno nevarna.

Šepavost konja, povzročena po nastopu na krono. V. K. C. — Pred nekaj dnevi se je nastopil med vožnjo vaš konj. Rana na kroni na prvi pogled ni bila velika. Ker je konj le malo šepal, ste vozili z njim še naprej. Ko ste hoteli tretjega dne konja vpreči, konj ni mogel več stopiti na ranjeno zadnjo nogo. Dali ste mu en dan počitka, toda stanje se ni nič zboljšalo, ampak le še poslabšalo. Konj je začel tudi slabše jesti. Želite zvedeti, ali je konju potrebna posebna pomoč, ali pa se bo stvar rešila sama po sebi? — Na podlagi vaših podatkov sklepam, da je poškodba vašega konja, ki je za oko majhna, vendar le težkega značaja. Svetujem vam, da čimprej pokličete strokovnjaka, ki bo izvršil potrebno operacijo ter vam dal vsa nadaljna navodila. Dokler ne pride strokovna pomoč, povijte obolelo nogo v okolici nastopa z vato ali volnenimi krpmi, ki dobro držijo toploto in vlago. Ovoj oziroma nogo vložite vsake dve uri s čim toplejšo raztopino Burvilih tablet.

dolžniku, novemu dolžniku tedaj, če je on na menjavo dolžnikov pristal. Prevzem dolga po novem dolžniku pa se more izvršiti samo z upnikovim privoljenjem. Zato mora hišni lastnik, ki je prodal hišo s hipoteko vred, upnika o tem obvestiti s pozivom, da se izjavi glede privolitve. Če se upnik v 6 mesecih ne izjavi, se smatra, da je prenos dolga na novega dolžnika odobril. Previden upnik pa tega ne bo storil, če mu novi dolžnik ne bo preskrbel zadostne varnosti, ampak bo raje zadržal v obvezi prvega dolžnika, za katerim stoji še porok.

Neobjavljen članek. F. V. — Sestavili ste daljši članek in ga izročili uredništvu nekega lista v priobčitev. Del honorarja ste prejeli že vnaprej. Po treh letih pa vaše delo še ni bilo objavljeno. Vprašate, ali smete članek v celoti ali pa posamezna poglavja prepisati in jih dati drugemu listu v objavo? — Če se z uredništvom niste dogovorili glede roka, v katerem se ima vaše delo objaviti, bo pravilno, če določite primeren rok, v katerem naj se članek objavi s pretnjo, da po tem roku odstopite od dogovora, ako članek ne bo objavljen. V tem primeru bi seveda morali tudi honorar vrniti. Kar se pa tiče razpolaganja s takimi članki po avtorju, vas opozarjam na zakon o zaščiti avtorske pravice, ki v § 13. pravi, da s pri-spevki, ki so izšli v novinah, časopisih ali drugih periodičnih delih, smejo njih avtorji svobodno razpolagati, če ni dogovorjeno kaj drugega.

Strojni ključavničar. L. F. — Obrnite se na domače okrajno načelstvo s prošnjo, da vam dolože, kako daleč sega vaša obrtna pravica glede izdelovanja posameznih predmetov.

Krajsan rok. I. B. — Prvi sin je odslužil 18 mesečni rok, drugi devet mesečni, tretji pa je služil spet 18 mesečni rok. Vprašate, ali bi četrti sin mogel doseči kot hranilec oprostitve vojaške službe ali vsaj skrajšan rok? Četrti ima namreč službo, da lahko doma pomaga, ostali pa zaslužijo samo toliko, da je komaj za nje. Posledje je bolj majhno. — Vaš četrti sin nima pogojev niti za oprostitve vo-

Jamstvo za dolgove pokojnega moža. A. B. M. — Vprašate, ali se vam lahko odvzame rodbinska pokojnina za plačilo dolgov, ki jih je zapustil pokojni mož, ter ali se vam lahko zarubi zavarovalnina, ki ste jo prejeli po smrti moža? — Za dolgove pokojnega moža jamči njegova zapuščina. V zapuščino pa se ne šteje ženina rodbinska pokojnina in se ji torej ne more odvzeti za plačilo moževih dolgov. Tudi zavarovalnina, ki jo prejme žena na podlagi zavarovalne pogodbe, ki jo je mož sklenil v ženino korist, ne spada v zapuščino. Javke službe, niti za skrajšan rok. Za hranitelje, ki so oproščeni, se smatrajo samo edini hranitelji družin, ki vzdržujejo družine in plačujejo letno manj kot 120 din neposrednega davka in v družini poleg njih ni nobenega družinskega člana sposobnega za delo. Pri vas pa tega ni. Pravice za skrajšan rok pa tudi nima, ker nista dva brata povrsti pred njim odslužila polnega roka.

Davčni ekssekutor. C. M. B. — Če ste nastavljeni v državni službi kot dnevničar (nadničar), nimate pravice do plačane letnega dopusta. Tudi ob času boleznih vam ne pripada nagrada. Sicer si pa ogledite navodila finančnega ministra o dnuarjih, katera navodila je izdal minister po predpisu § 182. urad. zak.

Zvezda. — Fant, ki je imel z dekletom intimno znanje in je dekletu dajal ob raznih prilikah darila, ne more teh daril zahtevati nazaj, čeprav se je razmerje razdro. Denar, ki bi ga dekle prejela kot posojilo, bo pa morala vrniti, če bo fant res dokazal, da ga je dal kot posojilo, ne pa kot nagrado za razmerje.

Pravda zaradi poti. M. J. D. — Imeli ste zastopnika na prvi in drugi stopnji. Ta vam bo lahko raztolmačil izgubljeno pravdo. Iz razlogov sodbje je razvidno, zakaj je sodišče verjelo pričam, ki so govorile v vaš neprilog. Vaš zastopnik, kateremu lahko zaupate, vam bo na podlagi celotnega pravnega gradiva vedel svetovati, če in kaj bi se še v vaš prilogo moglo napraviti.

Dota 1921. — Denar, ki ga je nezakonski oče dal kot enkratno odpravnino za svojega nezakonskega otroka, je namenjen za vzdrževanje in preživljanje otroka. Sodišče bi moralo poskrbeti za varno naložitev tega denarja in odobriti porabo istega za otroka. Če bi bil založen znesek izčrpan, preden bi bil otrok sposoben, da se sam lahko preživlja, bo sodišče na predlog varuha lahko prisililo nezakonskega očeta, da še dalje prispeva za nujno otrokovo preživljanje. Svetujemo vam, da se pri pristojnem varstvenem sodišču prepričate, koliko denarja je bilo v ta namen za nezakonskega otroka založenega in koliko dosedaj za otroka porabljenega. Če se mati zaradi bojzani pred očimom premalo briga za koristi otroka, povejte tudi to varstvenemu sodišču in predlagajte sebe za varuha.

Davčni nasveti

J. B. Studeno 6. Imate predpis na zemljariji 34 din, samoupravnih dokladah 85 din; davka pa ne morete plačati, ker nimate nikakih dohodkov. Kako bi dosegli znižanje davkov?

Za tekoče davčno leto 1940 boste morali plačati le občinske doklade, če ste kmetovalcev. Po spremembah zakona o neposrednih davkih od 22. decembra 1939 so namreč davka prosta zemljišča tistih kmetovalcev, katerim se predpisuje zgolj zemljarijna, če skupna vsota katastrskega čistega dohodka njih celokupnega zemljišča, samolastniškega in solastniškega, ki je v območju ene davčne uprave, ne znaša več kot 1000 din.

Ta oprostitev velja tudi za vse doklade razen občinskih, ki pa se ne smejo nalogati v večjem znesku od predpisa za leto 1939.

Glede zaostanka iz lanskega leta pa se domeni za davčno upravo, da odplačate zaostanek v mesečnih ali daljših obrokih.

K. J. Slovenjgradec, podaljšanje davčne olajšave za novo hišo. — Vsi predpisane davke mesta letoviškim krajem, ste prosili, da se podaljša davčna olajšava za vašo hišo, zgrajeno leta 1929, za nadaljnjih 10 let. Finančna direkcija je vašo prošnjo zavrnila z utemeljitvijo, da niso podani pogoji za dovolitev davčne olajšave za 20letno dobo, ker naknadne spremembe glede letoviškega ali turističnega značaja ne vplivajo na trajanje (podaljšanje) davčne olajšave.

Stališče finančne direkcije je pravilno in bi morebitna pritožba predvidoma ne imela uspeha. Za priznanje davčne olajšave je vedno merodajno stanje v začetku davčne obveznosti. Proglasitev vašega mesta letoviškim krajem se upošteva po sedanjih zakonih le pri zgradbah, pri katerih je nastopila davčna obveznost po proglasitvi letoviškim krajem. Davčna olajšava bi se lahko priznala za nazaj le na podlagi takega zakonskega določila. Tega pa dosegljati tudi hišni posestniki Ljubljani priključenih občin niso dosegli.

R. M. Prevalje. Odpis davkov in taks po uredbi od 22. dec. 1939. — Po uredbi o odpisu zaostankov davkov, taks in kazni se lahko odpisejo tudi zapuščinske takse, če so izpolnjeni pogoji za odpis, ker jih pravilnik k tej uredbi ne navaja med izjemami.

Kmetijski nasveti

Živina grize les, hira in poginja. Š. F. D. — Pišete, da ste že štiri gospodar na istem posestvu, na katerem jih je že pet propadlo zaradi živine. Krave ne morete imeti dalje kot leto dni, pa vam vsaka shira. Tudi ostala živina, bodisi še tako lepa, ko jo dobite, začne hirati že čez mesec dni. Krma je bolj trda in res se dobi vmes. Živina rajši žre slamo kot to krmo. Vsako leto morate napraviti nove jasi, ker jih živina vse zgrize. Tudi druga drugi grize dlako in pije gnojnico. Prejšnji gospodar je v 4 letih zakopal 5 krav in 1 junca. Pravijo, da pri tej štali je »narejeno«, zato nobena živina ne uspeva. Letno izdaste 500 din za klajno apno, pa nič ne zaleže. — Pri vas je res »narejeno«, toda v krmi, ne v hlevu. Krave moremo iz vsega dolgega opisa pogneti, imate zelo slabe travnike, ki jim primanjkuje apna in fosforne kisline, pa tudi hlevskega gnoja ali komposta. Dokler teh ne boste spravili v red, tako dolgo bo tudi vaši živini »narejeno«. Samo klajno apno ne pomaga, kakor sami vidite. Tu je treba najprej na travnike apnenega prahu, kostne moke, gnojnice, komposta ali pa hlevskega gnoja. Potem bo tudi krma drugačnja. — Za takojšnjo pomoč poskusite z ribjo moko ali z ribjim oljem — Težakovo olje — dalje nekoliko z otrobi ter z navadno soljo. Za ribjo moko in Težakovo olje dobite navodila, koliko na dan

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat vašnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim česše našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci!

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje zastoj in z veseljem: Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Nehvaležna hčerka. »Franc.« — Hčerka je živila v skupnem gospodinjstvu s starši, t. j. očetom in materjo ter so bili vsi zaposleni in se je zaslužek vseh treh zložil skupaj in so se skupno pokrile vse tekoče potrebe. Ko je bila hčerka stara 25 let, se je poročila in zdaj zahteva od staršev, da ji vrnejo vse, kar je ona tekom zadnjih 7 let zaslužila, češ da je ta denar dala staršem le v hrambo. — Ko je bila hčerka sposobna, da sama sebe preživlja, tedaj ko je imela lasten zaslužek, niso bili starši več dolžni, da hčerko doma hranijo in oblačijo zastoj. Kar so tedaj starši dali v tem času za prehrano in obleko hčerke, opravičeno lahko odbijejo od hčerke zahteve. Vprašanje pa je sploh, če ni morda hčerka denar dala staršem zato, da ima polno oskrbo doma. Potem je njena sedanja zahteva sploh neutemeljena.

Opuščen občinski kolovoz. F. P. V. — Če hočete sami na lastne stroške obnoviti opuščen občinski kolovoz, se morate najprej sporazumeti z občino, da vam bo to dovolila. Drevesa, ki so zrastle na občinskem svetu so last občine. Seveda je vprašanje, če je svet opuščenega občinskega kolovoza še občinski ali ne: S preko 40-letnim mirnim uživanjem tega sveta je meja ta svet že pripošteval in bi opravičeno smel prepovedati občini vsak poseg v ta pripoštevani svet.

Škoda zaradi praznega stanovanja. J. K. R. — Stranka, ki vam je pred pričami izjavila, da se bo takoj vselila v stanovanje, čim bo izpraznjeno, in da za njo stanovanje rezervirajte, samo s temi besedami še ni mogla skleniti najemne pogodbe. Če zaradi njenega zagotovila, da bo najela to stanovanje, niste iskali drugih najemnikov in je stanovanje po izselitvi prejšnje stranke ostalo prazno, ker se je nova stranka premislila, češ, da so ji sohe premajhne, vas je dolžna oškodovati za izpad enomesečne najemnine.

Pilot. K. A. — Obrnite se na Aeroklub v Ljubljani, kjer boste zvedeli, pod kakšnimi pogoji bi se mogli izučiti za pilota.

Ker so vaši davčni zaostanki koncem leta 1937 znašali din 14.000 predpis neposrednih davkov leta 1938 pa je znašal le din 11.000 lahko prosite za odpis, če bi izterjava zaostanka pomenila vaš gospodarski propad.

Prošnjo za odpis se morajo vložiti v 3 mesecih od dne razglasitve uredbe (to je od 23. dec. 1939). V isti prošnji se lahko prosijo za odpis zaostankov davka taks, davčnih in taksnih kazni.

Prošnjo se izročajo občini, v krajih, kjer je davčna uprava, pa davčni upravi. Kdor pa ima dolg v območju več uprav, mora predložiti vsaki upravi posebno prošnjo.

Prošnja mora vsebovati podatke o vsej imovini davčnega zavezanca in izjavo, da druge premične ali nepremične imovine nima. Pri dokazih, ki jih prosilec po svojem prevdaru izbere in prošnji priloži, morata biti tudi zemljiško knjižni izpisek in potrdilo občine o prosljevem imovinskem stanju.

Če ne stanuje prosilec v občini predpisa, mora priložiti prošnji potrdilo občine stalnega bivališča in občine, kjer mu je davek predpisan.

Prošnjo in priloge kmetovalcev (t. 15 čl. 32 zakona o neposrednih davkih) malih obrtnikov-pavsalistov in oseb, katerih davčni predpis v letu 1938 ni znašal več kot 200 dinarjev, so takse proste. V ta namen izda oblastvo, ki knjiži in pobira davke (davčna uprava) na interesentovo zahtevo potrdilo o tem, ali mora biti ta oseba deležna ugodnosti, da vložijo prošnjo in vse priloge brez takse. Na podstavi takega potrdila izda vsako oblastvo, pri katerem prosijo prosilec potrebnih podatkov ali dokazil, te brez plačila takse.

Prosilec mora priložiti izdano potrdilo svojji prošnji. O prošnji razpravljajo posebni odbori. Sejam sme prisostvovati prosilec osebno; sme pa ga tudi zastopati upravičen pooblaščenec.

Odpisati se sme davke le, če je zaostanek koncem leta 1937 ugotovljen po določilih pravilnika, večji kakor predpis leta 1938. Pri takšni prošnji pri katerih ni letnega predpisa, odpis ni dopusten, če taksi zaostanek ni večji od enoletnega davčnega predpisa.

Ako se ugotovi, da more dolžnik brez nevarnosti za gospodarski obstanek odplačati del zaostankov, se odpise zaostanke delno.

enega ali drugega. (Ne obojno naenkrat.) Če priložite eno žličko na dan klajnega apna, ne oškodovate. Če bi pa tudi tako zdravljenje ne pomagalo (uspeh se bo spoznal šele v teku enega meseca), tedaj pokličite živinozdravnika, da na licu mesta ugotovi morebitni kak drugi vzrok propadanja vaše živine.

Kamnita tla v kuhinji so mrzla. I. M. I. L. — V kuhinji imate po tleh kamnite plošče. Vaša žena stoka, da jo zebe v noge pri štedilniku in dobila je na njih še trganje. Lesena tla bi postavili, pa se bojite, da bodo vedno umazana. Slišali ste o nekem ksilolitu — tlaku, pa se vam zdi predrag. Zelite nasveta, kakšna tla bi bila za kuhinjo, da bi bila topla, vzlic temu pa čista. — Ksilolitni tlak so vsekarj najbolj idealna tla za kuhinje, ker niso mrzla in se lahko dajo čistiti. Če pa zanj ne zmorate, vam ne preostane drugega kakor lesen pod vrh kamnitih plošč. Tudi ta more biti čist, če ima gospodinja dovolj smisla za red in snago in če ga vsaj enkrat na teden dobro poribite. Seveda morajo tudi drugi paziti na snago, ne samo ona. Bolje je nekoliko več dela, kot pa trpljenje po mrzlu in naposled bolezen. Ali pa, če hočete imeti kuhinjo lepo, tedaj žrtvujte rajši sedaj za ksilolitni tlak, kot pa pozneje za zdravljenje revmatizma pri vaši ženi.

ODREZITE

„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 3. marca 1940

Londonska univerza

Poglavitno posloje univerze v Londonu

Londonska univerza spada k največjim in hkrati k najmlajšim univerzam v Evropi. Šele pred kakimi 100 leti, torej pozneje kot vsa evropska glavna mesta, je London dobil svojo univerzo. Nastala je iz dveh kolegijev, to se pravi, iz naučnega in raziskovalnega inštituta z lastno upravo — ki sta bila ustanovljena v dvajsetih letih prejšnjega stoletja. Eden od teh, »University College«, je nastal iz istega liberalnega političnega in finančnopolitičnega gibanja, ki je živel za velikim političnim reformnim zakonom Anglije iz l. 1832, ki je bil prvi take vrste. Skupina resnih in socialno mislečih mož, h katerim je spadal tudi filozof in narodni gospodar John Stuart Mill, je hotela ustanoviti univerzo, ki jo ne bi vezale verske sponke, ki so takrat utesnjevale nauk in raziskovanje starodavnih univerz v Oxfordu in Cambridgeju. Uspelo jim je dobiti sredstev za tak kolegij v Londonu. Toda konservativci, tako zvani »toriji«, pa so odgovorili ustanovitvi »University College« s tem, da so pod vodstvom vojvode Wellingtona, zmagovalca pri Waterlooju, prav tako dobili denar in so ustanovili svoj kolegij, »Kings College«. V njem naj bi bil »nauk v krščanskih resnicah in dolžnostih po določbah anglikanske cerkve za vse čase z drugimi panogami koristnega znanja spojen.«

Ustanovni ukaz

Na pritisk parlamenta je kralj William IV. leta 1836 izdal ukaz o ustanovitvi londonske univerze. V ukazu je bilo določeno, da sme univerza dijake obeh kolegijev izpraševati in jim podeliti akademске časti, ne sme jih pa sama poučevati. Stare univerze so se na vse načine upirale novi ustanovitvi, a upor je bil brezuspešen. Tedanji zakladni kancler je dejal, da »je treba zmeraj pomisliti, da se sedanja univerza skuša povsem izenačiti s stariimi univerzami, le da se hoče osvoboditi tistih verskih omejitev, ki ovirajo korist oxfordske in cambridgeske univerze.« Iznova pa je ta univerza dokazala, da hoče biti nekaj modernega, ko je v 19. stoletju, l. 1878, sklenila prej kot sploh kaka druga univerza v Angliji, da bo dajala akademске časti tudi ženskam.

Do začetka 20. stoletja je ostala londonska univerza samo izpitna, medtem ko je bil pouk povsem v rokah obeh samostojnih kolegijev. Vendar je po dolgotrajnem preudarjanju dobila univerza slednjič pravico, da sme uvesti tudi akademski pouk. Zdaj ima ta univerza dve skupini dijakov: prvič dijake iz tujih univerz in priznanih zavodov — tudi inozemskih — ki si hočejo pridobiti z izpitom kako stopnjo akademskih časti kot »eksternisti« — zunanji; drugič dijake s seminarjev in inštitutov, ki pripadajo k londonski univerzi, ki hočejo svoj izpit opraviti na univerzi kot »internisti« — notranji. Leta 1939 je bilo na londonski univerzi 14.500 internih in 12.000 eksternih dijakov in dijakinj.

Kolegiji

»University College« in King's College sta tudi še v teh dneh najvažnejša kolegija na univerzi, kjer je 2000 in 1500 rednih dijakov in slušateljev in delovnih dijakov. Od tistih, ki so do popolnega študija vpisani v teh

Angleški pisatelj Wells, ki je v ameriškem listu »Liberty« zahteval, naj bi se Berlin bombardiral — pišejo nemški listi

dveh kolegijih, odpade tretjino na fakulteto za duhovne vede. Četrtna se bavi s tehničnimi in naravoslovnimi nauki. Med obehma kolegijama je tradicionalno in prijateljsko tekmovanje. Oba kolegija sta zdaj podorganizaciji univerze.

Na obeh teh kolegijih se morejo šolati moški in ženske skupno, medtem ko so v Oxfordu in Cambridgeju ločeni kolegiji za dijake posebej in dijakinje posebej. Prav tako je skupno šolanje moških in žensk na londonski School of Economics — nekakšna trgovska visoka šola. Ta šola je bila ustanovljena l. 1895.

Drugi kolegiji, zlasti Bedford College, Westfield College in kraljevi Holloway College so izključno za šolanje dijakinj. V Birkbeck College je zlasti pouk za večerne dijake in slušateljce. Večina vpisanih so delavski dijaki. Dalje so pa še strokovni kolegiji za medicino, glasbo, bogoslovje in gospodinjstvo. Dalje je poseben kolegij za naravoslovno, tehniško in rudarsko stroko, kjer je skupno 1000 dijakov obojega spola in se imenuje College of Science. Kolegiji Queen Mary, ki je na vzhodu Londona, torej v delavskem predmestju, se zaradi svojih nizkih pristojbin in svojega smotra, da namreč hoče nuditi splošno izobrazbo, približuje ljudski univerzi. Mimo kolegijev spada veliko številno raziskovalnih inštitutov neposredno k londonski univerzi, kot na primer inštituti za higijeno, živinozdravniško vedo, za zdravstvo zob, za farmacevtsko, poljedelstvo, zvezdoznanstvo, vzgojo, za umetnost, za slovanske jezike in za starinoslovje.

Zvezna ustava

Ustava londonske univerze je federativnega porekla. Univerzitetni pouk in raziskovanje se dogaja poglavitno v kolegijih, ki so po parlamentnem sklepu iz leta 1900 kot šole, to je, kot samostojni seminarji priključeni univerzi. Velik del tega delovanja pa zavisi od odgovornosti senata, vladajočega univerzitetnega odbora v akademskih zadevah. Senat imenuje tudi profesorje in »lektorje«; ti zadnji so nekakšni izredni profesorji. Dalje izdaja senat predpise za vse izpite. To je velika družba, ki se shaja pod predsedstvom podkanclerja in ki mu pripadajo zastopniki kolegijev, fakultet in starih gospodov univerze. Senat je prav tako neodvisen od države kakor vsi vodilni odbori angleških univerz. Prav tako niso profesorji

Novopečene doktorice z londonske univerze v značilni uniformi.

na univerzi in kolegijih uradniki, kot v mnogih državah Evrope, ampak so le pogodbeno nastavljeni.

Poleg senata vsebuje univerza od l. 1929 poseben finančni dvor. Denar za univerzo prihaja iz učnih pristojbin, iz doklad države, londonske mestne občine in obmejnih grofij.

Učne metode

Londonska univerza se od svojih starih nasprotnic razlikuje najbolj s tem, da ni internat. Ima sicer vrsto dijaških hiš za obiskovalce univerze, ki prihajajo od zunaj, vendar živi malo dijakov v kolegijih poslopih — prav nasprotno pa je v Oxfordu in Cambridgeju. Če hočemo popolnoma razumeti sestav londonske univerze, moramo predvsem pomisliti, kakšno velikansko in razsežno mesto je London, ker nima dosti stanovanjskih kasarn. Od enega konca mesta do drugega je potrebno že kar potovanje, ki ni sicer tako drago, a je skoraj prav tako zamudno kakor pot med dvema sosednjima mestoma na evropski celini. Če bi imele univerze dveh takih mest skupno streho za finance, izpite in pouk, če bi bile dalje tehniška in trgovska visoka šola odvisne od bloka hiš, bi se dalo to primerjati z naučnimi vprašanji londonske univerze. Dijaku, zlasti v prvih semestrih, je kolegij njegova akademska domovina in si svoje življenje temu primerno uredi. Kolegiji sami so pa že sami po sebi že spet tako veliki, da celo tu odpade ožji, osebni stik med profesorjem in dijakom, kar se je v Oxfordu in Cambridgeju še ohranilo. Profesorji londonske univerze so sicer v seminarjih in predavanjih v ožjem stiku z dijaki, toda da bi bili v osebnih stikih z enim ali dvema dijakoma kot v Oxfordu in Cambridgeju, tu povsem odpade. Zatorej ima predavanje na londonski univerzi mnogo večji pomen kot na starih dveh univerzah.

Dijaško življenje

Oxford in Cambridge nista zaradi državnih doklad in ustanov v času po svetovni vojni za revnejše dijake nič več tako aristokratski kot prej. Vendar sta do neke mere še zmeraj univerzi angleških visokih krogov, slično kot »public schools«, to so jako drage internatske gimnazije v Angliji. Celo če kak dijak živi v internatu, ga stane študij na londonski univerzi le polovico toliko kot v Oxfordu ali Cambridgeju. Če pa živi dijak pri starših, tedaj ga ne stane šolanje več kot na dobrih zasebnih šolah.

Akademsko leto londonske univerze vsebuje tri semestre po 10 tednov. Učno univerzitetno osebo pozna štiri stopnje. Tu so: profesor;

dalje »bralce ali »readere« (nekakšen izredni profesor), dalje lektor in pomožni lektor. Njih dohodki niso tako veliki kot v drugih akademskih poklicih, vendar so stalno nastavljeni in morejo prejeti posebne doklade za raziskovalna dela. Nekateri imajo visoke dohodke od izpitnih prispevkov.

Cepprav so kolegiji razkropljeni po vsem Londonu in celo daleč po okolici, imajo dijaki vendar svoja shajališča, na primer kak klub, tako zvano »Students Union«, dalje politična društva in akademsko glasbeno društvo. Sicer se pa dijaki po predavanjih shajajo v posebnih zvezah svojih kolegijev.

Nova poslopja

Prav zdaj gradi londonska univerza blizu Britskega muzeja velikanski blok centralnih poslopij, kjer se bo življenje univerze kot centralne organizacije jako poživilo. Značilno za federativni značaj te univerze je bilo to, da še do nedavnega ni imela centralnih poslopij. V svojih začetkih je bivala v Marlborough House (kjer zdaj živi kraljica - mati) tako rekoč prav na podstrešju, tik tramovja. Štirikrat se je morala preseliti v začasna poslopja, ki jih ji je dala vlada na razpolago. Leta 1927 je prejela sredstva za nakup zemljišča za poslopje, kjer so zdaj uprava, knjižnica in več inštitutov. Leta 1937 je bilo dokončano mogočno centralno poslopje, ki ga Londončani poznajo kot senatno hišo in vzgojni inštitut. Visoko so vzpenja poslopje nad Britskim muzejem, znak akademske četrti, ki tu nastaja. Tu se bo dvigala tudi velika slavnostna dvorana (lopa), kakor se spodobijo univerzi z več kot 20.000 dijaki in dijakinjami. Vsa poslopja bodo zavzemala ploskev 4,63 ha. Navzlic vojni se gradbena dela nadaljujejo.

Univerzitetno življenje med vojno

Po nasvetu vlade je londonska univerza priporočila svojim podorganizacijam, naj ob izbruhu te vojne odidejo iz mesta. Ta ukrep je izšel iz splošne vladne politike, da bi vse manj življenjsko pomembne ustanove začasno odšle iz Londona. Pa so nastale težkote. En kolegij, in sicer kolegij Birkbeck (kjer so večina delavska predavanja za dijake) se je

Heinrich Dau, kapitan nemške ladje »Altmark«, ki so jo v norveškem fjordu Angleži napadli.

Stiska in beda v Moskvi

»L'avenire d'Italie« poroča iz Bruslja:

Belgijska katoliška akcija je prejela pismo inozemskega inženirja, ki biva v Moskvi, ki posnemamo iz njega nekaj značilnih podatkov iz življenja sovjetsko-ruske prestolnice:

»To, kar nas edino še tolaži v Moskvi je, da pritiska sibirski mrz, ki tukaj tako strahotno trpi zaradi njega, tudi drugod po Evropi in nismo osamljeni tudi glede na zamrle vodovode. A kar je še hujšega pri nas, pač nima primere v zgodovini. Treba bi bilo navesti tisto število oseb, ki so zmrzle v tej strašni zimi v tem mestu — veliko jih je. V Moskvi pa se nikomur nič ne mudi in tudi teh mrtvecev ne bo nihče seševal, in številne družine imajo še druge skrbi, predvsem to, kje bi si priborile vsaj prgišče moke.

V tem mrazu so bile za promet potrebne samo sani — toda sani so spravljene — ker ni — konj. Vojasvo jih je skoraj povsod zagledalo zase. Mnogo teh konj pa je že poginilo od mraza v ledu daljnih gozdov na Finskem. Tudi skoraj vsi avtomobili so zaseženi.

Prebivalci Moskve so se zdaj naučili marsikaj novega, saj je mesto tudi zatemnjeno zaradi nevarnosti letalskih napadov. Poskusi z zatemnitvijo so se slabo obnesli, zakaj prebivalstvo se ni hotelo pokoriti naredbam in policija in osebje profitelatske zaštite so imele s takimi uporniki mnogo opravka. »Temni elementi« pa so zatemnitve veselili, saj jim njih »obrte cvete. Sicer pa ni s to novostjo nihče zadovoljen.

Napak bi bilo misliti, da je rusko ljudstvo ljudstvo brez morale. Zares se število zločinov raznih vrst veča iz dneva v dan, da nemara ni nikjer kaj sličnega po mestih, vendar ti zločini ne izvirajo toliko iz »mravi, kakor pa iz bede in lakote. Velika mesta kot sta Moskva in Leningrad sta napolnjena z množico prebivalstva, ki nima niti najpotrebnejšega za življenje. Ti ubogi reveži so izgubili vsakršni smisel za to, kaj je dovoljeno in kaj ni dovoljeno, če si morejo pridobiti kos kruha. Vsi so prevzeti z eno samo mislijo: kje bodo kaj dobili, da se bodo nasitili. Cene kruha rastejo iz dneva v dan, a kakovost je zmeraj bolj slaba.

Kdo bi preštel vse one množice ljudi, ki so brez dela in ki nimajo prostora, kamor bi glavo položili. Na deset tisoč žensk so njih moške zapodili, ker nimajo več sredstev, da bi jih preživljali. Pred nekaj tedni je neka tuja kolonija kazala po Moskvi skrivaj grozotne slike trupel ruskih vojakov, ki so bili zmrzli na fronti. Pa ti ni treba iti na fronto, da vidiš takšne strahote. Tudi v Moskvi bi bilo moči kazati slike vseh tistih žensk in otrok, ki so njih številna trupla ležala okoli, ker so umrli od lakote in mraza. Na tisoče ljudi je v Moskvi, ki so živeli v mrazu 40 stopinj pod ničlo v hišah brez sleherne kurjave. Beda vlada v Moskvi in vse mesto je ena sama zaloigra. Na vogalih cest ne vidiš drugega, ko sestradane ženske in otroke, ki ti vzbujajo usmiljenje in njih siromaščina sega v dno duše. Resnično, Rusi so ljudje, ki so zadovoljni s slehernim malenkostjo. Ali v teh časih niti droba te malenkosti nimajo. Na vzhodu Evrope je strahotna beda. Bodi človek bodi žival, vsem primanjkuje najpotrebnejšega. V nobenem delu sveta kot v sedanji Rusiji niso tako na mestu besede: »Gospodi, pomiluj!« — »Gospod, usmili se nas!«

Tako se konča pismo tega inozemskega inženirja, ki mu ne moremo ničesar dodati, dostavlja italijansko poročilo.

Kofein iz retorte

Ce govorimo o kofeinu, imamo predvsem v mislih kavo, ki ga vsebuje 1 odstotek. Vendar je ta rjava pijača daleč za čajem. Če gre na leto 22 milijonov kilogramov tega strupa v človeške želodce, nas zdaj manj zanima ko prej, že zato, ker imamo zdaj tudi kavo brez kofeina. Kava brez kofeina nima tistih slabih učinkov kot prava kava, torej ne učinkuje slabo na prebavo, ne povzroča močnega bitja srca, ne draži živcev in podobno.

Kakih redilnih snovi kava nima. Blagodejni vplivi kave, torej pospeševanje teka do jedi, hitrejša prebava in draženje živcev, nastanejo iz tistih sestavin, ki so nastale pri praženju. Medtem ko redno pitje močne kave slednjič telesu le škoduje, in sicer zaradi kofeina, pa na drugi strani ne moremo tajiti, da vsebuje ta strup tudi koristne snovi, tako da je kofein tudi zdravilo. Zdravilo kofein pišejo zdravniki ljudem, ki jim je oslabela srčna mišica, ki se jim kri prelenu pretaka, ki imajo slabo prebavo in v zvezi z drugimi kemikalijami tudi za omiljenje bolečin. Dalje uporabljajo kofein, ko narejajo čokolado in razne okrepilne in osvežujoče pijače, ki so zlasti velikega pomena za vojaštvo na bojišču.

Cepprav ni življenjskega pomena, da ljudje uživajo kavo in čaj, pa ga je zdravilstvo nujno potrebno. Prej so pridobivali kofein iz kave in tudi iz čaja in iz lupin kakaoa.

Zdaj pač ni misliti na to, da bi kofein pridobivali iz kave ali čaja. Kemiki ga že znajo pridobivati v retorti in ta postopek je samo malo dražji od prejšnjega. V Nemčiji je umetno pridobijeni kofein že splošno v navadi kot zdravilo.

Ledolomilec še zmeraj pomagajo ladjam, ker so te primrznele v ledu.

Mali oglasi

Pouk

Stenografija - strojepisje.
Izpopolnjevanje. Začetek marca. Trgovsko učilišče ROBIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15.

šoferska šola
za poklene šoferje in amaterje
I. Gaberšček
bivši komisar za šoferske izpite
Kolodvorska ulica št. 43
Telefon 28-28

Službe iščejo
Trgovska pomočnica
žel službo v trgovini z mesanim blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2925. (a)

Krojaški pomočnik
mlajši, išče službo v Ljubljani. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3049.

Absolvent
trgovskega tečaja in 4 gimnazij išče mesto v pisarni. - Naslov v upravi »Slovenca« št. 2751. (a)

Kateri samostan
sprejme kmečko dekle v službo? Pismena sporočila upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Samostan 332«. (a)

Zobotehničarka
išče mesto. Gre tudi za asistentko. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Tudi izven« št. 2860. (a)

Trgovski pomočnik
mešane stroje z dobrimi spricvali išče službo takoj ali pozneje. Naslov upr. »Slovenca« pod številko 2965. (a)

Pisarniška moč
perfektna v nemščini in stenografiji. Išče službo v odvetniški ali trgovski pisarni. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Zmožna« št. 2953. (a)

Oskrbnik
rameki, vajen samostojnega gospodarstva, išče službo na večjem posestvu. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 2891. (a)

Gospodična
zmožna vseh pisarniških del, želi premeniti službo. Govori in piše tudi nemško. Mesto v pisarni kot blagajničarka ali slično. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zaupanja vredna« 2963. (a)

Tekstilni tehnik
ki se spozna tudi na raznovrstne stroje, posebno se elektromotorje in material, išče primerne zaposlitve. - Sprejme tudi mesto potnika. Po potrebi zmožen tudi kavelje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Slovenca« št. 2889. (a)

Zanesljiva moč
ki zna res perfektno angleščino, nemščino, francosčino, italijansčino, slovensčino in srbohrvaščino, išče primerno mesto, najraje kot korespondentinja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Rečna ponudba« št. 2858. (a)

38-letni Slovenec
12 let uslužben pri istem gospodarstvu, ki mora zapustiti z ženo in otrokoma Hrvaško, išče kakšno službo v pisarni, kot knjigovodja, skladiščnik, služitelj. Zna strojepisje, hrvaščino, vojno administracijo; ima spricvala in lepo priporočilo koroške škofije. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2888. (a)

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženski oglas 2 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Služkinja
z večletnimi dobrimi spricvali, išče službo samo v Mariboru. Ponudbe pod »Poštena 361« v upravo »Slovenca« v Mariboru.

Pletilni mehanik
in elektromonter, ki se razume na ročne in motorne pletilne stroje ter izdelavo vzorcev - išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« št. 2699. (a)

Službodobe
Frizerko in vajeno
sprejemem. Avgust Rebič, Škofja Loka. (v)

Likarico
in pomožne delavke, ki znajo šivati na stroj - sprejemem. Šmartinska cesta 10, dvorišče, pritičje.

Začetnico
za pisarniška dela sprejme obrtnik. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vestna« 2959. (b)

Lesnega praktikanta
ki se spozna tudi pri nakupu in prevzemu lesa, sprejme lesno podjetje. Prednost imajo oni, ki imajo že prakso. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Praktikant« 2899. (b)

Kuharica
ki je zmožna samostojno voditi gospodinjstvo, se sprejme v stalno službo k mali družini. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Prjdnina in poštena 3030« št. 3041. (b)

Prodajalka
za v trgovino z mesanim blagom, pridno in pošteno, izvežbano v manufakturi, z znanjem nemščine, sprejme takoj Koželj, nasl. Tržič. (b)

Služkinjo
kmečko dekle, zdravo in močno, vajeno nekaj kuhe, lahko starejšo, pošteno, se sprejme. - Plača 200 din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Hrastnik« št. 3040. (b)

Vrtnarja
verziranega, pridnega in poštenega ter zanesljivega, mlajšo moč, sprejme Park hotel na Bledu. - Ponudbe z navedbo dosežanj službovanja ter službenih zahtevkov naj se pošljejo na ravnanstveno hotel. - Hrana in stanovanje prosta. (b)

Pisarniško moč
z znanjem slovensčine in nemščine ter stenografije in strojepisja sprejemem v advokatsko pisarno. - Pismene ponudbe z navedbo zahtevkov je poslati na podružnico »Slovenca« pod »Pridna« št. 2878. (b)

Dekle
snažno, pošteno, delavno, z dobrimi spricvali ali vsaj z gospodinjstvom tečajem, ki ima veselje do kuhe, dobi dobro plačano službo v trgovski hiši. - Sprejememo tudi dekle za knetska dela. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 2706. (b)

Dekle za točilnico
sprejemem. Najraje trg. naobrazeno, ki mora biti dobra računicarica, večja delikatesne stroje in pa strženja gostov. - Ponudbe z navedbo starosti, dosežanj službe in zahtevno plače brez stanovanja na: Stanko Kapušin, Ljubljana, Celovška cesta št. 72. (b)

Urskega pomočnika
zanesljivega, sprejemem takoj. Plantarič Miran - urar, Škofja Loka. (b)

Dobro kuharico
perfektno, izvežbano - sprejemem. Naslov v podružnici »Slovenca« Celje št. 3056. (b)

Dekle
za kmečka dela in gostilno sprejemem. - Knez. Rašica 2, p. št. Vid nad Ljubljano. (b)

Marljivo deklico
za vsa hišna dela sprejme mala družina. Ponudbe na Mirko Rečnitzer, odvetnik, Ruma. (b)

Hlapca
poštenega in vestnega, ki zna vsa hišna in poljska dela, opravljati kmetje in ima veselje z njimi, sprejemem. Plača po dogovoru. Naslov v upr. »Slovenca« št. 2906. (b)

Zdravo služkinjo
pridno, pošteno, vajeno vseh gospodinjstvih del, kuhe, išče štiricelnska družina. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Ljubim otroke« št. 3055. (b)

Poljskega praktikanta
po možnosti vojašine prostega, ki je vajen pri motoriki in poljskem delu iščemo. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Motorka«. (b)

Polirja
z večletno prakso, ki je zmožen samostojno voditi vsa gradbena dela na večjih zgradbah, sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 2680. (b)

Služkinja za vse
ki zna samostojno kuhati se sprejme k trem odraslim osebam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stalna« št. 3050. (b)

Kmečko dekle
pošteno in zdravo, ki zna opravljati vsa hišna dela ter je vajena predvsem otrok, sprejemem. - Plača po dogovoru. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2907. (b)

Hlapca
starejšega, treznega in strogo poštenega, takoj sprejme trgovska hiša z malo kmetijo na deželi. Vajen konj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nekadilec« št. 2819. (b)

Kuharico
mlajšo, ki je samostojna, sprejemem na deželo v bližini Maribora. Predstaviti se v sredo, 5. marca od 8 do 10 in od 14 do 16 na Aleksandrovi c. 23-11, Maribor. (b)

Hišnika
za v hiše sprejemem. V pošte pridne preproste upokojenec z dvo ali tričlansko družino. Stanovanje in drva prosto. - Pismene ponudbe na V. G. Petrovč 70, Savinjska dolina. (b)

Dekle
srednjih let, pošteno in delavno ter snažno, ki je vajena delovanja fine kuhe in šivanja, ljubiteljica otrok, dobi službo pri manjši trgovski družini. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dekle« št. 2898. (b)

Služkinja za vse
ki zna samostojno kuhati se sprejme k trem odraslim osebam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stalna« št. 3050. (b)

Kmečko dekle
pošteno in zdravo, ki zna opravljati vsa hišna dela ter je vajena predvsem otrok, sprejemem. - Plača po dogovoru. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2907. (b)

Hlapca
starejšega, treznega in strogo poštenega, takoj sprejme trgovska hiša z malo kmetijo na deželi. Vajen konj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nekadilec« št. 2819. (b)

Kuharico
mlajšo, ki je samostojna, sprejemem na deželo v bližini Maribora. Predstaviti se v sredo, 5. marca od 8 do 10 in od 14 do 16 na Aleksandrovi c. 23-11, Maribor. (b)

Hišnika
za v hiše sprejemem. V pošte pridne preproste upokojenec z dvo ali tričlansko družino. Stanovanje in drva prosto. - Pismene ponudbe na V. G. Petrovč 70, Savinjska dolina. (b)

Dekle
srednjih let, pošteno in delavno ter snažno, ki je vajena delovanja fine kuhe in šivanja, ljubiteljica otrok, dobi službo pri manjši trgovski družini. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dekle« št. 2898. (b)

Služkinja za vse
ki zna samostojno kuhati se sprejme k trem odraslim osebam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stalna« št. 3050. (b)

Kmečko dekle
pošteno in zdravo, ki zna opravljati vsa hišna dela ter je vajena predvsem otrok, sprejemem. - Plača po dogovoru. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2907. (b)

Hlapca
starejšega, treznega in strogo poštenega, takoj sprejme trgovska hiša z malo kmetijo na deželi. Vajen konj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nekadilec« št. 2819. (b)

Kuharico
mlajšo, ki je samostojna, sprejemem na deželo v bližini Maribora. Predstaviti se v sredo, 5. marca od 8 do 10 in od 14 do 16 na Aleksandrovi c. 23-11, Maribor. (b)

2 usnjarska pomočnika
sprejemem. Bolhar Jernej - Domžale. (b)

Modistko
prvovrstno, sprejme takoj salon Julij Klopčič, Resljeva c. 8. (b)

Tekačico
sprejemem takoj v trgovino. - Naslov v upr. »Slovenca« št. 2952. (b)

Modistko
samostojno moč, sprejme salon Stana Gregora - Šmartinska 8. (b)

Slastičarskega pomočnika
sprejemem takoj. - Hrana in stanovanje v hiši. Plača dobra. Ali Zečirovič, slastičar, Mur. Sobota. (b)

Poljskega praktikanta
po možnosti vojašine prostega, ki je vajen pri motoriki in poljskem delu iščemo. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Motorka«. (b)

Polirja
z večletno prakso, ki je zmožen samostojno voditi vsa gradbena dela na večjih zgradbah, sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 2680. (b)

Služkinja za vse
ki zna samostojno kuhati se sprejme k trem odraslim osebam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stalna« št. 3050. (b)

Kmečko dekle
pošteno in zdravo, ki zna opravljati vsa hišna dela ter je vajena predvsem otrok, sprejemem. - Plača po dogovoru. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2907. (b)

Hlapca
starejšega, treznega in strogo poštenega, takoj sprejme trgovska hiša z malo kmetijo na deželi. Vajen konj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nekadilec« št. 2819. (b)

Kuharico
mlajšo, ki je samostojna, sprejemem na deželo v bližini Maribora. Predstaviti se v sredo, 5. marca od 8 do 10 in od 14 do 16 na Aleksandrovi c. 23-11, Maribor. (b)

Hišnika
za v hiše sprejemem. V pošte pridne preproste upokojenec z dvo ali tričlansko družino. Stanovanje in drva prosto. - Pismene ponudbe na V. G. Petrovč 70, Savinjska dolina. (b)

Dekle
srednjih let, pošteno in delavno ter snažno, ki je vajena delovanja fine kuhe in šivanja, ljubiteljica otrok, dobi službo pri manjši trgovski družini. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dekle« št. 2898. (b)

Služkinja za vse
ki zna samostojno kuhati se sprejme k trem odraslim osebam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stalna« št. 3050. (b)

Kmečko dekle
pošteno in zdravo, ki zna opravljati vsa hišna dela ter je vajena predvsem otrok, sprejemem. - Plača po dogovoru. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2907. (b)

Hlapca
starejšega, treznega in strogo poštenega, takoj sprejme trgovska hiša z malo kmetijo na deželi. Vajen konj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nekadilec« št. 2819. (b)

Kuharico
mlajšo, ki je samostojna, sprejemem na deželo v bližini Maribora. Predstaviti se v sredo, 5. marca od 8 do 10 in od 14 do 16 na Aleksandrovi c. 23-11, Maribor. (b)

Hišnika
za v hiše sprejemem. V pošte pridne preproste upokojenec z dvo ali tričlansko družino. Stanovanje in drva prosto. - Pismene ponudbe na V. G. Petrovč 70, Savinjska dolina. (b)

Dekle
srednjih let, pošteno in delavno ter snažno, ki je vajena delovanja fine kuhe in šivanja, ljubiteljica otrok, dobi službo pri manjši trgovski družini. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dekle« št. 2898. (b)

Služkinja za vse
ki zna samostojno kuhati se sprejme k trem odraslim osebam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stalna« št. 3050. (b)

Kmečko dekle
pošteno in zdravo, ki zna opravljati vsa hišna dela ter je vajena predvsem otrok, sprejemem. - Plača po dogovoru. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2907. (b)

Hlapca
starejšega, treznega in strogo poštenega, takoj sprejme trgovska hiša z malo kmetijo na deželi. Vajen konj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nekadilec« št. 2819. (b)

Kuharico
mlajšo, ki je samostojna, sprejemem na deželo v bližini Maribora. Predstaviti se v sredo, 5. marca od 8 do 10 in od 14 do 16 na Aleksandrovi c. 23-11, Maribor. (b)

Služkinja za vse
ki zna samostojno kuhati se sprejme k trem odraslim osebam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stalna« št. 3050. (b)

Čevljar. pomočnika
za boljše žensko delo takoj sprejemem. Ignac Grašič, čevljarstvo, Kranj.

Oskrbnika
za hišo, orožnika ali vrtnarja, poročenega, sprejemem. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod značko »Gorenjska« št. 2881. (b)

Pridno dekle
pošteno, z znanjem kuhe in vseh gospodinjstvih del iščemo. Ponudbe v upravo »Slovenca« Maribor pod »Pridna in vestna 363« št. 3076. (b)

Sposobna uradnica
za vodstvo pisarne dobi stalno mesto. Ponudbe z referencami in zahtevo plače je poslati na upravo »Slovenca« pod »Samo dobra moč« št. 3024. (b)

Gospodinj
srednjih let, skromno (brezplačne prednosti) - sprejme upokojenec. Ponudbe na podr. »Slovenca« v Mariboru pod značko »Nastop maja« 354. (b)

Vajenci
Vajenko
sprejme šivilja. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 2882. (v)

Vajenca
za galvanizersko obrt - sprejemem takoj. Stanko Jakopič, galvanizacija, Cesta 29. oktobra 19. (v)

Fant
išče mesta pri avtomehaničniku. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2753. (a)

Pekovskega vajenca
takoj sprejemem. Duhanič Franc, Klunova 11, Koželjevo, Ljubljana. (v)

Mizarskega vajenca
takoj sprejemem. Mizarstvo »Roka«. Zgledati se pri Zakrajšek, Miklošičeva cesta 34. (v)

Močnega fanta
sprejemem v uk za klemparsko instalacijsko obrt. Pismene ponudbe na naslov: Renčel Franc, instalater, Marenberg. (v)

Učenko
pridno in zdravo, sprejemem v trgovino s čevlji v centru mesta. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena« št. 2784. (v)

Učenca
močnega in zdravega, poštenih staršev, sprejemem takoj v trgovino z meš. blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Prav tam sprejemem tudi hlapca. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Pridnost in poštenje« št. 2730. (b)

Vajenka za v trgovino!
Zaradi veselja in sposobnosti bi se šla učiti trg. obrti 15-letna močna in poštena deklica revnih staršev, z 8 razredno odlično šolsko izobrazbo, h krščanskim ljudem. Zaradi bednega položaja prosimo brezplačne oskrbnice. - Prosti obvestila: Pureber Rudolf, Mali Rigelj, p. Dolenjske Toplice, okr. Novo mesto. (v)

Fant
išče mesta pri avtomehaničniku. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2753. (a)

Pekovskega vajenca
takoj sprejemem. Duhanič Franc, Klunova 11, Koželjevo, Ljubljana. (v)

Mizarskega vajenca
takoj sprejemem. Mizarstvo »Roka«. Zgledati se pri Zakrajšek, Miklošičeva cesta 34. (v)

Močnega fanta
sprejemem v uk za klemparsko instalacijsko obrt. Pismene ponudbe na naslov: Renčel Franc, instalater, Marenberg. (v)

Učenko
pridno in zdravo, sprejemem v trgovino s čevlji v centru mesta. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena« št. 2784. (v)

Učenca
močnega in zdravega, poštenih staršev, sprejemem takoj v trgovino z meš. blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Prav tam sprejemem tudi hlapca. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Pridnost in poštenje« št. 2730. (b)

Vajenka za v trgovino!
Zaradi veselja in sposobnosti bi se šla učiti trg. obrti 15-letna močna in poštena deklica revnih staršev, z 8 razredno odlično šolsko izobrazbo, h krščanskim ljudem. Zaradi bednega položaja prosimo brezplačne oskrbnice. - Prosti obvestila: Pureber Rudolf, Mali Rigelj, p. Dolenjske Toplice, okr. Novo mesto. (v)

Fant
išče mesta pri avtomehaničniku. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2753. (a)

Pekovskega vajenca
takoj sprejemem. Duhanič Franc, Klunova 11, Koželjevo, Ljubljana. (v)

Mizarskega vajenca
takoj sprejemem. Mizarstvo »Roka«. Zgledati se pri Zakrajšek, Miklošičeva cesta 34. (v)

Močnega fanta
sprejemem v uk za klemparsko instalacijsko obrt. Pismene ponudbe na naslov: Renčel Franc, instalater, Marenberg. (v)

Učenko
pridno in zdravo, sprejemem v trgovino s čevlji v centru mesta. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena« št. 2784. (v)

Učenca
močnega in zdravega, poštenih staršev, sprejemem takoj v trgovino z meš. blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Prav tam sprejemem tudi hlapca. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Pridnost in poštenje« št. 2730. (b)

Fant z dežele
močan, išče mesto mizarskega vajenca z oskrbo v hiši, najraje v Ljubljani ali okolici. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 2832. (v)

Zasluzek
Provizijski zastopniki
za obisk strank na deželi se takoj sprejmejo. Ponudbe upr. »Slovenca« v Celju pod »Visoka provizija 2000« št. 3057. (v)

600 barvic
za pirhe velja franko vasa pošta 100 din. Edinstvena prilika, sijajen zaslužek za vsakogar! - Lindič, Ljubljana 245-c.

Zastopnike
išče večja zavarovalna družba za vse okraje - proti visokim provizijam. Prednost imajo oni, ki so te stroke vešč. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Mariboru pod »Zastopnik 362« št. 3077. (b)

Posredovalce
dobro vpeljane, sprejememo za večje nabave la. bukovih hlodov 40 cm debelih, 2 m in več dolgih; ne parenih, nežamanih bukovih plohov 50-100 mm; hrastovih podnic za wagone, 25 mm hrastovih friz 1/11 25-50, 4-12 cm. Ponudbe s ceno in dobavnim rokom na »Publitas«, Zagreb, pod št. 55.500.

Kupimo
Stare slovenske knjige
kupim. - Preglejte podstrešja! Ponudbe na upr. »Slovenca« pod značko »Zbiralec« št. 2954. (b)

Vsakovrstno zlato
srebro in briljante kupuje vsako količino po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Františkanska ulica 3.

Foto-aparat
rabljen, boljše vrste, kupim. - Naslov v upr. »Slovenca« št. 2930. (h)

Kino snemalni aparat
16 mm, rabljen, ter fot. povečevalnik kupim. Ponudbe na drogerijo Hermes, Ljubljana. (h)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, Juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Povečevalni aparat
dober, za Leica film, kupim. - Markelj Franc, Vrhnika. (h)

Otroški voziček
globok, dobro ohranjen, kupim. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 2767. (b)

Invalidski voz
rabljen (trickelj) z ročnim pogonom, kupim. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Na ogled« št. 2980. (h)

<

HIŠA

Priložnostne prodaje, upravljanje in nadzorovanje hiš prevzema

„IMOBILIJA“
BEOGRAD
Knez Mihailova 17
Telefon 26-167 in 28-260

Posedstva

Večstanovanjska hiša
naprodaj: Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3017.

Dvostanovanjska hiša
z vrtom takoj naprodaj: Maribor, Jerovškova 76.

Parcela
prodaj: Linhartovi ul. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3001. (p)

Kupim posestvo
10 do 20 orolov, blizu Maribora. - Marič Jurij, Pobrežje pri Mariboru - Stražunska 9. (p)

Enostanovanjsko hišico
majhno, v okolici Ljubljane, kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pomlad 1940« št. 3061. (p)

Hišo
malo gospodarsko poslopje in vrt: Ocvirk - Šmartno v Rožni dolini, Celje. (p)

Enodružinsko hišico
v okolici Ljubljane prodaj. Potrebno 32.000 din. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2865.

Enonadstropna hiša
3 stanovanjska, nedokončana, naprodaj: Ljubljana, Šmarska cesta, poleg šole. (p)

Enostanovanjska hiša
z vrtom, v Ljubljani, in klavir, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2923. (p)

Krasna sončna parcela
v Ljubljani ugodno naprodaj. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Sončna parcela« 3004. (p)

Kmečko posestvo
kupim; lahko z gostilno, najraje v ravlini; — od 150.000 do 250.000 din. - Natančna pojasnila: Jernejčič, Begunje št. 4 pri Cerknici. (p)

Prodaj parcelo
800 m² s trotoarjem in napeljavno vodovodom. - Električna in kanalizacija, lega južna, 220.000 din. Ljubljana, Trnovski priistan 22.

Prodaj njivo
1/4 orala na Radvanjski cesti, desno od električne transformatorja. Primeren za parcelacijo. Skupno 100.000 din. Vprašati pri hišnem lastniku Stritarjeva 33, Maribor. (p)

Lepo posestvo
v neposredni bližini Zagreba v enem kosu 50 kat. jutro — 300 ha, naprodaj. Natančna pojasnila v upravi »Slovenca« pod št. 2707 ali pri g. Mijo pl. Stepanič, župnik, Vel. Gorica.

Opekarna!
Dva orala zemlje, peč za 45.000 opeke — sušilnici 32x11 in 20x6, hiša z 2 sobama, kuhinjo, pred-sobo, shrambo, gospodarskim poslopjem, studenec, naprodaj za 135.000 din. Maribor, Betnavska cesta št. 1. (l)

Lepo posestvo
zaokroženo, 12 orolov, z vilo in potrebnimi gospodarskimi stavbami, vinograd, sadovnjaki, na izredno lepem položaju v bližini Maribora, prodaj ali zamenjam za hišo do 250.000 din v bilo katerem večjem mestu. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Posestvo« št. 2724. (l)

Brez denarja
ni mogoče kupiti hišo z zemljiščem — možno pa vam je isto prevzeti z vključenimi dolgi pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji. Za večjo obrt ali manjšo industrijo zelo primerno. Industrijski tir ob poslojpu. »Realiteta«, Prešernova ulica 54, I. nadstr. Tel. 44-20. (p)

Stavbna parcela

na Kodeljevem ob Ljubljani se prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3045. (p)

Na Omišlju

otok Krk se ugodno prodaj. Lepa vila. Interesenti naj javijo svoj naslov v upravo »Slov.« pod »Omišlj« št. 2959. (p)

Prodaj

enonadstropno dvostanovanjsko novo vilo v okolici Ljubljane. Polzeve se pri ravnanju Malenšku, Tavčarjeva ulica 1, priti.

Enodružinsko hišico

vzemem v najem, najraje na periferiji Ljubljane. Plačam za 1 leto naprej. Naslov v upravi »Slovenca« pod 2476. (m)

Gostilno

z nekaj zemljišča, blizu Kranja, na prometnem kraju ob banovinski cesti prodaj zaradi družinskih razmer. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2968.

Novo hišo

enonadstropno, štiristano-vanjsko, trgovski lokal, ugodno prodaj. Galer, Makarjeva 65, Studenci - Maribor. (p)

Travniki

v okolici št. Vida ali Ježice kupim ali zamenjam za parcelo za Bežigradom. — Pojasnila da Fr. Malgaj, Kolodvorska 30.

Izredna prilika

Enodružinsko hišico z vrtom v ljubljanski okolici prodaj. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »40.000« št. 2992. (p)

Mesarji pozor!

Moderna mesarstva s hladilnicami in 7 stanovanjska hiša se takoj prodaj. Naslov v podružnici »Slov.« v Celju pod št. 2072. (l)

Kupim hišo

v Ljubljani ali na deželi. Prevzem večje hipoteke zaželjen. Točne podatke upravi »Slov.« pod »Hipoteka« št. 2991. (p)

»REALITETA«

posredovalnica nepremičnin je samo v Prešernovi ulici 54-I, nasproti glavne pošte. Posluje hitro in solidno. Prepričajte se! Telefon 44-20. (p)

Majhno posestvo

5 orolov zemljišča ob banovinski cesti v okolici Ptuj, ugodno naprodaj. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Le-pa lega« št. 3060. (p)

Hišo

dvo ali trostanovanjsko, v vredenosti od 200.000 din naprej, v Ljubljani, kupim. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Sl.« pod »Gotovina« št. 2885.

Hiša

z dobro vpeljano gostilno, velikim skladiščem in stavbno parcelo, v središču mesta, naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Resen kupec« 3022.

Prodaj

26.000 m² pol gozda pol travnika, na parceli potok, ob cesti Vrhpolje-Motnik po 2 din m². Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prodaj« št. 3019.

Krasno posestvo

v neposredni bližini mesta Ljubljane, prodaj. - Sestoji se iz enonadstropne hiše, vrtnice hiše ter obsežnega sadnega vrta. V hiši elektrika in vodovod. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3046.

Parcelo

18.000 m², najlepši razgled ob bodoči Plečnikovi cesti, zaradi nujne potrebe gotovine prodaj po 40 din. Posredovalec izključen. Resne ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Čimprej« št. 2993. (p)

Vilo

eno ali dvodružinsko v Ljubljani, kupim takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana 60« št. 2969. (p)

Kupim

na Dolenjskem hišo po možnosti s posestvom. - Ponudbe s točnim opisom in zadnjo ceno v upravo »Slov.« pod »Resen kupec« št. 2995. (p)

V Ljubljani

kupim večjo donosno hišo, novejšo, na prometnem kraju ali pa dve manjše. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Do 2 milij.« št. 2994. (p)

Dobroznano gostilno

v središču Ljubljane z veliko stavbno parcelo takoj prodaj. Cena primerna. Dobro naložen denar. Polzeve se v upravi »Slovenca« pod št. 3047.

Novo hišo

enonadstropno, dvostanovanjsko, dograjeno v surovem stanju, s parcelo 650 m², v Ljubljani (Ste-panja vas), prodaj. Cena 75.000 din. Polzeve se Vodo-vodna c. 67, trgovina Pezdin. (p)

Vnajem

ODDAJO:

Trgovino

Cerar v Lukovici oddam v najem, tudi hišo prodaj. (p)

Trgovski ali pisarniški

lokal se odda. Vprašati pri hišniku v Pražakovi ulici 12. (n)

Ključavničarsko delavnico

z inventarjem, na prometnem kraju, oddam v najem zaradi smrti. - Polzeve se v gostilni Grčar, Šmartno pri Litiji.

Ključavnič. delavnica

s koncesijo, dobro znana in brez orodja, se odda v najem. Rožna dolina, C. II-11. (n)

Pisarno v centru

z vsem inventarjem oddam ali prodaj sam in inventar. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Takoj« št. 2853. (n)

Dvosobno stanovanje

isčem v Rožni dolini za maj. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dober plačnik« št. 2998. (c)

SUKNO, KAMGARN, VOLNENO, SVILA, DELENI, PLATNO, CEFIRI, TISKOVINA

Lokal

oddam v št. Vidu nad Ljubljano št. 91 (pri Per-sin). (n)

Lokal

na Tyrševi cesti št. 55 takoj oddamo. Informacije daje podjetje Mavrič

ISČEJO:

Gostilno

na deželi vzajem v najem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Dobro vpeljana« št. 3018. (m)

Kovačnico

v Sloveniji ali na sta-jerskem vzajem v najem. Ponudbe na naslov Eržen Janez, Cerklje 93, Go-renjsko. (m)

Kmetijski strokovnjak

z višjo izobrazbo, verziran v vseh agrikulturnih panogah, vzame takoj v najem večji vrt ali sred-njeveliko posestvo z več-jim številom sadnih drev-jev v neposredni bližini Kranja, Celja ali Maribora. Event. prevzamem onemoglega lastnika v popolno, prvovrstno oskrbo. Takojšnje cenj. po-nudbe na podruž. »Slo-venca« v Celju pod šifro »Agronom«. (p)

Stanovanja

ISČEJO:

Dvosobno stanovanje

isčem za takoj v Vižmar-jih. Naslov v upr. »Slo-venca« pod št. 3092. (c)

Dvosobno stanovanje

s kabinetom, predsobo in kopalnico oddam za april. Podlimbarskega 41. (c)

Boljša družina

brez otrok išče v središču mesta stanovanje z dve-ma sobama. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »To-čen plačnik«. (c)

Dva zakonec

iščeta eno ali dvosobno stanovanje v centru. Po-nudbe na upravo »Slo-venca« pod »Zakonec«. (c)

Enosobno stanovanje

večje, ali manjše dvosob-no s pritliklami iščem. Ponudbe na upravo »Sl.« pod značko »3 odrasli« št. 2836. (c)

Enosobno stanovanje

pritlikčno, iščeta starejša zakonca, z aprilom ali z majem. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Mirna« št. 2835. (c)

Stanovanje

z eno sobo in kabinetom za štiri odrasle osebe - isčem za 1. april, event. za 1. maj. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 2934. (c)

Enosobno stanovanje

s kabinetom in vsemi pritliklami išče mirna stranka za 1. maj. Po-nudbe upravi »Slovenca« pod »Dve odrasli osebi« št. 3026. (c)

3 do 4 sobno stanovanje

v središču mesta za takoj ali mesec maj, išče do-bra stranka. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trisobno stanovanje« št. 3027. (c)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

s kabinetom, predsobo in kopalnico oddam za april. Podlimbarskega 41. (c)

Soba in kuhinjo

oddam. Ribniška ulica 27.

Soba, kuhinjo, vrt

oddam. Rudnik 70. Do-lenjska cesta. (s)

Dvosobno stanovanje

s kuhinjo oddam. Konec Poljske poti, Moste. (c)

Enosobno stanovanje

oddam z aprilom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3066. (c)

Dvosobno stanovanje

in prazno sobo oddam s 1. aprilom. Sv. Petra ce-sta 51, dvorišče. (c)

Soba s kuhinjo

in vrtom (elektrika, vo-dovod) oddam z aprilom. Brod št. 29, št. Vid. — Vprašati Vižmarje 25. (c)

Enosobno stanovanje

s pritliklami, na lepem kraju, oddam takoj ali pozneje. Pripravno za upokojenca. Šeme, Polica p. Višnja gora. (c)

Dvosobno stanovanje

kabinet, kopalnico in vrt (Kodeljevo) oddam maja mirni stranki. Dopise pod »Odrasli« na upravo »Slo-venca« št. 3012. (c)

Petsobno stanovanje

komfortno v bližini Glav-nega trga v Mariboru, primerno za zdravnika ali pisarno, ugodno od-dam. Ponudbe v upravo »Slovenca« Maribor pod »Komfortno 365« št. 3075.

Oglašujte v edino

uspešnem dnevni-ku »Slovenca«!

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK IN VZORCI ZASTONI

NAJVEČJA DOMAČA TRGOV-SKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternovski

CELJE 18

ISČEJO:

Prazno sobo

s štedilnikom iščeta dve sestr. trg. pomočnici. Po-nudbe na upravo »Slov.« pod značko »Sestri« št. 2940. (s)

ODDAJO:

Podstrešno sobo

oddam. Florjanska ul. 16.

Prazno sobo

takoj oddam. - Savlje št. 90. (s)

Sostanovalko

pošteno, čez dan odsotno sprejem. Irenova 5, I.

Lepo sobo

prazno, oddam. Močniko-va ulica št. 4. (s)

Opremljeno stanovanje

jedilnica, spalnica s po-sebnim vhodom, oddam. Kraškoviški nasip 14-I. (c)

Dve sončni sobi

pritlikčni, na najbolj pro-metni točki v Kranju, se odda za pisarno ev. za obrt. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 3036. (s)

(Pohištvo)

Mreže za postelje

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najce-neje Alojz Andlovic, Gra-gorčičeva ulica št. 6 (pri Gradšču).

MODROCE

otomane, kauče itd.

dobite po-ceni in so-lidno pri Ivan Habiču

Kopitarjeva ulica 1

nasproti »Ničmana«

Vsakovrstno

pohištvo

dobavljajo vedno po sta-rih cenah v moderni in solidni izdelavi trdika

»OPRAVA«

Celovška cesta 50. Sprejemajo se naročila.

MODROCE

patentne postelne mreže,

moderne kauče in fotele nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik Ljubljana, Mestni trg 13

Otomane od Din 320—

FILATELIJA

Filatelisti pozor!

Kupujem vsakovrstne po-samezne znamke kot tudi celotne zbirke po najviš-ji dnevni cenah. Isto-časno nudim filatelistom znamke v serijah ali po-samezne po najbolj ugod-nih cenah. Poizkusite in pre-pričajte se boste. Knji-garna Janez Dolžan - Ljubljana, Stritarjeva 4.

Objave

Javna dražba

najdenih predmetov bo 6. marca ob 9. na želez. postaji Ljubljana. (c)

Sodna dražba

terjatev Konzum. društva za Slovenijo v likvidaciji bo 6. marca ob 10 dop. na sodišču v Ljubljani, soba 16. Ugodni pogoji!

Radio

Seibt Super radio

aparati, visoko selektivni, 5 cevni, zaradi odprave iz spediter, skladišča, s popustom 20% na origi-nalne tovarniške cene pri Ludvik Ileršič, Ljubljana, Rimska 13. - Zanesljive potnike sprejem!

Ženitbe

Gospodična

stara 38 let, s 45.000 din. žel. ženitve. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Resnost« št. 2905. (z)

Želim znanja

z boljšim trgovecem ali z uradnikom od 45 do

Kam pa kam?

Gostilna Mrežar

In mesarja v št. Vidu, toči izborna vina. — Na razpolago topla in mrzla jedila. — Se priporočam Fani Mrežar. (r)

Važno!

Veak teden en mlečni dan — vsaka dama ostane zdrava, vitka in mlada. Mleko, jogurt, sir in smetano, zajtrk in večerjo priporoča mlekarica »Drama«. Erjavčeva 2.

Prodamo

Prostovoljna dražba gozdov in kmetije z goštilno.

V nedeljo, 17. marca t. l. ob 1 pop., bo prostovoljna dražba za gozd v Meniševskem Ravniku, in sicer: Sevska Pušča 6 oralo, Begunska Pušča 6, Kaluža 8 in Gladovec 6 oralo. Gozd je lepo zaraščen s trgovskim jelovim lesom in so vsi gozdovi blizu skupaj, iz katerih se les lahko izvaža v Borovnico, Verd, Logatec, Planino, Rakek in v Begunje. — Obenem je naprodaj hiša v Selsčaku št. 19 z vsemi gosp. poslopji, svinjaki, hlevi itd.; vse stavbe so železobetonske. V hiši je gostilna in trgovina, vinška klet za 2 vagona vina, vrt, nasajen z toplim sadnim drevjem ca. 5 oralo, njive, senožiči, gmalje in bukov gozd v obsegu ca. 40 oralo. Hiša se nahaja ob banovinski cesti Begunje—Sv. Vid, kjer se pravkar gradi tudi banovinska cesta preko Selsčaka—Cajnarje—Ravniki in zveza z Vel. Laščami. Spomladi namerava graditi tudi cesto Selsčak—Otave—Rakitna—Ljubljana, kar bo trg. promet potroji. Kupce vabimo tem potom, da si med tem časom ogledajo imenovane parcele in se navedeni dan sigurno t. l. prostovoljno dražbe udeležijo. Vse ostale informacije so na razpolago pri lastniku v Selsčaku št. 19.

Trgovina

z blagom in inventarjem v Celju naprodaj. Ponudbe podruž. »Slovenca« v Mariboru pod »Dobičaknošno 360«. (1)

Špecerijsko trgovino

v Ljubljani, na prometni cesti, vpeljano, z inventarjem in zalogo zaradi zaposlitve prodam. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod značko »Takoja« št. 2804. (n)

Dame, pozor!

Zakaj si ne lase? ko si lahko za 26 din sami poravate lase z neškodljivo berlinsko Omonell-Henna - Shampoo barvo, katero dobite v vseh prijavah z navodilom pri glav. zastopstvu: Ludvik Hiersič, Ljubljana, Cesta 29, oktobra 13 (Rimska cesta). (1)

ŽAGE

original Dominicus

Remscheid

izberete najceneje pri

»Jeklo« - Stari trg

Nove kante

iz bele pločevine v vseh dimenzijah, prodam. — Lavrič, Celovška cesta 28 - Ljubljana. (1)

Bonilne jermene

za tovarne, mlino, žage itd., kakor tudi šivalne in vezalne jermene v prvovrstni kvaliteti priporoča

IVAN KRIVOS Maribor Aleksandrova cesta 13, Telefon 22-07.

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen, ugodno naprodaj. — Menčingerjeva 17. Duša. (1)

PREMOG DRVA OGLJE

dostavlja na dom tvrda Barlot Anton Ljubljana VII. Podmilščakova 18 Telefon 35-40

1 vagon žaganja

smrekovega, prodam tedensko. Boris Samsa — Litijska. (1)

VEZALKE

za vse vrste čevljev se zopet dobe najceneje.

TRIUMF.

Miklošičeva 12.

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen, poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 2862. (1)

VINA

Vam nudi Centralna vinarna v Ljubljani v svoji posodi najugodnejše TELEFON ŠTEV. 25-73

Furnir

hrast, česnja, javor, bukev, brest, oreh, 15.000 čevljev, prodaja po nizki ceni Martinec, Ljubljana, Trnovski priistan 22. (1)

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke!

Ivan Legat

Ljubljana Maribor Prešernova 44 Vetrinjska 30

Najugodnejši nakup

moških oblačil tudi Prešker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Steljo

prodam. Sarc, Celovška 297, poleg mitnice. (1)

Čebulo

prodam. Hivastja Gregor, Savlje 50, Ježica. (1)

Otroški voziček

globok, prodam. Tyrševa cesta 2-11. (1)

Star štedilnik

še stoječ, naprodaj. — Vprašati pri hišnici: Masarykova cesta 58. (1)

2000 kg krompirja

semenkega, prodam. — Jernežič - Begunje pri Cerklju 4. (1)

Sedlo

škoroj novo, ugodno prodaja Habjan, Brode 5, Sk. Loka. (1)

Slike, knjige,

stole in razno iz podstrešja, poceni prodaja — Kaluža, — Gosposka ulica št. 5-II. (1)

Več moških koles

dobro ohranjenih, prodaja tvrda A. B. C., Ljubljana, Medvedova 8, poleg kolodvorja Siska. (1)

Cinkografijo

z vsemi stroji, orodjem in inventarjem prodam. Cena ugodna. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2861. (1)

Ugodno naprodaj

Več prvovrstnih šivalnih strojev, koles, otroških vozičkov in raznih drugih predmetov pri »Promet, nasproti križanske cerkve. (1)

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen, in koncertne citre — znamke Heidegger prodam po ugodni ceni. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2887. (1)

Gg. frizerji, pozor!

Aparate za trajno ondulacijo na 24 Volt, 30 gredov ter motorne in brez-motorne haube, dobavlja najceneje Ludvik Hiersič, Ljubljana, Rimska 13. (1)

Čebelnjak

Znldarski panji z družinami in čebelarke potrebščine naprodaj skupno ali posamezno. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Čebele« 2801. (2)

Pšenične otrobe

na domestijo SLADNI KALČKI (male). — Dobite jih v Javnih skladiščih po 120 din 100 kg pri tvrdki Fran Pogacnik d. z o. z., Ljubljana - Tyrševa cesta 33. (1)

Odprodajamo zalogo

do 30. t. m., ker bo naša trgovina prevzela tvrda »Umetnost« iz Ljubljane. Predmeti bomo odprodali izpod nabavne cene. — Fr. Malgaj (pri Makedoncu), Kolodvorska 30. (1)

Kuhinjsko opravo

in otroško posteljo, novo, prodam. Komenskega 34.

2000 kg krmilne pese

prodaja Jančar Franc, Sp. Zdobrova 41, p. D. M. Polje. (1)

Seno

prodam ali zamenjam za gnoj. — Kušar, Urašičev štradol 50, Barje

Otroški voziček

športni, malo rabljen prodam. Zgor. Siska, Brojčeva 38. (1)

2 elektr. kavna mlinčka

»Mahlkönig« za kavo in knepl, po jako nizki ceni prodaja Ludvik Hiersič - Ljubljana, Rimska 13. (1)

Pisalni stroji

Underwood, Smith Bros., Continental, Kappel, vsi v dobrem stanju, prodaja Torpedo, Miklošičeva cesta 18. (1)

Knjigovezi!

Prodam stroj za porezovanje knjig (Schneidmaschine) 70 cm na kolo. Ogleda se pri Orešič Jančko, knjigovez, Vegova 8, Ljubljana. (1)

STROJI

Pletilni stroj

št. 10, 80—100 kupim. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod značko »Dobro ohranjen« št. 2764. (h)

Mizarske stroje

in orodje kupim. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Stroji 335«. (k)

Anker šivalni stroji

za gospodinjstvo, šivilje, krojače, cikcak za entlanje z dvema iglama, za robčke, malo rabljene Veritas Centralbolin prodaja Triglav, Resljeva 18. (1)

Specijalna delavnica

za prevajanje in popravljanje elektromotorjev in dinam. Kvalitetni elektromotorji svetovnoznane firme Siemens vedno na zalogi. Franjo Perčič kence, elektropredelje, Ljubljana, Gosposvetska c. 16, telefon 23-71.

Stroje

za takojšnjo dobavo prodam:

- 2 strojnič z vdelanimi motorji;
 - vrtalni stroj do 25 mm; stiskalnica na vreteno, 45 mm močno;
 - 2 kompresorja za kamnolome;
 - 2 avtomatski črpalki za hišni vodovod;
 - »Abschärfmaschine« za usnje;
 - 2 motorni kolesi 200 cm »Atlas«;
 - 2 brusilna stroja itd.
- Ludvik ILERSIČ, Ljubljana, Rimska cesta 13. - Strojno tehnična pisarna.

Kupim takoj

dobro ohranjeno strojničo (Drehbank) — Ivan Prešeren, Kranj.

Stroj za oblanje

kombiniran, za mizarje ali kolarje, poceni prodam. Debeljak, Primsko, Kranj. (1)

Dva šivalna stroja

krojaški in ženski Singer nove vrste prodam. Jekovec, Studence 26, Dev. Marija v Polju. (1)

Prodam

generator na lesni plin, razne motorje do 10 ks, mlatilnico, malo večjo, z milinom. S. Skrbinec, Sp. Hajdina, p. Ptuj.

Lesne industrije!

Trostrani stroj za ladijski pod, tovarniško nov, na zalogi. Tudi rabljen po nizki ceni takoj na razpolago. — DOVŽAN Ivan, Ljubljana, Frančiškanska 4, tel. 45-42. (st)

Iščemo mizarske stroje!

Ze rabljene, v dobrem stanju. Universal, z Abrihterom. Fresserom in eno Bandsäge, ali okrogna žaga. Vsak ponudnik naj navede cene na naslov Grad Mokrice pošta Jesenice ob Savi pri Brezicah.

Lesna industrija, pozor!

Polnojarmenke od renomiranih nemških tovarn, lokomobile in sploh vse stroje za lesno industrijo dobavlja kratkoročno in po nizkih cenah Ludvik Hiersič, Ljubljana, Rimska 13. Izdaja projekte brezplačno! (str)

Pletilci pozor!

Prodamo ali zamenjamo za pletenine sledeče stroje: navijalni stroj na 6 vreten — pletilni stroj »Pop« 8/40 cm — pletilni stroj »Pop« 6/50 cm. Vsi stroji se nahajajo v zelo dobrem stanju. Ovsenar M., Goričane 53, Medvede. (str)

Kupujem

rabljene, v dobrem stanju se nahajajoče stroje: (Frikton-press) torni in vlečno stiskalnice, (Ziehpress) rezkalni in strgalni stroji, (Schapingmaschine in Hobelmaschine). — Ponudbe s točnim tehničnim opisom poslati na upravo »Slovenca« pod »Stroj 1000« št. 2717.

Rabljen stabilni motor

15 KS, novejšje konstrukcije, na pogon z lesnim ogljem, s pripadajočim plinskim generatorjem — ali tudi sam motor, kupim. V postev pride le motor v brezhibnem stanju. Ponudbe s točnim popisom, kakor: poraba goriva, število obratov, fabrika, skupna teža in cena itd. na naslov: Senica Ivan, Zavodna št. 5, Celje.

Čas je zlato

pa tudi dobra reklama v »SLOVENCU«

Zadružna elektrarna Velika nedelja

razpisuje

oddajo del

Pri gradnji krajevnega nizkonapetega omrežja

Načrti in tozadavne informacije so na razpolago pri Zadružni elektrarni. Ponudbe se sprejemajo do 10. t. m.

Hladilnice za gospodinjstvo, mesnice, klavnice, bolnice, restavracije, slaščičarne, mlekarne itd.;

Črpalke za vodo, ročne in centrifugalne, hidroforne avtomatične naprave;

Bencinske črpalke (armature), Stružnice (kovinske)

Naprave za polivanje (umeten dež) in Regeneratorje olja

izdeluje: TOVARNA STROJEV IN APARATOV

JUGOSTROJ A. D., BEOGRAD — RAKOVICA

Zastopnik: Drago Celerin — Ljubljana, Turševa c. 15

Telefon 33-38 ZAHTEVAJTE PONUDBE! Telefon 33-38

Staro železo

kovano in staro litino, kupuje v vsaki množini po najboljših cenah, proti takojšnjemu plačilu v gotovini

TITAN d. d. KAMNIK

Prevzem železa vsakodnevno v tovarni.

Natečaj

za izdelavo idejne skice za novo zgradbo bolnišnice bolniškega fonda za državno prometno osebje kraljevine Jugoslavije v Beogradu, ki se bo gradila v Beogradu na Pašinem brdu.

Centralna uprava humanitarnih fondov za državno prometno osebje kraljevine Jugoslavije razpisuje javni splošno jugoslovanski natečaj za izdelavo idejne skice za novo zgradbo bolnišnice bolniškega fonda za državno prometno osebje kraljevine Jugoslavije, ki se bo gradila v Beogradu na Pašinem brdu.

Pravico sodelovanja na natečaju imajo vsi arhitekti, državljani kraljevine Jugoslavije.

Ziri predstavljajo:

Predsednik: g. Ivan Janković, predsednik glavnega upravnega odbora bolniškega fonda za državno prometno osebje kraljevine Jugoslavije; udje: arhitekt g. D. Leko, vseučiliški profesor; arhitekt g. V. Vladislavljevič, delegat beogradske inženirske zbornice; arhitekt gosp. dr. B. Maksimović, profesor srednje tehnične šole v Beogradu; arhitekt g. V. Kojić, docent na vseučilišču v Beogradu; arhitekt g. Dj. Suica, tehnični svetnik mestnega poglavarstva v Beogradu; g. dr. B. Konstatinović, ravnatelj osrednjega higijskega zavoda v Beogradu; g. dr. D. Kalanović, upravnik železničarske bolnišnice na Dedinju v Beogradu; namestniki: g. R. Mihelić, glavni upravnik bolniškega fonda za državno prometno osebje kraljevine Jugoslavije; g. dr. M. Vasić, šef kirurškega oddelka železničarske bolnišnice na Dedinju v Beogradu; g. M. Stefanović, oblasni upravnik bolniškega fonda Beograd-Jug; g. M. Djordjević, oblasni upravnik bolniškega fonda Novi Sad; ing. G. A. Bogner, višji svetnik prometnega ministrstva v Beogradu; poročevalec: arhitekt g. D. Manojlović, višji svetnik glavnega ravnateljstva državnih železnic v Beogradu.

Skupni znesek vseh nagrad znaša 100.000 (sto tisoč) dinarjev.

Rok izročitve idejnih skic: 30. april 1940 do 18. ure zvečer.

Pogoji in načrt natečaja se dobe v delovnih dneh v pisarni Centralne uprave humanitarnih fondov za državno prometno osebje kraljevine Jugoslavije v Beogradu, palača Ministrstva prometa, Nemanjina ulica št. 6, III. nadstropje, soba št. 542a, za ceno 30 dinarjev.

Iz pisarne Centralne uprave bolniškega fonda za državno prometno osebje kraljevine Jugoslavije, Beograd, C. U. št. 588/40.

Jakob K. Heer

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja

Brez pridruka uživa Cilgija zimske radosti. Skozi vas letijo starovečne vprege, dvajset, trideset; enkrat v zimi, kadar se združijo vasi za velik izlet v Puschlav, v Casaccio na Bergelskem ali v Süs ob začetku Spodnjega Engadina, pač nad sto Prednji del vsakihi sani je čudna žival, zdaj izrezan divji kozel s pristnim močnim rogovjem, zdaj levja glava s skoraj človeških potezami, posušena medvedja glava, vitek labod ali pelikan, ki si trga prsi. Vesela menezarija preproste rezbarije in slikarije je zbrana, bolj vesela je pa mladež, ki prvi zvonklye na bajnih živalih skozi sončno luč bele pokrajine.

Družba z ivjem napudranih mladeničev in mladenk bi utegnla biti s knežjega dvora. Iz tujine se vračajoči Engadinci so obdarjali svoje žene in hčere že od nekdaj z najprelestnejšo krznino, kar so je premogle velikomestne prodajalne, s tako dragocenimi stvarmi, da niso bile podvržene nobenim spremembam mode in se podedujejo v skoraj prvotnem sijaju od matere na hčer in vnukinjo. Ako se pa kdaj v rezkem zraku razgali dekliski vrat ali zapestje, se zablesti od starega zlata.

In najvselejše med mladenkami je Cilgija Premont.

Vihar je gladko pometel zrnati sneg z zaledenih jezer. Svetla zrcala ležijo za zid debelo prozorno in čisto na vodi, da se vidi v globino kakor skozi okno in se razpoznajo na dnu skalne čeri in polomljena debla. Po zdobljivih, steklenih zrcalih St. Moritza, Camphera, Silvaplane in Silsa drvijo od samotne majoške višine trdo in bobneče konjska kopita. Zdaj vendar prevzame tesnoba pogumno Cilgijo. Marko ji ovije roko okoli pasu in ona mu ne brani. V sanjavi sreči hitita preko strahotnih globin.

»Zgodi se, kar hoče, v življenju in smrti bova ostala skupaj, Marko!« šepeta ona.

»Pa vendar rajši v življenju,« odgovori on med smehom

O, tako razigran je, tako tiho srečen, njen Marko, smeji se zdaj na dan več nego prej na leto. Iz svojih prihrankov si je kupil kožuh in kučma z ozkim, tudi obšitim šitkom se mu dobro poda. Kakšno lepo možko obličje gleda izpod nje. Zdi se, kakor bi se njegova za mnoge »skoraj plašča« presmelost v njegovih črtah omilila. Zdaj so

bolj odkrite, pogled njegovih oči je izgubil nekaj svoje orlovske ostrine in se otopil.

Marko je najbolj prikupni mladinec v vsem Engadinu, si misli Cilgija s skrivnim ponosom.

»In najbolj spoštovan,« si pač sme reči.

Marko sicer ni družina, najmanj glasna narava. Samo v nemotenem pogovoru z njo se mu razodeje srce popolnoma, v družbi z drugimi je miren, preudaren opazovalec. Redkokdaj se spusti v pogovor z drugim mladeničem ali dekletom. Ako pa ga ogovorijo oni, ni v zadregi za mikavno besedo, prevzemajoč nasmeh in srce osvajaajoč pogled.

V Lorsini Mladinski zvezi, ki se sestaja zdaj tu zdaj tam na posvet o domovinskih zadevah, je najbolj molčeč, pusti govoriti druge, toda ko že nobeden ne ve več kaj pametnega povedati, vstane in zadene s kratko besedo v črno, da nemalokrat razblini s skoraj nesumljeno premočjo drzne nade, ki jih navdušeno navezujejo mladeniči na pesmi Konradina Flugija.

Vedno bolj odkrito stopa mladi pesnik s svojimi kriticami na dan, mladeniči in mladenke ognjevitijo pojo pesem Moj Engadin, moj krasni dom, ki jo je zložil za Mladinsko zvezo. Pesem užiga, gre od vasi do vasi in postaja narodna.

Pesnik sam pa tone pri tem v pozabo, in prav je tako.

Obraz deželnega sodnika bi morali videti, ako bi izvedel, da je njegov najmlajši malovreden poet! Strela božja! ako bi izvedel, da je poklonil svoje srce Drioschevi Menji, ljubki sedemnajstletni jagodici!

Deželni sodnik ima z gospodom Konradinom drugačne načrte. Zakaj se vozi tako pogosto pred župnišče v Pontresini, zakaj sadi v pogovoru s Cilgijo tako izbrano rožice, stari prekanjeni diplomat?

Izgubljeno snubljenje, gospod plemič, si misli Cilgija in pusti v svoji prelestnosti cepetati starega gospoda kakor ribo in tolaži Menjo, ki je nesrečna zaradi teh obiskov: »Natočila bom deželnemu sodniku čistega vina!«

»Za božjo voljo, nikar!« prosi Menja prestrašeno. »To bi bilo konec! Moj oče nasprotuje najini ljubezni skoraj bolj nego deželni sodnik.«

Zelo nesrečna je, uboga mala jagodica.

Zato se pa sonči Cilgija v lastni sreči.

Kako lepi so večeri, ko prihaja Marko ob mraku v župnišče! Stric mu ni nič več nezaupen in oprezen proti njemu, ljubi ga in ga pogreša, kadar kdaj ne potkna na vrata. Ko ječi zunaj vihar, bero bündnerske kronike in govorijo razumno o starih in novih časih. Posedajo dostikrat pozno v noč v prijetni družbi in župnik je potem

vedno posebno dobre volje. Kdaj pa kdaj se hlina utrujenega, vošči, prijazen lahko noč in pravi, ko seže Marku v roko: »Vi pa ostanite še kakšno urico in Cilgija, ako ni preutrujena, da vam dela družbo.«

To je zelo obzirno in oba sta stricu Tassu hvaležna.

Za Miklavžev dar je prinesel župnik zaročna prstana iz Chura, in na Silvestrovo, ko so vaški zvonovi blizu in daleč v slovesnem molku zasneženega visokogorja odpeli staro leto in zavzvali novemu, jima je nataknil obročka na prste.

„ALPEKO“- PLOŠČE

„TERRAZZO“

„MOZAIK“

„KERAMIT“

„MAJOLIKA“

Izdelane pod visokim pritiskom v raznih barvah, skrajno higi-
enične, moderne kombinacije, primerne za tlakovanja ter notranjo
in zunanjo oblogo cerkev, bolnic, mlekarn, mesnic, stopnišč, vež,
kuhinj itd. kot nadomestilo za keramične in klinker plošče ter
vse druge proizvode iz umetnega kamna in marmorja izdeluje:

„ALPEKO“ tovarna umet-
nega kamna Ljubljana, Tyrševa c. 48

PAZITE NA NAŠO TVORNIŠKO ZNAMKO: A. P.

VODNE TURBINE

VENECIJANKE • MLINI • DVIGALA • STROJI

STROJNO PODJETJE ING. BORŠTNAR, LJUBLJANA
JERNEJEVA C. 11

Zahtevajte povsod naš list!

Zahtevajte za Vaše širnice in tapacirano pohištvo
ZIMO samo z zaščitno ploombo
STERILIZIRANO

Náša žima je higijensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, na diši, je brez
maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrha z najmoder-
nejšimi stroji in aparati.
Odklanjajte žimo iz preprovanih sušarskih obratov, ker je slabo in nehi-
gijensko izdelana, ni dezinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej
se zaredijo moli in mrčes.
Prepričajte se pred nakupom! Naše cene so najsolidnejše.

Zato zahtevajte samo **STERILIZIRANO**
žimo z zaščitno znamko

Ljudska posojilnica

v Celju

registrovana zadruga
z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%
na trimesečno odpoved pa po 5%

*

Izplačuje točno vse vloge — stare in nove!
Dovoljuje posojila in trgovske kredite

Zahvala. Za obilne dokaze iskrenega sočustvovanja ob
smrti našega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Antona Ložarja

izrekamo tem potom vsem najiskrenejšo zahvalo, tako častiti
duhovščini, posebno gosp. župniku Al. Košmerlju za ganljiv
nagrobni govor, g. županu J. Terkovu in občinskemu odboru
občine Dobrunje, gasilski četi Bizovik in Prosvetnemu dru-
štvu v Hrušici. Zahvaljujemo se tudi vsej množici, ki je
blagega pokojnika spremila do zadnjega doma.
Sveta maša zadušnica bo brana v torek, dne 5. marca
ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Nikolaja v Bizoviku.
Bizovik, dne 2. marca 1940. **Zalujoči ostali.**

+

Umrli nam je naš ljubljani oče, stari oče in tast, gospod

Ivan Žagar

uslužbenec finančne direkcije v pokoju

2. marca, po daljšem trpljenju, previden s tolažili sv. vere.
Na zadnji poti ga spremimo v nedeljo, 3. marca ob 4 pop.,
iz hiše žalosti Ulica na grad 5, na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 2. marca 1940.

Zalujoči otroci: Marija por. Starič, Joco, Janko in Lojze
ter ostalo sorodstvo.

KAFAROM

je popolni nadomestek zrnate kave
80 do 40%
sladkorja si prihranite, ako uporabljate
nadomestek zrnate kave

KAFAROM

ki se kuha, kakor vsaka druga zrnata kava,
BREZ vsakih drugih dodatkov in brez
cikorijske
KAFAROM se dobi že v vsaki trgovini —
Zahtevajte pri Vašem trgovcu KAFAROM

Novost za Ljubljano!

v soboto:

2.
III.
1940

2.
III.
1940

se je otvorila nova specialna trgovina
čevljev „ELITA“ v poslopiju hotela Balkan
na Sv. Petra cesti 25.
„Elita“ čevlji so elegantni, lahki in izključno
ročnega izdelka!

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14
naznanja izid žrebanja z dne 2. marca
V. razreda 39. kola:

100.000 din št. 61805
60.000 din št. 56499
24.000 din št. 27609, 48566
20.000 din št. 57363
16.000 din št. 34788, 40962, 55682
12.000 din št. 2012, 4580, 33815
10.000 din št. 1519, 5637, 15337, 21912, 61875,
70398, 74739, 77264, 87301, 93066
8000 din št. 9132, 13034, 45913, 61228, 61299,
67873, 72174, 83406, 93876
6000 din št. 2759, 9858, 12928, 33209, 57349,
58117, 63707, 70998, 80284
5000 din št. 54, 12607, 14657, 19962, 20206,
52243, 50567, 64891, 68831, 72894, 75673, 80613,
91040, 93963
4000 din št. 6441, 8761, 9621, 17133, 18606,
43319, 43652, 46181, 53215, 56304, 57967, 59311,
63759, 68008, 76123, 76633, 78334, 89016, 94308,
96750, 98740.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število
dobitkov po 1000 din.
Ker so bili dobitki javljeni telefonično, even-
tuelna pomota ni izključena.
Prihodnje žrebanje bo v ponedeljek, 4. marca.
Vsi oni, ki so zadel v kolekturi VRELEC
SREČE, lahko denar takoj dvignejo.

+

Vsemogočni je poklical k Sebi na-
šega ata, starega ata, svaka in strica,
gospoda:

Josipa Lenčka

kretnika državnih železnice v pokoju

Pogreb rajnega bo v ponedeljek, dne
4. marca ob 14 iz hiše žalosti Hranil-
nična ul. 4 na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 2. marca 1940.

Zalujoči rodbini Zupančič-Lenček

Ali se hočete svojega revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in srbdanje po udih in sklepih, otekli udje, skriviljene roke in noge,
trganje, srbdanje in ščipanje po raznih delih telesa, pa tudi slabost oči so
često posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti,
ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kisline
raskrajajoče, izmenno anovi
in izločevanje pospešujoče

**domače zdrav-
ljenje s pljačo**

ki se na umeten način po-
vsem naravno sestavlja iz
nekega blagodejnega zdravilnega vrelesa, ki ga je dobrotljiva mati narava
darovala bovinim ljudem. Pljate mi takoj in dobili boste iz mojih v vseh državah
obstojećih skisidišč **povsem zastoni in franko** poučno razpravo. Sami se
boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in o njegovem naglem delovanju.

Poštno zbiralno mesto: **Ernst Pasternack, Berlin S. O.**
Michaelkirchplatz 13, Abt. H. 303

„CALVENTON“ elektro-impregniranje
sodov za vino, špirit,
žganje itd. Popolnoma nevtrarno sredstvo po
strokovnjakih preizkušeno in odobreno. Proti
plesnivosti in raznim bakterijam. (100% si-
gurnost). Dolgoletna vzdržljivost. Nizka cena!

Izvršuje: **Franc Pirc, strojno sodarstvo**
Ljubljana-Dravije

Po vaši želji Vam izdela Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani Kopitarjeva 6/II

v svoji črtalnici razne poslovne knjige, ako niso že
v zalogi. Istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška
dela, posebno razne vezave od preprostih do raz-
košnih oblik.

Posebni oddelček za izdelovanje damskih torbic,
pasov, denarnic in drugega usnjenega galanterijskega
blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, mo-
dernih fazonah.

**Cene skrajno nizke.
Poslužite se!**

ZAHVALA

Vsem znancem in prijateljem, ki ste počastili in spremili
našo nepozabno, dobro ženo, mater, staro mater in taščo,
gospo

MARIJO KERN

na njeni zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo. Posebno za-
hvalo smo dolžni g. dr. Tavčarju in g. dr. Ahčinu za njih
trud ob boleznih pokojne. Nadalje se zahvaljujemo g. župniku
Finžgarju za tolažbo in podelitev sv. zakramentov ter pev-
skemu zboru Krakovo-Trnovo za ganljive žalostinke.

Ljubljana, dne 2. marca 1940. **Zalujoči ostali.**

ZAHVALA. Vsem in vsakemu posebej, ki ste nam v ne-
izmerni boleti stali ob strani, za mnoga topla ustmena in
pismena sožalja ob pretežkem slovesu od naše ljubljene hčer-
kice, sestrice, vnukinje in nečakinje, gospodične

Fančke Neredove

hčerke gostilničarja in mesarja

izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno pa smo dolžni
zahvalo gosp. dr. Mateju Justinu in njegovi nečakinji gospo-
dični Trlatci Justinovi za njun trud in požrtvovalnost, da nam
jo ohranita v življenju, čč. duhovščini, zastopnikom Sokola
Ljubljana-Vič, kakor tudi sestricam-naraščajnicam, čč. sestram
Lichtenturnovega zavoda za spremlstvo, čč. sestram Mladinskega
zavetišča na Viču za molitev in ganljivo petje ob mrtvaškem
odru ter spremlstvo, pevskemu društvu »Edinost« na Viču za
srce segajoče žalostinke, dalje vsem darovalcem krasnih ven-
cev in šopkov in vsem, ki ste od blizu in daleč prihiteli, da
jo v tako častnem številu pospremite v njen poslednji domek.
Bog Vam plačaj!

V Ljubljani, dne 3. marca 1940.

Globoko zalujoči rodbini: Nered-Oblakova.

Potrjim srcem sporočamo, da je danes umrla naša preljuba mama, stara
mama, teta in tašča, gospa

Gorjanc Neža roj. Markon

posesnica

po kratki bolezni, previdena s tolažili sv. vere v 81. letu starosti.
Pogreb pokojne bo v ponedeljek, 4. marca 1940. ob 4 popoldne iz hiše
žalosti, Karlovska cesta št. 7, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 2. marca 1940.

Zalujoči:

Mici in Ivanka, hčeri; Fanči Markon, nečakinja; Marija, Jenez in Meta, vnuki.
Inž. Jos. Porenta, inšpektor Ivan Mešek, zeta.

Brez posebnega obvestila.

Zahvala

Vsem, ki ste tako ljubili in spoštovali našega srčno ljubljenega, predobrega soproga in očka, ki ste v tako obilnem številu prihiteli od blizu in daleč, ga obsuli s krasnim cvetjem in nas tolažili pismeno ali ustmeno v naši nepopisni bolesi, izrekamo tem potom našo najpristranejšo zahvalo.

Gor. Logatec, dne 3. marca 1940.

Zalujoča obitelj Prevec-Umnik.

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani naznaja žalosno vest, da je v soboto, dne 2. marca, po dolgi mučni bolezni izdihnil svojo blago dušo gospod

Stane Červan

knjigoveški in torbarski pomočnik

ki je z veliko vnemo in izredno sposobnostjo deloval v naši knjigovoznici.

Pogreb bo v ponedeljek, dne 4. marca ob pol 5 popoldne, iz mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Blag mu spomin!

V Ljubljani, dne 2. marca 1940.

Zahvala

Ob bridki izgubi našega ljubega očeta, soproga, brata in strica, gospoda

inž. Matko Kolariča

višjega poštnega svetnika v pokoju

se tem potom zahvaljujemo vsem, ki so nam pismeno ali ustmeno izrekli svoje sožalje. Posebno zahvalo izrekamo zastopnikom poštne direkcije v Ljubljani, na čelu z g. direktorjem, ter ostalim zastopstvom iz raznih krajev dravske banovine za častno spremstvo pri pogrebu, ter končno vsem, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Poljčane, dne 2. marca 1940.

Ana Kolarič, soproga; Mario, sin; Tatjana, hčerka ter ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki so ob nenadni izgubi našega predobrega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Ivana Vrančiča

podpredsednika kas. sodišča v pok.

kakor koli sočustvovali z nami in nam s svojimi plemenitimi čustvi lajšali gorje v teh težkih dneh, izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo gg. govornikom za tople poslovilne besede, vsem darovalcem cvetja, gg. akademikom-pevcem, in vsem, ki so s svojo mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu blagemu pokojniku izkazali zadnjo čast.

V Ljubljani, dne 2. marca 1940.

Rodbine:

Vrančič, Klemenc, Welley, Bazeli

Zahvala

Ob težki izgubi nepozabnega nam moža, očeta, očma, brata, strica, gospoda

Antona Pirkoviča

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so mu lajšali trpljenje v njegovi težki bolezni in ga spremili na njegovi zadnji poti. Prav posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini za njihovo duhovno tolažbo in zadnje spremstvo, zdravniku g. dr. I. Tavčarju, primariju g. dr. B. Lavriču in banovinskemu zdravniku g. dr. L. Kožuhu za njihovo skrb, požrtvovalnost in vestno pomoč v njegovi dolgotrajni bolezni. Nadalje se zahvaljujemo Sokolu Velike Lašče ter pokojnikovim lovskim tovarišem za vence in častno spremstvo na njegovi zadnji poti, kakor tudi vsem ostalim neštetim darovalcem vencev in cvetja. Vsem prijateljem in znanecem za nam izkazane izraze sočutja bodi izrečena iskrena zahvala.

Sveta maša zadušnica se bo brala v sredo, 6. marca ob 7 zjutraj v župni cerkvi v Velikih Laščah.

Velike Lašče, dne 2. marca 1940.

Zalujoči ostali

Zelo lepo blago za damske pomladanske plašče se dobi poceni

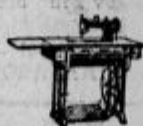
MARIBOR

Vetrinjska 15

pri Trpinu

Kolesa

Najnovčiji ofr. vozčki

motorji
trickikiji
šivalni
strolli

igračni vozčki, skiroji, avtomobilčki, koles. deli

Iribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovska c. 4

Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova 26.

Internacionalni založniški zavod

išče za LJUBLJANO in vsa mesta Dravske banovine, Banovine Hrvatske, Drinske in Dunavske banovine dobro vpeljane

ZASTOPNIKE (CE)

odnosno potnike (ce) za obiskovanje strank (Industrija, trgovina itd.). Možnost visokega zaslužka. — Ponudbe na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9, pod števil. 55.185.

Za bistrenje vina porabljajte odlično sredstvo

COAGOL

Zahtevajte takoj brezplačni prospekt pri Jakobu Stein, Šupljak pošta Palič.

Tovarna

kovinskih izdelkov išče strokovnega delavca samo s primerno kavicjo — ne v gotovini. Informacije: Pečenko, Ljubljana, Tržaška cesta 128.

Konrad Gologranc

mestni stavbenik

v Celju, Mariborska 30

prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in poceni. Sodnijsko zapriseženi cenilec.

Daje tehnične nasvete in pojasnila.

Zmožna eksportna trrdka iz Gablonze išče zveze z velikimi odjemalci

bižuterije

(broške, ogrlice itd.)

gumbov in steklenih predmetov

Dopise nasloviti na: Eduard Krause Söhne, Gablonz (Neisse), Sudetengau.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča M. Hrnjak, lekarnar, Sisak

Varujte se ponaredb!

Zaščitni znak

Razno

Gumbnice, gumbce, plise, monogrami, entel, ažur ino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica

Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Čitajte »Slovenca«

Umrli nam je naš ljubljani, dobri oče, tast in ded, gospod

Ivan Pipan

sodar Pivovarne Union

v 74. letu starosti, previden s sv. popotnico za umirajoče. Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 4. marca ob 2 pop., iz mrliške veže zavetišča Sv. Jožefa (Vidovdanska 9) na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica bo v soboto, 9. marca ob pol 7 zjutraj, v farni cerkvi sv. Frančiška. Vsem, ki so dragega pokojnika poznali, ga priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, Beograd, dne 2. marca 1940.

Zalujoči:

Adolf, Franc, sinova; Albina, hči; Danica roj. Stojanovič, sinova; Darko, Dušica, vnuka.

Zapustil nas je za vedno naš srčno ljubljeni soprog, sin in zlati tatek, gospod

Stane Červan

v najlepši dobi, star komaj 31 let.

Blagopokojnega spremimo k večnemu počitku iz mrliške veže splošne bolnišnice v ponedeljek, dne 4. marca ob pol 5 pop., na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. marca 1940.

Zalujoče rodbine:

Lada Červan, roj. Predalič, soproga; Marjetica, hčerka; Marija in Peter Červan, starši; rodbine Predalič, Eber, Bitenc, Kolb ter ostalo sorodstvo.

Po volji božji se je od naju poslovil blagi oče, gospod

Jože Ganoni

skladiščnik

Na njegovi poslednji poti ga bomo spremili v ponedeljek, dne 4. marca t. l., ob 4. pop. izpred mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta.

Blagopokojnika se bomo spominjali v molitvi pri sv. maši zadušnici v soboto, dne 9. marca, ob 7. zjutraj v Trnovem.

Ohranimo ga v najlepšem spominu.

Ljubljana, dne 2. marca 1940.

Josip in Frane, sinova, in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene mame, stare mame, tašče in tete, gospe

**Frančiške Pegan
roj. Bizjak**

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znanecem in prijateljem, ki so bili z nami v teh težkih urah, nas tolažili in sočustvovali z nami. Hvala vsem, ki so jo kropili in molili ter ji prinesli cvetja v slovo. Hvala preč. duhovščini za spremstvo pri pogrebu, kakor gospodom pevcem za njih ganljivo petje. Iskrena hvala vsem, ki so našo drago mater spremili na njen poslednji dom.

Vsem in vsakemu posebej pristrčna hvala!

Novo mesto, dne 3. marca 1940.

Zalujoči:

Marija Turk, hči; Jože, zet; Joža, vnukinja